

b Délibáb

30
fillér

Somogyi Nusi
az autójával

(Angelo felv.)

II. évfolyam 38. szám
Budapest 1928. IX. 2.

Megjelenik minden szombaton

„SVENSKA“ SVÉD FOGYASZTÓ

! HASZNÁLAT ELŐTT!

HABFÜRDŐ

A svédek karcsúsága közismert. Sikerült Magyarországon forgalomba hozni az eredeti svéd fogyasztó habfürdőt, melynek fizikai hatása folytán minden egyes és helyes fürdőhasználat után kb. 500 gramm testsúlypadás észlelhető!

! HASZNÁLAT UTÁN!

Akar Ön karcsú lenni, mint az agár?

Kövér nők!

Itt az ideális lehetősége a karcsú tervet, modern vonal elnyerésének. Nem kell szégyelni bájait! Nem kell koplalni! Nem kell keserűvizeket, pirulákat és teákat szedni! Főlegesen minden diéta-étrend, ehett, amit akar!

Kövér urak!

Le a terhes pocakkal! Hetenként egyszer egy svéd fogyasztó habfürdő a „SVENSKA“ tudományos kontrollal ellátott ártalmatlan fogyasztó habfürdővel és Ön előnyösebben ozog könnyen táncol és könnyen létezik!

Már az első fürdő után teste habbőh és ruganyos lesz.

Hetenként csak egy fürdő használata van engedélyezve. Egy fürdő (nagy csomag) ára 3 pengő 80 fillér

Egy kúra 6-8 fürdőből áll s 6-8 héty tart. — (Olesőbb, mint bármí más, mert hetenként egyszer használándó és nem naponta)

Minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban beszerezhető. Ha valahol nem kapja, forduljon azonnal a magyarországi központhoz:

Mihály Ottó gyógyszerárúnyagykereskedés

Budapest, VI. kerület Podmaniczky uca 43 szám

Telefónszám: Automata 122-44

II. évtolyam

Budapesti, 1928 szeptember 22

38. szám

Déliab

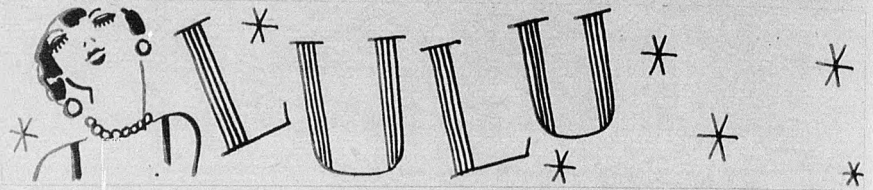
30
filler

Megjelenik minden szombaton

Gyenge Anna (Anne Roselle)

a Metropolitan Opernhouse tagja, aki a Városi Színházban vendégszerepel (Vajda M. Pál felv.)

A francia operett mindinkább kiszorítja Európa színpadáról az érzelgős és sablonos bécsi operettet. Ez természetes is, mert amíg az utóbbi szüzsében és zenében ugyanott tart, ahol húsz évvel ezelőtt, addig a francia operett mindig friss, ötletes és szórakoztató. Maga a történet is igyekszik mindig zene nélkül is kerek egészet

adni. A francia operett muzsika nélkül, mint vígjáték is bátran megállhatná a helyét.

Ilyen operett a „Lulu” is, amelyet az elmúlt héten mutatott be a Fővárosi Operettszínház. De minden egyéni kommentár nélkül nézzük csak a „Lulu” meséjét:

Andrét, a kissé zajos legényéletet élő fiatalembert is utólrta végzete és bevezette a házasság csendes és nyugodt révébe. Felelőségét Yvette-et nászútjuk előtt a legénylakására viszi, ahonnan másnap akarnak indulni Velencébe. André különben azért nem utazott mingyárt feleségével nászútra, mert nagynénjét, a dúsgazdag Leopoldina nénit várja Amerikából, aki nászajándékkul egy ötvenezer dolláros csekket hoz magával.

Az ifjú férj magára hagyja az egy napos fiatalasszonyt, hogy beszeresse a nászutazáshoz szükséges jegyeket. Alighogy elmegy, megérkezik hatalmas csomagok kíséretében Lulu, André régi barátnője, aki mint táncosnő néhány hónapig külföldön tartózkodott. Lulu mit sem tud André házasságáról és azt hiszi, hogy Yvette a „csélcsap” André új barátnője. Lulu düheben ki is utasítja Yvette-et a házból

Fejes Teri és Medgyaszai Vilma (Lulu és Leopoldina)
Fővárosi Operettszínház — Lulu (Harsányi felv.)

*

*

a nélkül,
állhatná

amelyet
a Fő-
minden
ük csak

nyéletet
bert is
zete és
házas-
és nyu-
e. Fele-
et nász-
a le-
a viszi,
másnap
ulni Ve-
dré kü-
t nem
ingyárt
ásútra,
njét, a
Leopol-
várja
aki
ul egy
olláros
magá-

erj ma-
az egy-
szonyt,
ezze a
z szük-
t. Alig-
, meg-
talmás
iséreté-
dré régi
ki mint
ány hó-
ön tar-
ulu mit
ré há-
azt hi-
vette a
ndré új
lu dü-
tasítja
házból

Neményi Lili és Dénes György (Yvette és Bob)

Fővárosi Operettszínház — Lulu (Harsányi felv.)

aki a szóáradat ellen védekezni sem tud és sírva — férjében csalódva — szalad ki a szobából.

Közben visszaérkezik André, aki meglepetten és fölháborodva hallja a történeteket. Most már ő utasítja ki Lulut, aki a valóságot megtudva, távozni akar. Hirtelen megcsókolja André búcsúzásképpen. Ebben a pillanatban felnyílik az ajtó és belép a várvavárt Leopoldina néni, aki természetesen azt hiszi, hogy Lulu André felesége. Kivel is csókolózhatna más-
mal egy egynapos férj? Leopoldina néni túlaradó boldogságában rögtön át is nyújtja az ötvenezer dolláros csekket — Lulunak. André kétségbe van esve, de nem meri leleplezni a dolgot, mert attól fél, hogy nagynénje azt hiszi, hogy ő továbbra is a régi könnyelmű életet folytatja.

Megpróbálja visszakapni az ötvenezer dolláros csekket Lulutól, aki azonban erre nem hajlandó. Végre is André a hatalmas összegre való tekintettel megkéri feleségét, hogy játsszák végig ezt a komédiát a nagynéni előtt és bemutatja őt Leopoldina néninek, mint a sógornőjét.

A második felvonás Velencében játszódik le. Itt van az egész társaság.

Sarkadi Aladár és Szokolay Olly
(A papa és Babette) Fővárosi Operett-
színház — Lulu (Harsányi felv.)

Leopoldina néninek nagyon megtetszett a csendes és finom Yvette és mindenáron össze akarja őt hozni fiával, Bobbal. André kétségbe van esve és kézzel-lábbal tiltakozik Bob udvarlása ellen, amit a nagynéni gyanakodó szemmel figyel. Yvette apjának — aki természetesen mindenbe be van avatva — megtetszik Lulu és igen, erősen csapja neki a szelet. Leopoldina néni, aki nem ismeri az igazságot, fel van háborodva. Minden a fejetején áll. Mindenki szerelmes, de senki sem abba, akibe Leopoldina néni szeretné. A helyzet már-már botrányos lesz, amikor végre is mindenki meglegedésére minden kitudódik és rendbejön.

Az épkézláb és egészséges mese szerzője Lerge Veber keresve sem találhatott volna nagyszerűbb segítő társat Stella Adorjánnál, a „Lulu” fordítójánál, aki saját ragyogó ötleteivel és humorával száz százalékban járult a sikerhez. A zeneszerzők, Philippe Pares és Georges van Pays remek muzsikájával méltán felvehetik a versenyt Tamássy Pál friss és invenciózus betétszámai.

Magukról a szereplőkről is csak a legjobbat írhatjuk. A címszereplő, Fehes Teri páratlan temperamentumával, játékkészségével és hangjával európai viszonylatban is elsőrangú. Neményi Lili, az új pesti primadonna, mint Yvette, sokat ígérő tehetség. Örömmel látjuk viszont Medgyaszay Vilma egy egész estét betöltő darabban, aki az amerikai nagynéni szerepéből csinált pompás alakítást. Gábor Mara egy minden es szerepében arról tett tanubizonyosságot, hogy szerepről szerepre folyton fejlődik. Szokolai Olly bájos és finom volt, mint mindig.

A férfiak közül elsősorban André megszemélyesítőjét, a pompás humorú Kabos Gyulát kell megemlítenünk. Dénes György Bob szerepéből csinált kitűnő kabinetalakítást. Yvette apja szerepében Sarkadi Aladár neveltette meg a közönséget. Kívülük még Radó Sándor és Déry Hugó érdemelnek meg minden elismerést.

A szellemes verseket Harmath Imre írta. A zenekart tökéletes hozzáértéssel Vincze Zsigmond vezényelte. A tancok sikere Gallai Nándor munkáját dicsérik. A három szép díszletet Gara Zoltán tervezte. Külön kell felemlítenünk Szabolcs Ernő nevét, aki a Lulu rendezésével nagyszerű munkát produkált.

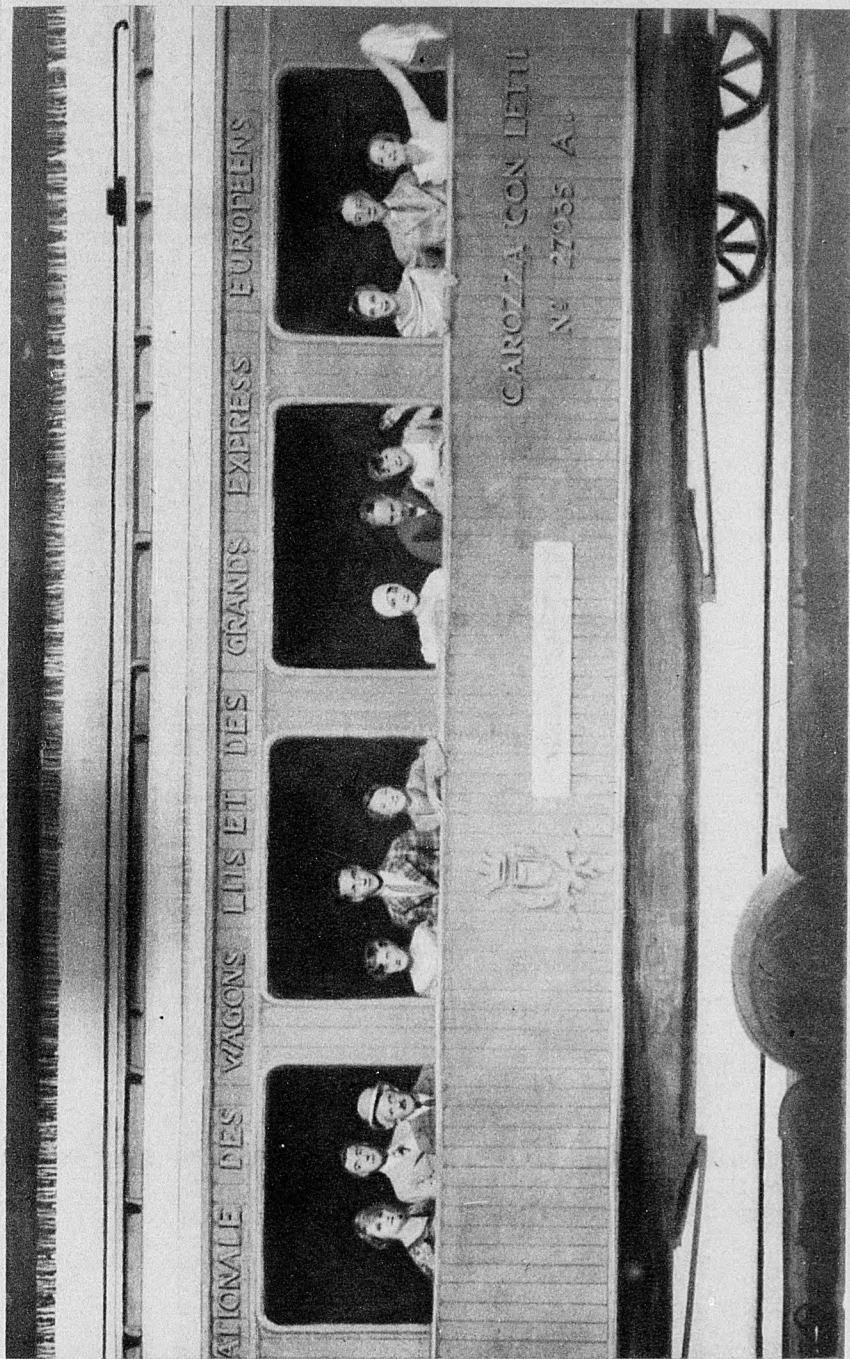
egtet-
te és
i fiá-
esve
dvar-
kódó
- aki
vatva
rósen
néni,
van
áll.
bba,
E. A
ami-
ésére

szér-
alha-
rsat
lító-
el és
t a
ares
iká-
nyit
tét-

k a
Fe-
val,
ppai
nyí
int
mel
egy
az
ált
egy
nu-
pre
és

dré
orú
nk.
ált
oja
tte
adó
neg

re
és-
in-
át
ra
e-
lu
o-

Utóm. Velence felé. Az első kupékban: Molgyaszi Vilma, Dénes és Sarkadi; a harmadik kupékban: Nemenyi Lili, Kobos és Fejes Teri Fővárosi Operettszínház. --- Lulu (Harsányi felv.)

A PARNASSZUS TETEJÉN

XXXI. Zerkovitz Béla

Az eddigi szokástól eltérően e héten nem író, hanem zeneszerző szólal meg e rovat hasábjain, Zerkovitz Béla, anyi sok népszerű dal szerzője méltán megérdemli, hogy nevét azok között emlegessük, akik eljutottak a Parnasszus tetejére.

Ennek a történetét pedig így mondja el Zerkovitz Béla:

— Ezernyolcszáznyolcvanegyben a szegedi Iskola uccában születtem, a Braunsweiler-féle órásbolttal szemben. Ez az órásbolt nagy szerepet játszott gyermekkoromban, mert míg más esetek a bazárok és a játékszerek kirakatait hámulták, addig én fél-

napokig el tudtam nézni a Braunsweiler kirakatában tiktakoló apróbb és nagyobb órákat.

Gyermekkoromnak legnagyobb szórakozása az volt, hogy tanulmányoztam az órákat, pontosan járnak-e?

Talán ennek köszönhetem, hogy mindmáig minden körülmények között legnagyobb erényem a pontosság.

Odahaza nem a bömbölő dajka nótázása mellett nőtem fel, hanem a muzsika legjavát szívtam magamba: Édesanyám ugyanis *Goldmarek* növényedéke volt — rajongója a zenének és nővéreimet, bátyáimat a legkomolyabb zenei tanulmányokkal látta el.

Othonunkban általában a legjobb zenét halottam.

Sokszor ki-kirucantam az újszegedi szőlőkebe, ahol szinte magamról megfeledkezve énekeltem azt a sok szép dalt, amelyre odahaza tanított az édesanyám.

Más gyermektársaimmal ellentétben, nem a cégéblákon, hanem a színlapokon tanultam meg olvasni.

Ezek voltak életem első olvasmányai.

A művészetet először a Barokaldi-cirkusz kerítésén kívül tanulmányoztam, ahonnan bekukucskálva néztem végig az előadást. Összegyűjtöttem a leg-

Zerkovitz Béla másfél éves korában bátyjával Rudolf-fal

külön
kat, he
többet

Nag
bold

A M
Földes
ral, ak
ért raj
variet
vágyai
könyv
hoz, h
sűrűbb
Prén
nárain
relődő
kozást
ébreszt
vasárn
dezésé

Ezen
hojy
eg.

minder
kül. E
irigylet
darabo
amelye
sége, J
Tizer
Imre é
düre. M
hegedű

órák
saját

Heg
nagyon
Imre,
végre i

kijel
kár
költ

Bold
tam m
hagyat
cépezte
Első
ombar
címe
ki ben
megírta
tája”
berí es
tem a

különbözőbb családi pénzadományokat, hogy a tényezőző bohócnak minél többet nyújthassak át.

Nagyobb tisztelettel néztem erre a bohóca, mint jóval később a műegyetemi tanáraimra.

A Markó-reálban együtt jártam Földes Imrével és Drégely Gáborral, akik akárcsak mint én, a színházért rajongtak. Ebben az időben a Fischvarietek és a Hökköm-színház volt vágyaink netovábbja. Nem egy tanönyvünk vándorolt az antikváriushoz, hogy ezeken a helyeken minél sűrűbben megfordulhassunk.

Prém József és Szekeres Kálmán tanárainknak köszönhetjük, hogy elterelődött a figyelmünk ettől a szórakozástól. Ők voltak azok, akik felébresztették bennünk a jó hajlamot a vasárnap délelőtti iskolai matiné rendezésével.

Ezen az egyik matinéen történt, hogy életemben először dirigáltam egy huszonégytagú zenekart,

minden különösebb előtanulmány nélkül. Büszke voltam erre, de azért irigyeltem Földes Imrét, aki — színdarabokat írt a matinéink számára, amelyeknek zenéjét iskolánk büszkesége, Jacobi Viktor szerezte.

Tizennégy éves koromban Mészáros Imre és Valdmann oktattak a hegedűre. Nem bírtam a lassú tempót és hegedű helyett

órákig ültem a zongoránál, hogy saját gondolataimat létrehozzam.

Hegedűtanulmányaimban bizony nagyon lassan haladtam előre. Mészáros Imre, az Opera későbbi igazgatója, végre is egy szép napon

kijelentette édesanyámnak, hogy kár minden krajeárért, amit rám költ és hogy zenei antitalentum vagyok.

Boldog voltam, mert felszabadultam minden pedagógia alól és egyedül hagyatva, magam sem tudom hogyan, cépeztem tovább magam.

Első kuplémat műegyetemista koromban írtam. „Integrál Böske” volt a címe és a kolléginákat figuráltam ki benne. Azután egy rajzóra alatt megírtam a „Kató, szívem szép Katája” című dalomat. Lucskos novemberi este volt és én szívszorongva lestem a Fővárosi Orfeum kiskapujában

Baumann Károly megérkezését. Nagy bátortalanul bemutatkoztam neki és bemutattam első szerzeményemet. Baumann elolvasta a szöveget, meghallgatta a zenét, azután átölelt és kijelentette, hogy rólam egész biztos még sokat fog hallani.

Ez volt a start. A célszalagot sikerrel szakítottam el. Rövidesen *Albach*, *Gyárfás Dezső*, *László Rózsi*, *Solti Hermin* és *Medgyaszay Vilma* énekeltek kupléimat. Azután jött a „Hulló falevél”, amelynek a feleségemet köszönhetem, minden további boldogságot pedig a feleségemnek. Mint egyéves férj írtam meg első operettemet az „Aranyesőt”, amit gyors egymásutánba követett a többi.

Most ha visszanezék a magam mögött hagyott évtizedekre, megállapíthatom, hogy nincs tovább.

Nem szabad és nem lehet a sorstól többet kívánni annál, mint amivel az eddigi munkásságomat honorálta.

Ez több mind annál, amit valaha is remélni mertem. A békés, boldog családi otthon, a két nagy fiam, befejezettnek mutatják azt az ösvényt, amelyen annyi vizályn, intrikán keresztül valami különös szeretettel támogatott a gondviselés. *Szilágyi Ödön.*

Zerkovitz Béla és felesége 1911-ben

A CSÓKOK KOLDUSA *

Ujszerű és talán túlságosan is merész témát találunk elénk *Duvernois* és *Birabeau* francia vígjátékíró urak *L'Eunuche* című vígjátékukban, amely *Hajó Sándor* kitűnő fordításában nálunk „A csókok koldusa” címen került színre a Belvárosi Színházban.

Miről is van szó tulajdonképpen?!
Fradelin úrnak (Gózon) két gyer-

meke van. Két fiú. Ez a két fiú azonban egy bizonyos dologban nagyon is elüt egymástól. Míg Jean (Delly) notórius nőcsábász, akinek egyik kalandját követi a másik s aki valósággal mint egy modern Casanova éli világát, addig a másik fiú, Marcel (Toronyi) valósággal fut a nőktől, jobban mondva kénytelen futni a nőktől, mert...

Igy született. Ez persze a mi Marcelunknak igen nagy bánatot okoz, főleg azért, mert állandóan gúnyolják, csúfolják, úgyhogy épp emiatt nem is mer társaságban megjelenni. Csak a munkájának él (hivatálnok nagyapja gyárában). A zárkózott életmód sem menti meg a gúnylódók állandó élcelődéseitől és ekkor Marcel kétségbeesésében merész lépésre határozza el magát. Elhatározza, hogy megnősül, hogy ezáltal véget vessen minden mende-mondának. Elhatározását hamarosan tett is követi. Nagyapja gyárában dolgozik a csinos *Françoise* (Makay Margit), őt kéri meg feleségül. A lány igent mond, az esküvőt hamarosan megtartják. A házasság nem változtat a helyzetben. Hiszen nincsen gyerek, ez csak egy alibiházasság, mondogatják a rosszakarók. És most még nagyobb erővel fordul a világ

Delly és Szilágyi Marcsa
Belvárosi Színház — A csókok koldusa (Harsányi felv.)

*

*

ú azon-
gyon is
(ly) no-
kaland-
ósággal
világát,
(oronyi)
mondva
ert...
ett. Ez
Marcel-
a nagy
z, főleg
állan-
k, csü-
yhog
nem is
ságban
sak a
él (hi-
gyapja
A zár-
d sem
gúnyo-
élcélő-
ekkor
beesé-
lépés-
el ma-
rozza,
l, hogy
vessen
-mon-
ározá-
n tett
gyapja
lgozik
nçoise
t), öt
ségül.
mond,
hama-
rtják.
nem
elyze-
incsen
k egy
mon-
rossz-
most
erő-
világ

M. Makay Margit

Belvárosi Színház — A csókok koldusa (Harsányi felv.)

gúnyja Marcell felé. De ugyanakkor feizaklatják a nőt is.

„Asszony kisasszony” címzésű leveleket küldenek neki és más mindenféle módon adogatják tudtára, hogy nagyon is tudják, hogyan áll a helyzet.

Marcell türelme most már tényleg elfogyott. Döntő lépésre határozza el magát. Feleségének azt mondja, hogy egy hétre Londonba utazik. Ezalatt a hét alatt gyerekről kell gondoskodni, jobban mondva, a férj *nem fog törődni azzal, hogy ezalatt a hét alatt az asszony kikkel udvaroltat magának.*

A célt elérte Marcell. Bizonyos idő múlva tényleg megszületik a gyermek, aki természetesen — nem az övé. A világ szája elhallgat. Hiszen most itt a

döntő bizonyíték. Csakhogy most Marcell lelke van fölborulva, kié a gyerek? Mindenki gyanus neki, aki él. Mindenkitől félti a feleségét és senkit sem enged közeledni a házhoz. De legjobban gyanakszik Marcell tulajdon öccsére, a híres nőcsábászra és bizony nem alaptalanul. Egy nagy szerelmi jelenet kapcsán megtudjuk, hogy valóban az öccs a ludas a dologban. Az öccs halálosan szerelmes az asszonyba, sőt az asszony is viszonyszereti őt, de elvégre is belátják, hogy ennek a szerelemnek nem szabad uralkodni fölöttük. Jean kivándorol Amerikába, így oldja meg a gordiusi csomót. Az asszony élete csak az anya fogalmát fogja ki-meríteni, a magát az asszonyét soha...

Toronyi és Székely Gízi
Belvárosi Színház — A csókok koldusa (Harsányi felv.)

Rákosi Pál pompás rendezésén keresztül ezt a kétségtelenül csak franciáknak megemészthető témát — valószínűleg a mi közönségünk is szívesen fogadja. A darab friss dialógusokban perreg le előttünk és főleg pompás előadást produkál a Belvárosi Színház gárdája. *Makay* Margit a fő női szerepben rokonszenvenné tudja tenni a furcsa életű asszony szerepét. *Toronyi* pedig a férfiatlan férfi alakját tette valószínűvé. *Delly* a csábító szerepében jeleskedett. *Gózon* az apa szerepében adott olyan kabinetalakítást, amit már tőle elvártunk. *Szilágyi* Maresa, *Székely* Gízi, *Sugár*, *Várnagy*, *Hajnal*, *Bilicsi*, *Komlóssy* Ilona kisebb-nagyobb szerepekben kitűnően játszottak s bizonyos, hogy az esetleges sikerből méltán kérhetnek részt. A tehetséges *Vincze* Márton most is igen szép díszletekkel fokozta a hatást.

st Mar-
erek ?
linden-
it sem
e leg-
lajdon
bizony
erelmi
gy va-
n. Az
nyba,
őt, de
a sze-
fölt-
a, így
szony
ja ki-
oha...
pom-
n ke-
étség-
fran-
észt-
való-
özön-
vesen
arab
kban
nk és
elő-
ál a
nház
Mar-
erep-
vessé
rcsa
zere-
edig
férfi
való-
csá-
je-
n az
dott
lakí-
tőle
ágyi
Gizi,
Haj-
om-
ebb-
ek-
ját-
yos,
eges
kér-
te-
lár-
gen
fo-

Gózon Gyula
Belvárosi Színház — A csókok koldusa (Harsányi felv.)

Jelenetek, amelyek megtörténtek

ELMONDJA: DRÉCELY GÁBOR

Hol kezdődik a gorombaság?

Hol kezdődik a gorombaság?

A gorombaság minden társadalmi rétegnél máshol kezdődik. Ami az egyiknél már súlyos gorombaság, az a másikinál még legfeljebb csak indulatszó.

Ezt egy esetenél tapasztaltam, ami még városi főmérnök koromban történt velem, a háború alatt.

A rendőrség áttette hozzám egy feljelentés kivizsgálását. A Lipótváros egyik ház mesternője feljelentette a III. emelet egyik lakójának szakácsnőjét, hogy az szándékosan kinyitotta a liftakna harmadik emeletének ajtaját, hogy a ház mesterné, aki éppen feljött

Megjelentek előttem

a liften, az első és második emelet között fennakadjon.

Megjelentek előttem a vádlott szakácsnő tollas kalapban és lakkcipőben és a vádló ház mesterné hamis briliánsokkal a hajában, mire megkezdtem kihallgatásukat.

— Mi oka volt a szakácsnénak arra, hogy magának kellemetlenséget szenvedjen?

— Haragudott rám, kérem, mert az uram összeszidta.

— Miért szidta össze?

— Mert a főlépcsőn mentem le — szólt megvető tekintettel mérve a ház mesternére a szakácsnő, aki cinikusan vágott közbe:

— Igen! Egy katonával!

A szakácsnő felháborodva utasította rendre a ház mesternét:

— Kikérem magannak, hogy ilyen megvető hangon beszéljen egy katonáról, az most sokkal fontosabb személyiség, mint egy civil. Elvégre háború van. Majd hogy igazát én is megállapítsam, hozzám fordult:

— Úgy-e, főmérnök úr?

— Hát ebben magának van igaza — szóltam helyeselve a szakácsnőhöz.

Amikor a ház mesterné észrevette, hogy a hangulat ellene fordult, hát már sokkal engesztelékenyebben nézett a szakácsnőre és mentegetőzve szólt:

— Maga is goromba volt az urammal.

Amire a szakácsné finom tónusban azt felelte:

— Pardon, én csak azt mondtam neki: „Kuss, mert megsértem!”

Az öntudatos nő!

Évekkel ezelőtt soványító kúrában voltam a Lahmann-szanatóriumban, ahol természetesen a korpulensek asztalá-

nál eb
sal. A
ült, a
hogy
múlva
génye
meg a

—
máris
minde
életéb
felbon

A k
— I
nagyo

Ez
Tátraf
állomá

A fi
egy es
szeren
alatt t

Hogy
óvatos
eredm

Köz
vasker
koztak
bícelh

Átellenben egy kövér lány ül

nál ebédelt a többi fogyasztókúrással. Átellenben egy kövér lengyel lány ült, aki beszélgetés közben elárulta, hogy menyasszony, de csak három év múlva lesz az esküvője, mert a vőlegénye még diák és csak akkor kapja meg a diplomáját.

— Akkor kár volt az eljegyzést máris megtartani, hisz 3 év alatt sok minden történhetik egy fiatalember életében. Meglát egy másik lányt és felbonthatja az eljegyzést.

A kövér leány öntudatosan szolt:

— Nem fogja felbontani — mert nagyon gazdag vagyok!

A porosz kibic

Ez az eset a háború alatt történt Tatrafüreden, ahol a német ezredek állomásoztak.

A füredi nagyszállóban makaóztam egy este egyik barátommal, aki nagy szerencsével játszott, úgyhogy egy óra alatt tekintélyes összeget vesztettem. Hogy visszanyerjem pénzemet, hát óvatosabban kezdtem játszani, ami eredménnyel is járt.

Közben bejött a játékszobába két vaskeresztes porosz kapitány, bemutatkoztak és engedelmet kértek, hogy kibicelhessek nekik.

Az egyik mellém ült, a másik a barátom mellé és ottmaradtak éjjelig, amíg befejeztük a játékot minden differencia nélkül. Óvatos játékkal visszanyertem minden veszteségemet — aztán nyugodni tértünk.

Másnap délelőtt kemény léptekkel toppan elébem vaskeresztes kibicem a hotel halljában, katonás rövidséggel üdvözöl, majd így szolt:

— Tisztelt uram, én olyan ember vagyok, aki mindent kimond, amit gondol.

— Ez nagyon szép tulajdonság — feleltem nyájasan.

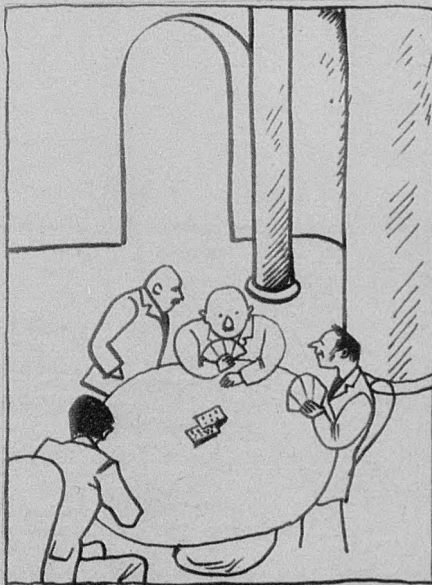
— Nekem az ön játéka tegnap egyáltalában nem tetszett! — mondá ő kevésbé nyájasan.

— Miért? — kérdém meglepetten.

— Ön túlságosan óvatosan játszott, egy hazardjátékot pedig hazardul kell játszani.

Bosszankodva hallgattam kijelentését, majd azt feleltem:

— Nekünk, magyaroknak más fel fogásunk van — a saját pénzéért mindenki úgy játszik, ahogy neki tetszik!

A nagyszállóban makaóztam

* Kettőnk asszonya *

Az elmúlt héten mutatta be a Budai Színház Erdős Renée „A kettőnk asszonya” című háromfelvonásos színművét.

A darab hősnője Szalay Anna, aki szobrászművészettel foglalkozik, akár csak első férje, Ritovszky, aki rövid idővel az első felvonás előtt öngyilkos lett. Anna úgy látszik hamar megvigasztalódhatott, mert sürgősen férjhez ment Kalotay Endre fróhoz. Közben megérkezik Dénesfy Dénes, első férjének legjobb tanítványa, aki gyűlöli Annát, mert az az érzése, hogy mestere öngyilkosságának ő az oka. Dénesfy csak azért jött, hogy átvegye Ritovszky hagyatékát, amely egy lepecsételt ládikából áll. Heves jelenetek után Anna megmagyarázza férje egykori tanítványának, hogy Ritovszky nem ő miatta követte el az öngyilkosságot. Dénesfy természetesen rögtön elhisz mindent, kibékül Annával és elhatározzák, hogy a legközelebbi szoborpályázaton közös munkával fognak szerepelni.

Amikor Anna második férje ezt meg-

Koppány Erzsébet és Váradi
Budai Színház — A kettőnk asszonya
(Harsányi felv.)

tudja, összevész feleségével és elhagyja a házat. Közben Dénesfy felnyitja a lepecsételt ládikát, amelyben egy levelet talál. A levelet az elhunyt szobrász-

Siró Anna és Sik
Budai Színház — A kettőnk asszonya
(Harsányi felv.)

művész írta és ebből kitűnik, hogy Ritovszky azért lett öngyilkos, mert azt hitte, hogy Anna és Dénesfy szeretik egymást. Ekkor eszmél rá Dénesfy, hogy Anna, akárcsak Ritovszkynak, neki is egyetlen asszony.

Következik egy hatalmas szerelmi jelenet à la Erdős Renée és Anna barátnője lesz Dénesfynek. A mámoros órák után azonban Anna rájön arra, hogy a szerelmes asszony sohasem tud nagyot és szépet alkotni. (Itt van Erdős Renée legnagyobb tévedése.) Lemond tehát Dénesfy szerelméről, a közös műről és visszatér a férjéhez.

A szereplők minden tudásukkal igyekeztek a darabot megmenteni. Koppány Erzsébet (Anna), Kertész Gábor (Dénesfy), Váradi Lajos (Kalotay) játszották a darab három főszerepét. Rajtuk kívül még Siró Anna, Sik Rezső, voltak jók.

Kiss Ferenc *

OPERAÉNEKES *

LESZ *

Eddig a magyar színészet történetében többnyire az Opera színpadát hagyták cserben némelyek, talán a szélesebbkörű népszerűség kedvéért. Itt van például *Kosáry Emmi*, aki az operettszínpad kedvéért hagyta ott az ország első műintézetét és hasonló eseteket lehetne még felsorolni visszamenőleg. Nem ritka azonban az olyan eset sem, amikor a magyar királyi Operaház az operettszínpadtól kér kölcsön kitűnő hangú énekeseket. Környei Béla esete óta, alig hisszük, hogy hasonló átlovaglás nagyobb érdeklődésre tarthatott volna számot, mint aminő előtt a közeljövőben egyik népszerű színészünk áll.

Az illető, aki ezelőtt a különösen érdekes karriér előtt áll, tagadhatatlan: szép sikereket ért el úgy drámai, mint operettszínpadokon. *Kiss Ferenc*, a Magyar Színház tagja, az Operaház reményteljes vendégjelöltje.

Radnay Miklós igazgató már régebben felvetette előtte ezt a tervet, még akkor, amikor a művész a Nemzeti Színházban népszínművekben is föllépett. Hangját, játékát annyira megfelelőnek találta arra, hogy operát énekeljen, hogy erősen biztatni kezdte, próbálkozzon meg egy ízben a dologgal. *Kiss Ferenc* azonban jóideig húzódott: Hogy nem ér rá tanulni: már mint a hangját operai nivóra képeztetni s hogy az eredményben sem bízik feltétlenül, mint az Operaház fiatal igazgatója... stb...

Közben vagy meggondolta a dolgot és önbizalma is megerősödött, vagy pedig — pestiesen mondva — „addig főzte *Radnay*“ míg végül is beadta a derekát és ilyenformán még az idei szezonban módjában lesz az operai műfaj rajongóinak, hogy *Kiss Ferenc* főszereplésében gyönyörködheszenek a francia *Laroux* „*Csavargó*“ című operájában.

Kiss Ferenc — amint biztos forrásból értesülünk — már lázasan tanul egy ismertnevű énekmester vezetésével, hogy a szezon derekára, tehát a főszezonra amikorra, a vendégföllépést az Operaház igazgatója tervezi, teljesen kivetkőztesse hangját a népszínmű

sallangjaiból és teljesen éretten és képzetten állhasson az operaéneklés nagy és nehéz feladata elé.

Ha a tervből valóság lesz, mindenestre élénk érdeklődésre tarthat számot úgy a közönség, mint a művészvilág részéről.

Rajta tehát! Hiszen ha a munka teljes, a siker nem maradhat el.

Kiss Ferenc

Amerikai történet

Ezt a kedves viccel az Amerikából hazatért Király Ernő mesélte el nekünk.

Az ügyvéd felszólítja a farmert, hogy fizessen. A farmer azonban siránkozik, hogy nincs pénze.

— Rendben van — mondja az ügyvéd fenyegetően, — akkor *elveszem* a szamarát.

— Az már döfi — feleli kuncogva a farmer, — *legalább fiskális lesz a vejem.*

ÉJFÉLI SZÍNHÁZ

A szezon első napjai még a színházi krízis jegyében indultak: ma már új színházi vállalkozásokról van szó.

Rózsahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház tagja és *Horváth Árpád*, a Nemzeti Színház rendezője, egy pénzesoporttal való tárgyalásaik alapján új színházat nyitnak Budapesten. A színház neve:

„Éjféli Színház”

lesz, előadásait a késő esti órákban fogja kezdeni és műsora az irodalmi kabaré műfaja mellett egyfelvonásosokból fog állani. Az *Éjféli Színház* tagjait a legkiválóbb szerződésküli színészekből fogja összeválogatni és ez annyit jelent, hogy színpadán kiváló pesti színészeket fogunk visszlátlni. Nagyon természetes, hogy az új színház „férfiszárja” *Rózsahegyi Kálmán* lesz, aki a Nemzeti Színház előadásai után minden este fel lépni saját színházában. A színház főrendezői és egyben dramaturgiai teendőit *Horváth Árpád* fogja ellátni, aki azonban ugyancsak megtartja Nemzeti színházbeli szerződését is.

Szó van arról, hogy a színház számára az egyik nagy pesti magánszínházat bérlék ki, ez a színház azonban rendszeren megtartja majd esti előadásait is. A legvalószínűbb mégis az, hogy az egyik legelőkelőbb pesti mozi-val fognak megállapodni, amelynek megfelelő színpada van.

A feltűnés keltő hírrel kapcsolatban felkeresitük a két színházalapítót. Láthatóan feszélyezte őket a *Délbáb* munkatársának értesülése, hiszen a tárgyalások a legnagyobb titokban folynak.

Megkérdeztük *Rózsahegyi Kálmánt*, hogy az *Éjféli Színház* a párizsi *Théâtre de Minuit* mintájára készül-e, vagy pedig inkább kísérleti színház jellegű lesz? Az alapítók előkelő kulturális

helyzete legalább is erre enged következtetni.

Rózsahegyi Kálmán lakónikusan a következőket válaszolta:

— Budapestnek egy kísérleti színháza van, és ez a Nemzeti Színház.

Mikor részletek iránt érdeklödtünk, annyit mondott:

— Édes öcsém, gyere be a színházba, majd akkor beszélgetünk.

A lapzártla megakadályozott bennünket abban, hogy megtudjuk, mit értett ezalatt *Rózsahegyi Kálmán*. Azt, hogy benn, a Nemzeti Színházban majd bővebb nyilatkozatot ad, vagy azt, hogy majd csak az *Éjféli Színház*-ban nyilatkozik?

Horváth Árpád a következőket mondotta:

— Korai volna egy olyan vállalkozás nevében nyilatkozatot adnom, amelynél meglep az intervjúoló kérdése. Ki kell jelentenem azonban, hogy egy olyan vállalkozás, amilyen az *Éjféli Színház*, egészen új szint hozhat Budapest színházi életébe. Emlékezzünk arra a nagy sikerre, amely a párizsi *Théâtre de Minuit* megnyitását kísérte és amely azóta se hagyta el ezt a kétségtelenül nivós színházat. Egy pesti *Éjféli Színház*-nak azonban egészen más céljai is lehetnének, ezekről azonban, ismétlem, korai volna még beszélni.

A két nyilatkozat annyit mond a sorok között, hogy a közeli hetekben új, nivós, nálunk eddig még nem látott, külföldről importált és mégis igaz pesti izü színházat fognak megnyitni.

Ki az igaz úr ?

Arról beszélgetnek a Fészekben, hogy mindenki autót vásárol részletre.

— Szerintem — mondta Kertész — sokkal urasabb taxin járni.

— Miért? — csodálkozik Kabos.

— Mert azt rögtön kell fizetni.

Egy zeneszerző a Délibáb útján keres librettót

Alacsony, szélesvállú fiatalember áll előttünk. Apró szemei kíváncsian pislognak elő szemüregükből, Isten bizony, inkább néz ki birkózóbajnoknak, mint zeneszerzőnek.

Pedig a *Maga csúnyát* — ő írta. Meg azt is, hogy *Pont tizkor legyen fenn a Halászbástyán*.

Enyi előrebocsátás után most már elárulhatjuk, hogy a fiatalembert *Garay Imrének hívják* és egyike a legfelkapottabb, legismertebb nevű pesti ifjú muzsikuskoknak. Apró dalai, friss, ütemes fülbemésző melódiái, amelyeknek szövegét is javarészt maga szerzi, hamar belopták magukat a pesti publikum fülébe és ma már az a helyzet, hogy *Zerkovitz Béla* után az ő nevét emlegetik legtöbbit.

Ezt meséli különben *Garay Imre*: — Legelőször volt a nyomor és a nélkülözés, a sok kínlódás. Idehaza meg külföldön. *Pesten és Párizsban*. Tányérmosogatás és birkózás az élettel, hogy ne fektessen két vállra. Ebbe aztán annyira belejöttem, hogy végül

az emberekkel szemben is felléptem birkózónak és meg is nyertem Párizs bajnokságát.

Persze még a párizsi nélkülözés eszten dejében is rengeteg melódia született meg tányérmosogatás közben, mikor aztán hazajöttem, megpróbálkoztam idehaza a slágereim kiadásával.

Nagy nehezen ment is. Első volt a *Hallód-e hallód-e körösi lány*. Ennek igen nagy volt a sikere, kivitték külföldre is, gramofónok — mindenféle. Következő volt a *Sárika érik a búzakarász* dalom, aztán jött a *Pont tizre legyen fenn a Halászbástyán*. Utolsó pedig a *Maga csúnya* című dalom, amelyet a *Feld-színház* revüjében is énekeltek. Ezt a dalt most vették meg tőlem egy francia gramofongyár megbízásából azzal az engedéllyel, hogy a szöveget is pontosan lefordítsák.

Garay Imrének azonban van még természetesen más, több és komolyabb szerzeménye is. Így például van egy igen érdekes munkája:

egy teljes, komplett és kész operett muzsikája, szöveg nélkül. Az operettzenét most *Lázár Ödön*, a *Király Színház* igazgatója elfogadta előadásra,

de természetesen csak olyan feltétellel, ha az épkézláb melódia mellé épkézláb szöveg is születik.

Igen ám, de *ki írja meg a szöveget*. *Garay Imrének* most fő a feje, hogy tehetséges librettistát és nagyszerű szöveget találjon elfogadott operett-muzsikájához.

Eddig még nem talált. Minket kért meg arra, hogy

a Délibáb útján juttassuk őt hozzá egy ismert vagy ismeretlen nevű librettistához,

aki az ő elfogadott muzsikájának méltó társa lehet.

A fiatal muzsikusk kérését ime készséggel teljesítjük.

Szövegíró urak, akinek egy jó operettmeséje van, ime itt az alkalom, tessék jelentkezni!

Garay Imre

Nyílt levél
Nagyasságó Névtelen Teca táncművésznőnek
Budapest

Mélyen tisztelt Művésznő!
 Nagyon irigylem magát. Ezt kénytelen vagyok így, kerek egyszerűséggel és őszinteséggel bejelenteni, bizony Isten, irigylem Művésznőségedet, mert a Kabaré Kabaré tagjai sorába szereződött.

Ne gondolja aranyos Művésznő, hogy sikereire pályázom, hogy én szerettem volna maga helyett a Kabaré Kabaré színpadára bejutni és ott, mint főgörl vagy mint alszínész nő működni jelentéktelen gázsival, de jelentékeny büszkeséggel, nem, ilyen vágyaim sohasé voltak.

És mégis irigylem magát.

Drága, aranyos és valószínűen szép Művésznő, mi az ideai szezonban egyszerre startolunk. Maga Drágaság, azzal hogy végre elérte vágyait és a bretiliről áttáncolhatott a világot jelentő deszkákra (egy félvilággal tehát előbbre jutott), én pedig azzal, hogy e hónap tizenhetedikén Szentiványi Béla Országos Művészszínháza bemutatja Győött „Az idegen úr” című darabomat.

Mi kellett a maga startjához, édes?

Talán tehetség, talán szépség, talán összeköttetés, talán hamiskás nézés, talán véletlen... sok talán, de ha a sokból csak egy is megvolt... Művésznőnek az is elég volt, hogy „be-fusszon”.

Mi kellett az én startomhoz?

Megírtam egy darabot. Nem akarok fellengős frázisokat használni, de tényleg hosszú éjszakák lázas munkája, tele hittel, bizalommal és fájással, komoly munka, amíg a komoly darab elkészült, hónapok csiszolgatása, simítgatása, nagy emberi érzések beléfojtása, egy gépirókisasszony kéthetes munkája, az izgalom, hogy vajjon elfogadják-e és a darabnak újból való átírása. Kellett hozzá, hogy egy lelkes művészember társulatot szervezzen, kultuszminiszteri, polgármesteri engedélyeket kapjon, tagokat fizessen, próbáljon, egyszer, kétszer, sokszor, díszleteket csináltasson, kosztümöket szabasson, útiköltségeket fizessen, bért

fizessen, rendőrségi díjat fizessen, végalmi adót fizessen, forgalmi adót fizessen, komünikéket fizessen... és mindebből a sok munkából, évek előkészítéséből, küzdelemből, harcából, ideg- és pénzáldozatból megszületett szeptember tizenhetedikén „Az idegen úr”.

Kinek nehezebb a sorsa, kedves Kisasszony?

Kinek a működése jelent többet a magyar kultúra szempontjából?

Melyikünk startja közérdekűbb?

Maga táncol és talán öngyilkossá lesznek magáért a férfiak.

Én darabot írtam az öngyilkosság ellen.

A maga mosolya három percig tart a színpadon.

Az én szomorú sóhajom három órát.

Magának nem is fontos a gázsí.

Az én darabom szereplői abból élnek.

Magának közömbös, hogy üres lesz-e a kabaré.

Ha Szentiványi színháza üres lesz, megbuktunk, ő, az igazgató, én, a szerző, tizennyolc színész, összesen húsz ember.

És drága Művésznő, lapozza fel az ujságokat, minden lapban megtalálja, hogy Ön leszerződött a Kabaré Kabaréhoz, de azt a pár sort, hogy az Országos Művészszínház bemutatja darabomat, egyetlen ujság sem hozta le.

Megmértem és könnyűnek találtattam.

Művésznőséged nehezebb volt, mint én.

Nem, nem teszek szemrehányást. Erre nincs jogom. Hiszen valószínűen nagyon csekély dolog egy új színház első eredeti bemutatója, viszonyítva, Művésznőséged első felléptéhez, aki bár nem Sarah Bernhard, nem Duse Eleonora, sőt nem is Fedák Sári, de tehetségén kívül bizonyosan valaki más is protezsálja a népszerűsége.

És ez az, amiért nagyon irigylem Magát.

Tyrnauer István.

A HÁLÓKOCSIK * ELLENŐRE * ÉS * FEDÁK SÁRI *

Fedák Sári, mint ismeretes, mielőtt megkezdené *Magyar Színházbeli* felépéseinek sorozatát — amelyről elsőnek a *Délbáb* hozott tudósítást, — franciaországi csónaktúrája után *Sinaiába ment üdülni*. Utjával kapcsolatosan most az egyik aradi ujság igen érdekes eseményekről ad hírt.

A lap szerint, mikor a Fedák Sári vívő vonat berobogott a kurtici határ-állomásra, a hálókocsi kalauzá leugrott a vonatról és sietve terjesztette a szenzációs hírt, hogy Fedák Sári a vonaton tartózkodik. Jovic Jenő vasúti vendéglős, amint meghallotta, hogy ki utazik az egyik lefüggönyözött ablakú hálófülkében,

azonnal a vonatra ugrott és bekopogott Fedák Sárihoz.

Az aradi ujság munkatársának azután igen érdekes dolgokat mesélt Jovic Jenő, a kurtici vendéglős tulajdonosá, Fedák Sáriról:

— Fedák Sári nagyszágos asszonyt — mesélte a vendéglős — még abból az időből ismerem, amikor hálókocsi-ellenőr voltam. Mostani diskurzusunk alkalmával visszaemlékeztem egy számomra felejthetetlen, nagyon kedves utazására, amikor *gróf Tisza István szalónkocsiját kísértem Bécsbe*. Az osztrák fővárosban akkor udvari vadászatot rendeztek és

a szalónkocsiban Tisza grófné és több neves politikuson és heregnőkön és grófnőkön kívül ott volt Fedák Sári is, aki szintén hivatalos volt az udvari vadászatra.

Én arra is világosan emlékszem, hogy *gatamszürke vadászkosztüm volt rajta*. Az egész úton hangos jókedv uralkodott, amelynek lelke Fedák Sári volt. A társasággal együtt utazott Radics Béla udvari cigánybandája is, az ő muzsikájuk mellett énekelte azután a művésznő a szebbnél szebb magyar nótákat. Én vigyáztam arra, hogy ne zavarja az előkelő társaságot senki és semmi az út alatt.

Fedák Sárral azelőtt is, azután is sokszor utaztam együtt és most, ami-

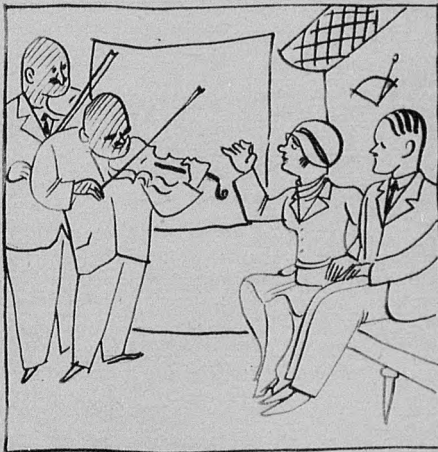
kor tizenhat esztendő elteltével benyitottam hálófülkéjébe, ahogy megszólaltam, azonnal rámismert. De én is megismertem a művésznőt, hiszen *tizenhat év alatt úgyszólván semmit sem változott*. Kedvesen, jókedvűen fogadott és kijelentette, hogy nagyon boldog, mert alig lépte át a határt, máris régi, jó ismerőssel találkozott. Felelevenítettük régi emlékeinket és a művésznő csodálatos emlékezőtehetségére jellemző, hogy még a legapróbb epizódok is eszébe jutottak.

A vendéglős természetesen megkérdezte Fedák Sárirt hogy hova utazik? — Érdeklődésemre — mesélte a vendéglős, — hogy miért utazik Romániába, elmondotta Fedák Sári, hogy *Amerikában Mária román királynő ott tartózkodása alatt igen sok román előkelőséggel ismerkedett össze*. Így több miniszterrel, azonkívül pedig a román udvarhoz tartozó családdal, akik

most meghívták egy nagyobb autókirándulásra

a román hegyek közé.

Jovic vendéglős persze még sokáig elbeszélgetett volna Fedák Sárral és a művésznő is régi jó ismerősével, azonban a leghosszabb vámvizsgálatnak is végeszakad egyszer, a mozdony fűtyült és Fedák Sári vonata kigördült.

Az egész úton hangos jókedv uralkodott

* KRIKUSOK *
* Ö *
* NKRIKÁJA *

Öszintén...

— Szerintem úgy lesz valaki kritikikus — mondja Kosztolányi Dezső, aki a Pesti Hirlapban írja kritikáit, — hogy miután valamit alkot, öntudatlanul is igyekszik azt megkritizálni.

Kosztolányi Dezső

Igy voltam legalább is én — és ilyennek kell lenni minden szellemi foglalkozásúnak — és a magam érdekében bizony alaposan megkritizáltam saját magam munkáit. Aztán egy szép napon már kritizálni és elemezni kezdtem mások munkáit is ugyanazzal a szigorral és szeretettel.

Első kritikám a Budapesti Naplóban jelent meg, amelyet egy fiatal ember — bizonyos Molnár Ferenc — „Ördög”-éről írtam. Legsikerültebb kritikámnak tartom azt a tárcámot, amelyben Alfred Kerr „Utirajzok” című könyvét jellemeztem a Nyugatban.

Egyszer a Vígszínház igazgatósága megbízott, hogy fordítsam le számára Knoblauch „Mérköldkövek” című darabját. Amikor elkészültem a fordítással és bevittem azt a színházba, megkérdezték tőlem, mi a véleményem erről a darabról. Kijelentettem, hogy legfeljebb háromszor fog menni és ment több mint kétszázszor. Ez volt az a kritikám, amellyel megbuktam.

Roszmájúság

A művésznőt újabban mindenütt együtt lehet látni a karikálábú híres bankárral. Erről beszélgetnek a művészek klubjában.

— Meglátjátok, a bankár úr még elveszi a művésznőt — jegyzi meg Sarkadi Aladár.

— Miből gondoltod? — kérdi Kerlész Dezső.

— Mert állandóan körülötte ólábodik.

A színházi szezon körülbelül egyidőben elstartolt egész Európában. Szeptember elseje óta Budapest színészei se a strandokon, hanem a próbaszobákban verejtékeznek. Sajnos azonban, csak a verejtékük ideje: a szisztéma, amely kiszorítja belőlük, évtizedes.

Berlin is elstartolt szeptemberben. Rögtön kezdetnek bemutatják a „Dreigroschenoper” című darabot, amely a komoly német kritika megállapításai szerint óriási sikert aratott, mert egészen új formába öltözteti a mondanivalókat, aztán két komoly Georg Kaiser-premiér is volt és mellékesen még egy esomó prózai és zenei bemutató.

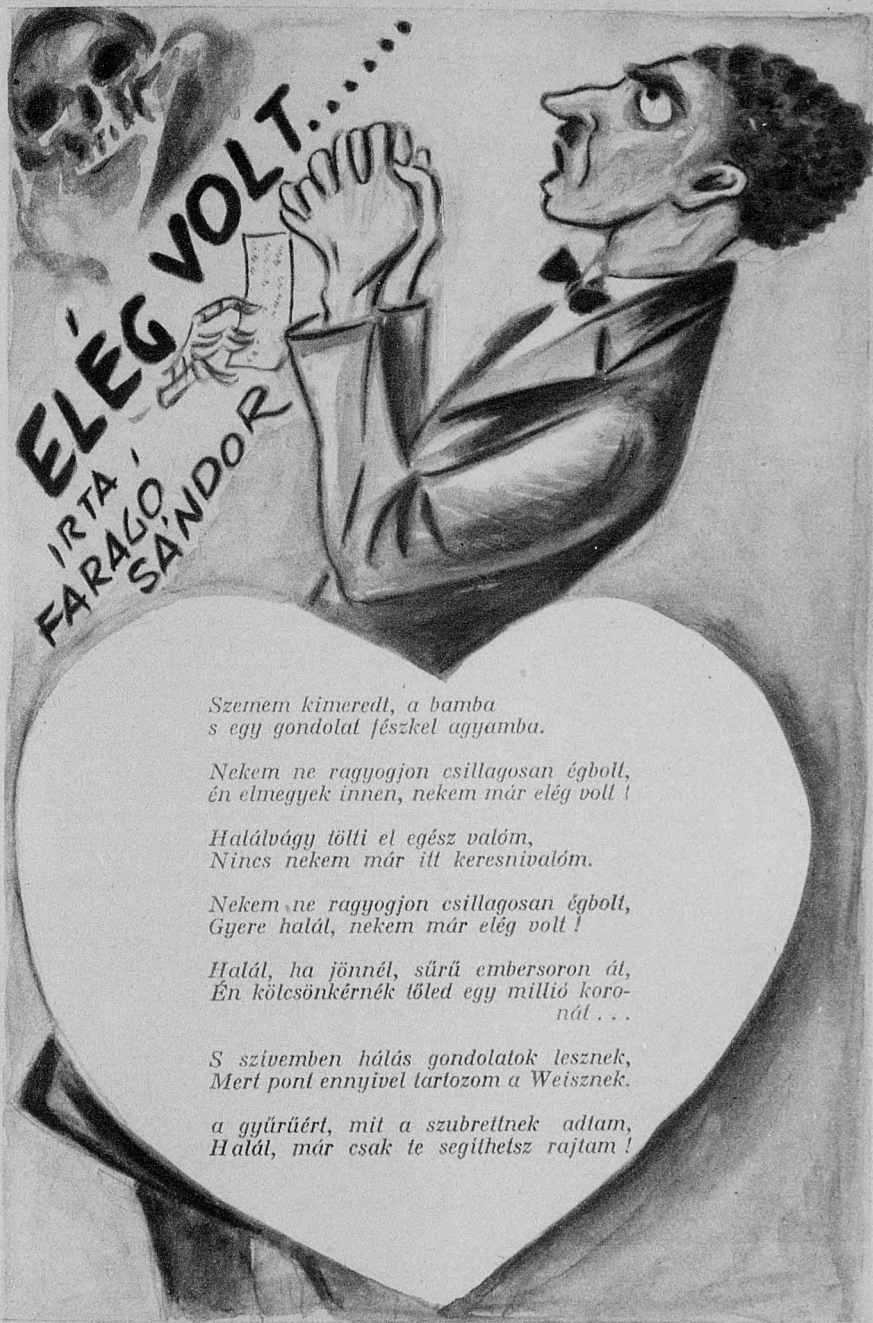
A bemutatók száma nem imponál. Berlin ötször akkora, mint Budapest. De a minőség nem a nagyságtól függ, viszont Budapest minőségileg is szigorúan tartja a közle és Berlin között fennálló különbséget.

Vajjon mit hoz a magyar színház az ezerkilencszázhuszonnyolc-huszonkilenc évadban? Idegeneket, esetleg saját magát kopirozza-e, vagy megszületik végre az új magyar színpad, színtész, rendező, tró és — közönség?

Ne támadjuk előre az eljövendő szezont. Hiszen még csodák is történnének. Még az is megtörténhetik, hogy a színház igazgatók bátorsága nem az inukba száll, hanem valami használhatóbb helyre. Ne támadjuk tehát őket bizonyosan elkövetendő hibáikért, csak óhajtsunk, egész szelíden, bárányhangon:

Ó, budapesti színház igazgatók, nagyon szépen kérünk benneteket, ne gondoltok, hogy az a művészi módszer, amellyel a sajtó előtt évtizedek óta ráfizettek a színházatokra, de titokban — ugye? — mégis kerestek valamicskét, hogy az a módszer szent és változtathatatlan. Ti dráma-, operett- és kabare-igazgatók: a világ halad, évről-évre: miért gondoltok, hogy csak a színpadművészet áll évről-évre? Ó, kedves igazgatók, legyen szabad e percben, ha érdemtelenül is, a bölcs Schopenhauert idéznünk: minden új emberi gondolat három fázison megy keresztül. Először kinevelik, másodsor szidják, harmadszor természetesen találják.

Vajjon nemi így áll-e a dolog a színpad modern problémáival is?

Miből lesz a Cserebogár?

— Tizenkilenc éves koromban még eszembe sem volt, hogy színész legyek — mondja Uray Tivadar, — az egyetem orvosi fakultására jártam, ahol egy év alatt megtanultam az összes orvosi tudományokat az anatómiától a kórbonctanig. Csak ekkor öllött eszembe, hogy ez bizony nem nekem való mesterség. Szelídebb foglalkozás után néztem, ahol közpelle-nül mégsem lehet embert ölni és hollig kell az embernek tanulnia.

Igy határoztam el, hogy színész leszek és rövidesen már az Országos Színészegyesület iskolájába jártam az egyetem helyett.

Először a Vígszínházban kezdtem statisztálni. Szegény Tapolcay Dezső ren-

Ott ültem a karzaton

dezelt ott akkoriban egy darabot, amelyben én is szerepeltem. Hogy, hogy nem — már nem is emlékszem rá, — összevesztünk, amelynek ránnézve szomorú következményei lettek. Szegény Tapt átrlt az iskolának, ahonnan még abban az órában kidobták.

Száműzetésem nem tartott sokáig, mert velem együtt összesen csak két férfitagja volt az iskolának és nem tudtak próbálni. Visszahívtak tehát, de a Vígszínházban többet nem léptem fel.

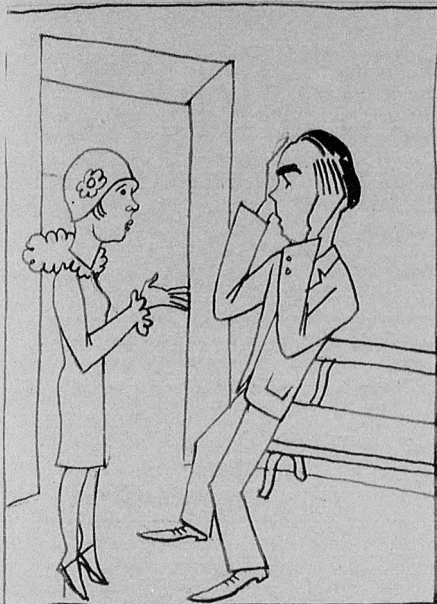
A Víg helyett az Andrássy úti színházban játszottam, ahol még mint növendék Szép Ernő „Kis egér” című darabjában jelentős szerepet kaptam. Ennek a darabnak a századik előadásán történt, hogy elmentem a Nemzeti Színházba megnézni a „Kényeskedők” előadását. Ott ültem a karzaton, jelentős mennyiségű cukrot szopogatva és úgy tetszett az előadás, hogy a világon mindenről elfelejtkeztem. Többek között arról is, hogy fél tízkor fel kell lépnem az Andrássy úti színházban. Ez csak akkor

Ha Ön indiszkréten benéz a kulcslyukon,

sokezer nőt fog szorgalmas munka közben meglepni. Mindegyik előtt a Párisi Divat szabásmintája fekszik és ez után készítik a legelegánsabb ruhákat. Ötezer szabónő veszi állandóan ezt a lapot. Párizsnak a legelőkelőbb modellrajzolóival szerződést kötöttünk. Hatszáz csodaszép párizsi modellt és sebbnél szebb kézimunkát stb. foglal magában egy negyedévfolyamnak a tartalma.

Féláron küldjük Önnek a Fárisi Divatot egy héttel a megjelenés után (tisztá visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdekes lapot, még pedig $\frac{1}{4}$ évre 4 pengő 40 fillér helyett 2 pengő 20 fillérért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küldünk. Kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány u. 12.

Fejemhez kaptam és tántorogni kezdtem

Julott eszembe, amikor a függöny utoljára csapódott össze a Nemzeti Színházban. Bizony hiába rohantam, mint egy eszevészelt, az előadást szépen lekéstem.

Bárdos Arthur behívott szobájába — a kidobás innen is biztos volt, — és le-szerződtelet a Belvárosi Színpadhoz, azzal a megokolással, hogy mint tag remélhetően pontosabb leszek.

Rövid idő múlva már a Nemzeti Színház tagja voltam, ahol nagy vezetőszerepeket kaptam, nevemet megismerlék, nagy sikereim voltak és mégis... És mégis meglőrlént velem, hogy bizony néhányszor nem volt egy huncut vas sem a zsebemben. Akkoriban kezdtem udvarolni mostani feleségemnek, aki egy este előadás után azt proponálta, hogy menjünk el egy moziba. Alighogy kimondta ezeket a szavakat, fejemhez kaptam és tántorogni kezdtem. Sajnálkozva jelentettem ki, olyan rosszul vagyok, hogy majd összeesem és este nem lehetünk együtt.

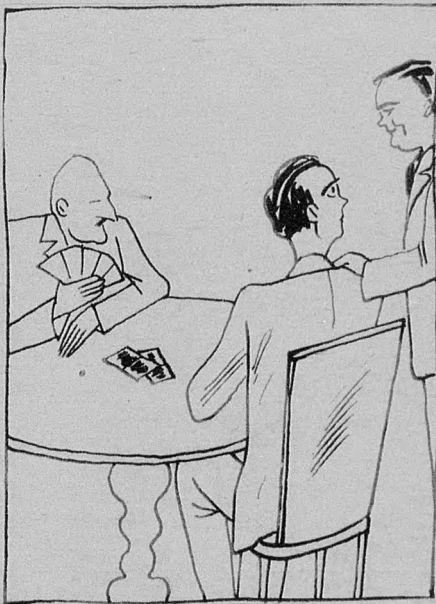
Amikor Harsányi Zsolt vette át a Jardin vezetését, Gyárfás Dezső is szerepelt ott egy nagyszerű magánszámmal. Szegény Gyafi egy nap tudógyulladásba megbetegedett és ezt Harsányi csak késő délután tudta meg.

Éppen a Fészekben alsóztam buzgón,

amikor hozzám lépett Harsányi és nagyon kért, hogy lépjek fel Gyárfás helyett „A fekete frakk” című monológommal, amelyet a Nemzeti Színházban adtam elő. Hosszas rábeszélés után végre engedtem. Kocsiba ültünk, elmentünk a szerepért a Nemzeti Színház könyvtárába, onnan a lakásomra a frakkomért és épphogy idejébe értünk ki a Jardin előadására. Alig hogy kiálltam a függöny elé, már megbántam, hogy engedtem Harsányi Zsolt kérésének, miután hallatlanul zavart a kiszolgálás és a jüstös helyiség.

Másnap este egy vidám társaság dudorászolt a monológom alatt, amellyel tízenöt perc alatt készültem el. A harmadik nap ellopták a mellényemet és szegény Gyárfás mellényébe kellett kiállni a közönség elé. A monológ már csak tíz percig tartott. Ezzel be is fejeztem Jardinbeli vendégszereplésemet és reggel sürgönyileg jelenttem be Harsányinak, hogy a legnagyobb sajnálatomra többet nem léphelek fel.

Volt egy kis kiruccanásom a Magyar Színházba, hogy aztán sietve megint visszatérjek a Nemzetihez. Mert hiába „Au revient toujours assez premier d'amours”. Én is visszatértem tehát első szerelmemhez a Nemzeti Színházhoz.

Hozzám lépett Harsányi

HOGYAN LETTEM DIREKTOR

Sebestyén Gézát, a Városi Színház direktorát is megkérdeztük körinterjúnk kapcsán. Természetesen tisztában voltunk azzal, hogy Sebestyén

Sebestyén Géza

Géza, aki nemcsak igen kiváló direktor, de „egyéniség” is, nem fog sablonos választ adni, hogy „Anno dazumal” vagy „a színház iránt való rajongás”, hanem bizonyára — egy találó mondattal fog — eltérni a

tárgytól. A kérdést éppen azért rava-
szul (!) két részre osztottuk s így talál-
tuk föl a népszerű direktor elé.

Első kérdésünk ez volt.

— Mi adta az impulzust a színház-
igazgatásra.

Sebestyén rögtön kész volt a vá-
lasszal.

— Öszintén szólva mint színésznek már elfogyott a hitelem, ezért elhatároztam, hogy pályát változtatok, főlcso-
pok színházigazgatónak, hátha így növelni fogom a hitelképességemet... (Azt már aztán nem mertük megkér-
dezni, hogy ez mennyiben sikerült.)

Második kérdésünk meg ez volt.
— Mi volt az első technikai lépés a
színházigazgatás felé!

— Az első technikai lépés az volt, hogy négy jó barátommal, egy szí-
nészsel, egy íróval, egy direktorral és egy újságíróval kettőezer koronáról (1915-ben) csekket állítottam ki s azzal rohantam a bankba. A bankból pedig most már „nyugodt szívvel” meg-
tehettem az „első technikai” lépést — a színházigazgatás felé... A válasz
elégleges? — kérdezte Sebestyén.

Mi az, hogy elégleges. Kitűnő.

A newyorki Roxxy-Theatre görljei a nagy hőségben így hűtötték le magukat a színház tejefjén

* Ramona! * IRTA VAÁLY ILONA *

Nem tudom, nem követek-e el indiszkréciót, ha elárulom, hogy a „Puszipajtás” egyik és valószínűleg legnagyobb slágere a Ramona-keringő... Ramona!... Valósággal fogalom lett már és ez a csodaszép keringő két kontinensen keresztül. A „Valencia”, a „Ca C'est Paris”, a „Si l'on sava!” után Padilla hegemoniája megdönthetetlennek látszott.

És ekkor jött a Ramona... Valami új, valami egészen más volt ez a keringő, mint eddig, amit hallottunk. S amellett olyan egészen különös, esodálatosan hangszerelve, hogy valósággal lenyűgöző hatást vált ki a hallgatóból. A nyáron egy világfürdőben hallgattam egy szép estén s akkor megfogadtam, hogy valamikor én ezt a dalt színpadon előadom. Milyen nagy volt az örömöm és a meglepetésem, amikor a „Puszipajtás” rendelkező próbáján Tihanyi Vilmos főrendező úr közölte velem, hogy a Ramona-keringő betét lesz a „Puszipajtás”-ban s ezt a keringőt én fogom énekelni és táncolni. Jobban mondva, Sziklay Jóskával, a Király Színház legújabb tagjával együtt fogjuk énekelni és táncolni.

Azóta fokozott ambícióval tanuljuk ezt a betétet. Megjegyzem, hogy meghozattuk

az eredeti Withemann-féle hangszerelést

s aszerint tanultuk be a számot, amelynek egyik igen érdekes trükkje az lesz, hogy a melódiától eltérő ritmusú kíséretre táncolunk. Külön ruhát csináltattam a táncra Faragó tervei szerint. Olyan ruhát kellett konstruálni, amely amellett, hogy dekoratív és színpadszerű, amellyel olyan szabású hogy benne — táncolni is lehet.

Egyébként a darabban nagyon hálás szerepem van. Egy amerikai diákisasszonyt játszom, olyan fiús, fölényes, teljesen önálló gondolkozású és cselekvésű leánykát, aki beleszeret... akiibe beleszeretnek... no de a darab

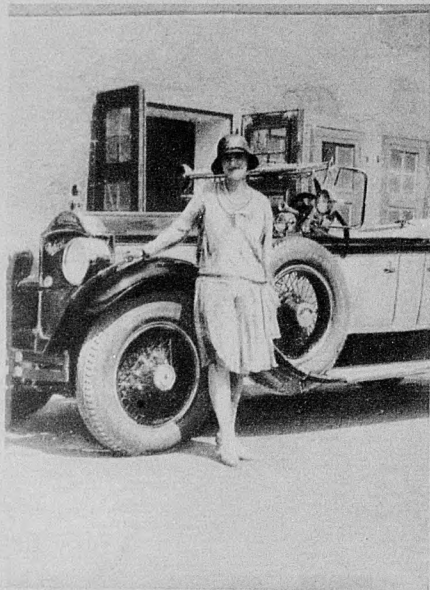
meséjét igazán nem árulhatom el. Ez már túlságosan nagy indiszkréció volna, különben is olyan érdekes, hogy azt — látni és hallani kell. Aki tehát kíváncsi — remélem, igen sokan kíváncsiak lesznek, — az úgyszólván majd valamelyik előadásra. — Most persze mindnyájan nagy izgalomban vagyunk, mert hiszen a szezon első premiérje most lesz. Már pedig a színháznál éppen fordítva áll a közmondás, hogy minden jó, ha jó a vége, a színháznál: ha a start jó, akkor — rendszerint — a többi is jó. Ezért nagy a drukkk a startnál!

A darab sikerében mindnyájan nagyon bízunk, dacára, hogy eddig még semmi perlekedés nem volt a próbákon. Reméljük azonban, hogy a premiér-estéig — már csak kaba'ából is — megjön egy kiadós csetepaté, amely hivatva lesz végleg jobboldalra fordítani a siker mérlegét.

Vaály Ilona Ostendében

Az autó képes

Nekem van autóm

Ha volna egy autóm

Még nekem lehet autóm

Nekem volt autóm

nyelvtana

(Foto L'Art)

Nekünk lehetne autónk

Nekem sohasem lesz autóm

Lesz autóm?

Nekem nem kell autó

Hallja Smaga Skót...

mit ül itt olyan melabús pojával, mintha csak maga írta volna az „Égő szoknyá”-t? Inkább örüljön neki és figyeljen ide.

Emlékszik még talán rá, hogy két héttel ezelőtt bejelentetem magának minden más híreszteléssel ellentétben, hogy Radnai Miklós, az Operaház igazgatója nem vesz részt a megnyitó-előadáson. Közben és utána jöttek a kommunikék, hogy Radnai igenis részt vesz az Operaház megnyitásán. Megnyugtatom, édes Skótom, hogy nem én voltam rosszul informálva, hanem az Operaház által kiadott hivatalos kommuniké. Radnai csak a hónap végén érkezik Budapestre. Most jön azonban a meglepés.

Radnai Miklós lemondott az Operaház igazgatásáról.

A lemondás oka a múlt szezonra vezethető vissza, amikor is a kultuszminisztérium folytonos pénzügyi nehézségeket támasztott Radnai művészi munkája elé. Radnait elkeserítette az a tudat, hogy bagatell összegek hiánya miatt nem tudja meg-

valósítani a maga elé kitűzött programját. Így áll most a helyzet. Telefonon, levélben és jutárok útján próbálják most kiengesztelni a Semmeringen üdülő Radnait, aki még ragaszkodik lemondásához. Reméljük, hogy Radnai mégis csak megváltoztatja álláspontját és nem hagyja el azt a helyet, amelyre őt művészi szakavatottsága feltétlenül predesztinálja.

Na most jól figyeljen ide, édes egy komám, mert most egy név nélküli történet következik, de ha tud a sorok között olvasni, könnyen kitalálhatja a szereplők neveit.

A történet főszereplője nemzetünk

egyik legkiválóbb zsánerszínésze, aki néhány évvel ezelőtt egy körüli pincekabarében felfedezett egy fiatal Jehéarcú művésznőt, akivel azután — láncoslobogós kutyateremtelle! — sűrűn láthattuk mindenfelé. Bátyámuram szóval pártfogásába vette az ifjú hölgyet és ez az atyai jóakarata bizony nem kis pénzébe került. Közben az történt, hogy a mesterl Amerikába hívják vendégszerepelni, aki röggest el is halározta magát, hogy keresztülhajózik azon a jene nagy vízen.

Elutazása előtt hatalmas összeget bocsátott a művésznő rendelkezésére, hogy az semmiben se szenvedjen szükségét, ezenkívül pedig egy villát is vásárolt számára, részlelfizetésre.

Amikor a művész visszaérkezett, önagysága bejelentette, hogy közben férjhez ment.

Ami annál is könnyebben ment, mert a művésztől kapott összeg és a villa egész szép hozománynak számított. Az egész esetet azért mesélem el, mert kiváló művésznőnk az elmúlt héten, mint keresztapa szerepelt az ifjú párnál, egy művészi autogrammal gazdagítva a komoly anyakönyvet.

Aunye, azt a kutyáját magának, miért nevel? Nem tréfa dolog az, kérem alássan, hogy a villa részleteit még lizenőt évig kell fizetni a művésznök, aki még egyszer sem tette be a lábát a villájába.

Hiába, vannak még gáláns emberek a világon. Itt van mingyárt egy másik eset. Nemrégiben Bartók Béla, zenei életünk egyik legkiválóbbja adott hangversenyt a rádió mikrofonja előtt. Az első szám után Bartók abba akarta hagyni a játé-

kol, mert a zongora középső gé-je meglazult és zörgő hangot adott. A Stúdió vezetősége mentegétozött a kiváló művész előtt, hogy semmit sem tudtak előzetesen a zongora hibájáról és Bartók Béla végre is belenyugodott a változhatatlanba. Annál nagyobb volt a meglepelése, amikor

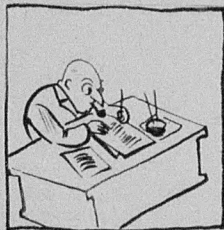
másnap délelőtt ismételten sajnálkozását fejezte ki Bartók Béla előtt a Stúdió vezetősége és megkérték, hogy költségükön vásároljon egy tetszésszerű zongorát,

természelesen nem a maga, hanem a Stúdió számára. Ennek köszönhetjük tehát, édes egy öregem, hogy a zörgő „gé” többet nem fog szerepelni a Stúdió műsorán. Na, csak ne nagyon örüljön, marad ott még elég, amit sürgősen ki kellene cserélni.

Most pedig elárulom magának, hogy

Heltai Jenő darabot írt a Nemzeti Színház számára.

Az új Heltai-darab egy egyfelvonásos vígjáték, amelyet karácsonykor mutat be a Nemzeti Színház Kamaraszínháza, Szép Ernő és Tersánszky J. Jenő egyfelvonásosainak társaságában.

Ezek után pedig váljunk el egymástól, mintha semmi sem történt volna. Előzően azonban mondok még egy pár hírt, ami talán szintén érdekli.

A Városi Színház újdonsága a „Lady” című amerikai látványos operett lesz.

Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház volt tagja a jövő héten mutatkozik be a bécsi Kammerspielében Hevest Sándor „Gyilkos álom” című darabjában.

Mészáros Sándor, a Nemzeti Színház titkára a legfiatalabb drámatró, „Lelkiismeret” címen egyórás egyfelvonásos darabot írt, melyet Alapi Nándor Kamaraszínháza fog bemutatni.

Most pedig jöjjön a szokásos vicc:

Dénes Oszkár azzal szokta büntetni barátait, hogy szójátékokat mond. Legújabbán ezt követte el:

— Mi a különbség Kálmán Imre legújabb operettje és egy csinos csikágói kisleány között.

— ???

— Az egyik a „Csikágói hercegnő”, a kisleány pedig: csikágói herceg nő.

Mary Brian amerikai filmszínésznő legújabb szerepében (Foto Paramount)

* PRIMADONNACSERE *

Ismeretes, hogy milyen nehézségek árán tudott csak *Beöthy* László, a Belvárosi Színház igazgatója primadonnát találni — a *Nászéjszaka* című operetthez. — A színház primadonnáját, *Honthy* Hannát kölesön kellett adnia a Városi Színháznak, *Lábass* Juci pedig, akivel megállapodott, később meggondolta a dolgot és nem vállalta a szereplést. A repríz napja pedig már fenyegetően közeledett. Végül is *Timár* Ila vállalta a szerepet és játszotta nagy sikerrel.

Igen érdekesen mondta el *Timár* Ila a Belvárosi színházi vendégszereplésének előzményeit:

A hugom szerződötési ügyében mentem fel a *Réthy* színházi ügynökséghez s ott találkoztam *Beöthy* László

Timár Ila

igazgató úrral, aki primadonnát keresett a *Nászéjszaka* főszerepének eljátszására. *Réthy* engem ajánlott, mire *Beöthy* igazgató föl is kért a szerep eljátszásra. Én, természetesen, nagyon megörültem a dolognak s rögtön alá is írtam a megállapodást, őszintén szólva, elég könnyelműen, mert hiszen nekem már szeptember elsején jelentkeznem kellett volna a saját debreceni társulatomnál. Most jött tehát a nehéz dolog, elintézni az ügyet *Kardos* igazgatóval.

Rögtön táviratoztam neki, majd expresszlevélben kértem a szabadságom meghosszabbítását. *Kardos* igazgató hallani sem akart a dologról. Levél- és táviratváltások után végre beleegyezett, de csak az esetben, ha magam helyett helyettesít állítok be a már kész programba. Most indult csak meg az izgalmas hajsz a „helyettes után”. Végre megállapodtunk a személyben. Nagy Ancit kérjük fel a helyettesítésre. Most már csak az volt a feladat, hogyan találjuk meg hamarosan Nagy Ancit. Hordárokat és boyokat mozgósítottunk Nagy Anci után és szerencsére elég gyorsan sikerült megtalálnunk. Így aztán rendbejött minden. Nagy Anci leutazott.

*

A legérdekesebb a dologban, hogy *Kardos* igazgató, amikor társulatával rövid vendégszereplésre Szolnokra bevonult, a következő szövegű plakátot ragasztatta ki Szolnok uccáin:

Szolnok városát tisztelettel
értesítem, hogy miután

TIMÁR ILÁT

a budapesti Belvárosi Színház kölcsönkérte, illetve a *Nászéjszaka* primadonnaszerepére meghívta, a műsor így alakul stb. stb.

Így megbecsülnek egy primadonnát — vidéken.

Aki maga vezet, legyen biztos a dolgában!

Aki sikert keres az életben, annak a műveltségét tudással, rokonszenves megjelenését pedig bájjal kell egyesítenie. A mai asszony maga kell hogy irányítsa életét. Ő tudja megítélni a kifogástalan megjelenés értékét napi foglalkozásában és társaságban is.

Szelleme fejlesztésén és testápolásán kívül nem mulaszthatja el arcának ápolását sem, mely harmonikus megjelenésének egyik feltétele.

Jól tudja, hogy a természetadta formákat erőszak nélkül nem lehet megváltoztatni, de azt is tudja, hogy az ELIDA bőrápolás néhány pillanatnyi napi munkával az arcból a legszebbet alkotja.

Az Elida Ideálszappan enyhesége és tisztasága minden előítéletet megszüntetett, mely régen az arcnak szappannal való mosása ellen irányult. Az Elida Ideálszappan a két Elida-krémmel együtt hathatósan mozditja elő az arc bőr tisztítását, táplálását és védelmét. Különösen áll ez a nap bármely órájában használt Elida-Arc krémre, mely a hölgyek túlnyomó többségének szépitőszere. Az Elida Ejjelikrém használata lefekvés előtt széppé varázsol reggelre. Az Elida Ideálszappan és az Elida-krémek együttes, rendszeres használata a természetes szépség kicsiszolásához vezet, ami a szétaradó kellemes és decens illattal együtt az ápoló hölgy egyéniségének varázsát adja.

ELIDA BŐRÁPOLÁS

AMIKOR DALNOKY * * * * VÁDLÓTT VOLT...

A szezon első nagy főpróbája a Mary Dugan bűnpöre volt, melyen ott volt „tout” Budapest. A művészvilág notabilitásai között megjelent dr. Dalnoky Viktor is, aki tudvalevően a Városi Színházhoz szerződött az Operaháztól — főrendezőnek. Az első felvonás utáni szünetben nagy embergyűrű vette körül a népszerű énekest, akit szemmel láthatóan felizgatott a darab.

— Annyira hat reád ez a tárgyalás? — kérdezte tőle az egyik jóbarátja.

Dalnoky Viktor ezt felelte:

— Még jobban, semmint valaki sejt-hetné! Furcsa emlékek jutnak az eszembe, amikor Mary Dugant emberölésért a vádlottak padjára juttatják. Mindenki fülelni kezdett.

— Csak nem nyomja valami a lelkiismeretedet?

— Nem! De most elmondok valamit, amiről megfélemedtem nemrég megtartott jubileumi intervjúmban.

— Halljuk! Halljuk!

Dr. Dalnoky Viktor

— Egyszer már én is ültem a vádlottak padján!

Az emberek egymásra néztek.

— Igen! Még pedig szándékos emberölés kísérlete miatt.

A vígszínházi foyer cigarettázói mind Dalnoky köré gyűltek.

— Húsz éve már, még egészen kezdő énekes és kezdő fogorvos voltam, amikor összevesztem egy kollégámmal. Ő is fogorvos volt. Az összeveszésünk okát nem árulhatom már el, mert nem akarok régi sebeket feltépni. Összeszólalkozásra került a dolog. Olyan mérges lettem egyszerre, hogy nem is láttam, nem is hallottam. Megfélemedeztem magamról és egy hatalmas ütést mértem a kolléga úr fejére. Erős gyerek voltam, az ütésemmek meg is volt a hatása. Leszakítottam az illető fülét, úgyhogy teljesen elborította a vér. A letéptelt fül ott feküdt a földön...

— Aztán mi történt... mi történt...?

— Néhány nap múlva feljelentést tett ellenem a rendőrségen. Azt állította, hogy meg akartam ölni. Letartóztattak. Eljött a főtárgyalás napja. *Ügyvédem: Eötvös Károly volt*, aki ragyogó védőbeszédet mondott. A védőbeszédnek nagy hatása volt. A bíróság felmentett.

A tárgyalás után ellenfelem egyik haragosa odajött hozzám és ezt mondta:

— Megérdemelted volna, hogy felakasszanak!

— Megörültél?! Miért?

— Miért nem ütötted egészen agyon!

*

Csöngettek. A második felvonásra adtak jelt.

Valaki megkérdezte Dalnoky Vikortól:

— Nos, mondja meg, kedves főrendező úr, hogy hívták azt az urat, akit meg akart gyilkolni?

Dalnoky mosolyogva felelte:

— Azt nem lehet, uram; azóta a legjobb barátok vagyunk!

PARDON!...

VIGJÁTÉK EGY FELVONÁSBAN.

Irta: FÖLDES IMRE.

Az előadás joga Dr. MARTON SÁNDOR színházi ügynöksége (Budapest, IV., Bécsi ucca 1 sz.)
Ezen darab előadási joga megszerezhető a „Déliab” szerkesztősége útján is.

SZEMÉLYEK: { Baraczký Sándor Dr. Fűredy
Elza Oszkár Pál

(A függöny felgördülésekor a szín sötét. Kívül csöngetés. Pál — öreg szolgál — belép, felcsavarja a villanyt, rágyogó világítás, a mennyezet rejtett lámpái és az íróasztal melletti nagy ernyős lámpa kigyúlnak. Az előszobából ajtónyitás hallatszik. Baraczký jön. Elegáns úriember, körülbelül ötvenöt éves.)

Pál (amint Baraczkýt belépni látja):

Ja, csak a méltóságos úr az? (megcsavarja a villany gombját, a mennyezetvilágítás elalszik és csak a nagy állólámpa marad égve). Jó estét kívánok.

Baraczký: Micsoda beszéd ez? — Csak a méltóságos úr... és lecsavarod a villanyt. Megbolondultál, Pál?

Pál: Tetszik tudni: amikor a csöngetést hallottam, azt hittem, hogy már megérkeztek a fiatal nagyságáék.

Baraczký: Rendben van minden?

Pál: Minden. Nagyszerű vacsora lesz. Itt méltóztatik maradni?

Baraczký: Nem. — Nem illik terhére lenni a fiatal párnak. Ezt különösen neked mondom. Sokat szeretsz beszélni.

Pál: Igenis. Nem fogok. — Azt hittem, ki méltóztatott menni a vonat elé.

Baraczký: Meggondoltam. Nem illik folyton lábatlankodni a fiatalok körül. Ezt is neked mondtam, Sokat szeretsz kérdezni.

Pál: Igenis, nem fogok... Csak még egyet, méltóságos úr. Hiszen még nem jöttek meg... Ne tessék rossz néven venni... Nekem sehogy sem fér a fejembe, hogy miért maradtunk mi itt?

Baraczký: Mi — itt?

Pál: Mi fiatalok, itt... Hiszen a méltóságos úr nem lakik velünk...

Baraczký: Hát mit akarsz? Beszélj már magyarul!

Pál: Mért nem szerzett a fiataloknak

méltóságod más lakást? Bocsánatot kérek, hogy beleszólok a dolgokba, de ez mégse jó.

Baraczký: Mi nem jó? — Ne kerülgesd! Mondd ki: mi bajod?

Pál: Hát... hát a fiatal nagysága... (elhallgat).

Baraczký: Nos? — Mit akarsz a lányomtól?

Pál: Ma haza jön a nászútról, a második nászútjáról — a második úraval ugyanebbe a lakásba, ahol minden bútor, minden szöglet az Oszkár úrra — első férjére emlékezteti... Hát rendben van ez? Ez nincs rendben, kérem...

Baraczký (felkel): Ejnye, — igazad van... öreg Pál, igazad van... (a fejét vakarja, járkal).

Pál: Minden szögletnél eszébe fog jutni egy csók... Minden bútornál eszébe fog jutni egy ölelés... — mert az az Oszkár úr még a kredenének is nekiszorította ám, amikor ölelte... (köhint, félrenéz). Én gyakran láttam... (köhint). Hiszen olyan boldog volt az Oszkár úrral, amíg...

Baraczký (megáll előtte): Amíg?

Pál: Amíg az meg nem történt... (dühösen köhint). Amíg be nem vágott az istennyila...

Baraczký: Nono... Öreg Pál... Ne káromkodj... Megesett... Vége...

Pál: Nem kellett volna elválni, méltóságos úr...

Baraczký: Hát nem én váltam el... Engem ne szidj...

Pál: Mondtam én a nagyságos aszszonynak is... Nem hallgatott rám. Hát igaz is! — Mit csinált az Oszkár úr? Hát... félrelépett... hát kirúgott a hámból... egyszer... Nagy valami!... A méltóságos úr többször is megcsalta a megboldogult méltóságát és...

Baraczký: Csitt...

Pál: Ki szabad már mondani. Mégis szerette... Az ember néha megkívánja a kalarábét... Hát aztán? Egy szóval más lakást kellett volna venni...

Baraczký (dühösen): Mást! — Most mondod, amikor már késő?... (*idegesen járkal*).

Pál: Ma jutott eszembe...

Baraczký: Éppen ma, amikor már meg is jön a leányom... Jaj, de buta vagy, Pál... Pál — de buta vagy!

Pál (csöndesen bólogat): Igen, mert nem jutott eszembe...

Baraczký: Igaz, hogy én is... én is (*elhallgat*).

Pál (kis szünet után bólogat): Igen... — mert a méltóságos úrnak se jutott eszébe. — Két öreg fej. Nem ér semmit, no... Két öreg fej... lassan gondolkodik...

Baraczký: Elkéstünk... (*az óráját nézi*). Mingyárt itt lesznek... Na, most már mindegy. Holnap kivesszek egy másik lakást. Holnapután hurcolkodni fogtok...

Pál: Igenis... aztán még valami mondanivalóm van, méltóságos úr...

Baraczký: Na?

Pál (súgva): Itt van a dr. Füredy...

Baraczký (meglepve): Az Oszkár barátja?

Pál: Az. A volt házi orvosunk... (*a balajtóra mutat*): Ott ül benn a dolgozószobában.

Baraczký (a balajtó felé tart, gyorsan visszafordul): Mit akar?

Pál: Nem tudom. Azt mondta: mihelyt megjön a nagyságos asszony, beszélnie kell vele...

Baraczký: Ejnye — mért keresi ez a leányomat?

Pál (vállat von): Mihelyt megjön... még pedig négy szemközt... azt mondta...

Baraczký (izgatottan indul a balajtó felé, visszafordul): Csak nem történt valami kalasztrófa?...

Pál: Az Oszkár úrral? — Nem hinném... Mert... most már bevalom... Hiszen, nagyon szerettem... Én mindennap odatelefonáltam a szanatóriumba, ahol feküdt... Min-

dennap az esküvő óta, amikor föbeléltte magát az Oszkár úr...

Baraczký: Én is — titokban...

Pál: Én is — titokban. Aztán már harmadszorra azt mondták: jobban van... Később: túl van a veszélyen... Majd meg: már fel is kelt. Tegnapelőtt azt mondták: néhány nap múlva kijön...

Baraczký: Nekem is azt felelték... Épp ezért nem értem: mit akarhat a leányomtól a doktor? (*kinyitja a balajtót, beszél izgatottan*): Doktor úr...

Füredy (kélj balról): Ah... a méltóságos úr... Na, ezt jobban is szeretem... (*kezet fog*).

Baraczký: Van szerencsém.

Füredy: Kellemetlen lett volna éppen ön nagyságával beszélnem abban a dologban, amiért jöttem.

Baraczký: Valami rossz hírt hoz talán?

Füredy: Rosszat? — Na, nem mondhatnám... De jót sem...

Baraczký: Nos?

Füredy (hallgat).

Baraczký (int Pálnak a szemével).

Pál (el).

Baraczký: Nos? Oszkár küldte, úgy-e?

Füredy: Dehogy. Neki nem is szabad tudnia, hogy itt voltam... Nagyon kellemetlen dolog.

Baraczký (izgatottan): Hát beszéljen már, az Isten szerelméért...

Füredy: Nos hát (*kis szünet után*) Oszkárt ma délután kiengedték a szanatóriumból és nemsokára hazajön.

Baraczký (rábámul): Hazajön? — Hogy-hogy hazajön? Talán hazamegy?

Füredy: Ném. Hazajön.

Baraczký: Ide?

Füredy: Igen. Ide.

Baraczký: De hát miért mondja ön, hogy hazajön?...

Füredy: Mert ő azt hiszi, hogy — ha idejön — akkor hazajön. Hiszen ez a baj... Kellemetlen dolog...

Baraczký: Nem értem, no... Még most se értem...

Füredy: Hát... — azt bizonyára tudja méltóságod, hogy a golyó, amit az esküvő napján a fejébe röpített, nem okozott súlyosabb sérülést...

Baraczký: Igen. Titokban érdeklődtem — többször is.

Füredy: Hamar be is gyógyult a seb, — sőt ma már látni se lehet. A haj eltakarja. Mi orvosok csak annyit konstatáltunk rajta, hogy valamivel komorabb, mint azelőtt... Ma azonban, mielőtt a szanatórium-ból kijött...

Baraczký: Nos?

Füredy: Valami furcsa, valami ijesztő dolgot észleltem nála, ami még a praxisomban elő sem fordult...

Baraczký: Gyorsan... gyorsan...

Füredy: Az emlékezőtehetsége bizonyos határok közé szorult.

Baraczký: Nos és? Mi közünk nekünk most már az ő emlékezőtehetségéhez?

Füredy: A golyó alkalmasint érintette, ha nem is roncsolta szét, de mindenesetre súrolta az agynak azt a részét... melyben az emlékezőtehetség lakik. Súrolta és... és egy-két tekervényt betemetett. Az agy néhány vonalát visszasmította.

Baraczký: De hát bocsnat, doktor-kám... Mi közünk nekünk most már az ő agyvonalaihoz? Semmi... Úgy szólván semmi...

Füredy: Közünk nincs, az bizonyos... — de mégis csak kellemetlenségeket okozhat... Mert sok minden dologra nem emlékszik ám...

Baraczký: Például...

Füredy: Például arra, hogy megesalta volna a feleségét...

Baraczký: Az nem árt neki. Arra sose akart emlékezni... Ez különben a legtöbb emberrel így van. Nekem még egy golyó sem turkált az agyamban, de azért én se... (köhécsel). Az nem árt neki...

Füredy: Igen ám... De nemcsak az okra — az okozatra sem emlékszik...

Baraczký: Hát ki emlékszik okozatra?! ... Én soha semmiféle okozatra... (egyszerre rábámul, a fejét vakarja). Ejha! Micsoda okozatra nem emlékszik?

Füredy: Arra, hogy a felesége elvált tőle... És... és mingyárt haza is jön...

Baraczký (megrémülve): Mit?... Mit?... Minden pillanatban várom a lányamat az új vőmmele és most ő... ő... Hiszen ez borzasztó (dühösen). Az nem számít, hogy ő nem emlékszik!... Az nem számít!

Füredy: Persze nem számít... Hanem kellemetlen, nagyon kelle...

Baraczký: Hát megőrült az az ember?

Füredy: Nem. Egyébként teljesen normális... Ismétlem, néhány agyvonalat súrolt a golyó és...

Baraczký: Ördög vitte volna el azt a golyót... Annyi agyvonalá van az embernek és... éppen ezt az egyet kereste ki!...

Füredy: Az emlékezete ott szakadt meg, ahol még a legboldogabban élt a feleségével. Most hazajön folytatni ezt a boldog családi életet...

Baraczký: Boldog családi életet akar folytatni? Mondom, hogy megbolondult...

Füredy: Szó sincs róla...

Baraczký: Folytatni akarja!... Ez nem rossz. Boldog családi életet... — itt... ahol most már más fűti a tűzhelyet... Az Isten szerelméért — hát miért nem juttatta eszébe mindazt, ami történt?

Füredy: Hogyan? — Nincs erre mód... Hiszen ő nem felejtette el...

Baraczký: Hanem?

Füredy: Hanem egyszerűen nyomtalanul kitérőldött az életéből. Nem történt meg...

Baraczký: De hiszen megtörtént...

Füredy: Nekünk. De nem neki... Ővele ezt elhítenni már sohasem lehet...

Baraczký (kétségbeesve): De hát mit fogunk csinálni?

A „DÉLIBÁB”

színházi hetilap vegyes számai 800 oldalas terjedelemben, izléses kartonkötésben 2 pengő 90 fillér bérmentve, 8 pengő bolti ár helyett. Ha utánvétellel kívánja, 50 fillérrel többet számít a pósta. Az összeg bélyegekben ajánlott levélben is küldhető. Megrendelhető a „DÉLIBÁB” kiadóhivatalánál, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12

Füredy (vállat von): Magam sem tudom. Teljesen tanácstalan vagyok.

Baraczký (kis gondolkodás után): Én már határozotam.

Füredy: Nos?

Baraczký: Rendőrt hivatok és eltávolítatom ebből a lakásból.

Füredy: Az ő lakásából?

Baraczký: Nem az övé!

Füredy: De ő azt hiszi: övé. Lelővi a rendőrt, ha a szobájába tolakszik. Mindég revolver van nála, tudja. — Óriási, országos skandalum lesz!

Baraczký (kétségbeesve néz maga elé): Hát... hát... mentőkkel vitetem el... Ez lesz a legjobb... Örültek házába csukatom...

Füredy: Nem lehet. Mondtam már: egyébként normális. Kieresztkik. Vagy ha nem, akkor csakugyan megőrül. Ezt pedig ön mégsem akarhatja. Elvégre: néhány hét előtt még szerette...

Baraczký: Hát... hát... újra megoperáltatom... Ez lesz a legjobb! Visszaoperáltatom azokat a vonalakat...

Füredy: Képtelenség. Itt még nem tart a tudomány... Hová gondol! Agyvonalakat! Az agyvonalakat!

Baraczký: Az ördög vilte volna el azokat az agyvonalakat... Sohasem tudtam, hogy agyvonalak is vannak a világon és most egyszerre... (*maga elé mered*) De hiszen ez borzasztó... (*Óráját nézi.*) Míngyárt itt lesz a fiatal pár... Boldogan megérkezik az otthonába... És ő egyszerre betoppan majd azzal a néhány benyomott agyvonalával... és... és... férji jogait követeli. De ez még semmi... Nekimegy majd az új férjnek, ha együtt látja őket... kidobja... és... és... Micsoda botrány lesz itt, Jézus Máriám (*a homlokát törli — megáll a beszédben, kis szünet után mosolygva*) Különb... — talán ez lesz a legjobb, doktorkám...

Füredy: Nos? Talált valami megoldást?...

Baraczký: Ha nem is meegoldást... olyasfélélt... Idefigyeljen. Itt találja

majd az új férjet, akit ő persze csábítónak gondol...

Füredy: Igen. És? Na és?

Baraczký: Nagy skandalum...

Füredy: Nagy skandalum. No és...

Baraczký: A vőmet szegényt kiveri a házból... Nem nagy baj... Néhány ütés... Ebből hamar ki lehet gyógyulni... Ennyit megér a lányom...

Füredy: Ennyit megér csakugyan... No és?

Baraczký: Mit no és?... — Nem érti?

Füredy: Nem.

Baraczký: Bizalmas tétatétben találja majd a lányomat az urával — tehát most ő fog válópert indítani... Érti? Valami ismerős ügyvéddel végigjátsszuk az elválási komédiát... Nagyszerű idea, mi? (*diadalmasan járkal.*)

Füredy: Na!... én most megyek...

Baraczký: Az Isten szerelméért, doktor... csak nem hagy itt... a bajban...

Füredy: Sajnálom... Nekem mielőbb el kell tűnnöm innen...

Baraczký: Addig várjon legalább, míg beállít...

Füredy: Hogy itt találjon a lakásán és azt higgye: én csábítgatom a feleségét?... Nem, kedves méltóságos uram... Azt a néhány ütést nem vállalhatom át a vejétől. Neki megéri... De nekem! — Mennem kell, mert rögtön jöhet. Amikor elváltam tőle az uccán, azt mondta: néhány könyvet vesz csak, — valami cukorsüteményt is említett... — igen — azt mondta: hogy délben Gerbeaud-ot ígért a feleségének, — aztán rögtön hazasiet és folytatja a regényét...

Baraczký: A regényét?

Füredy: Igen — azt a regényét, amit akkor... — amikor a baj történt, abbahagyott... Mutatta a kéziratot. Azt mondta, hazarohan, mert ma egy egész fejezetet akar megírni...

Baraczký: Szép kis fejezet lesz, mondhatom!... Egész életében exotikus regényeket írt... — de ami most készül... no!...

Füredy (a bal ajtóra mutat): Úgy-e

méltóságos uram ha a dolgozószobában át megyek ki — az ebédlőn és a konyhán keresztül kijutok a gangra?

Baraczký: Igen. Miért?

Füredy: Mert a melléklépcsőn akarok lejutni. Minden pillanatban jöhet...

Baraczký: Maradjon itt doktorkám.

Füredy: Nem lehet. Alászolgája...

Baraczký: De én nem tudom, mit beszéljek vele... — hogy hogyan kezdjem el...

Füredy: Nagyon sajnálom, méltóságos uram — én sem. — Szegény Oszkár! Legyen olyan jó, értesítsen majd, mi történt. Jó éjszakát...

Baraczký: Jó éjt. Bár már értesíthetném, hogy meg volt a skandalum, az új válóper pedig megindult. (Kezet fog.) Jó éjt, doktorkám...

Füredy (El balra).

Baraczký: (az órájához kap, megnézi és feszülten néz a fenékajtó felé.

(*Oszkár jön. Elegáns, karcsú fiatalember, Pál nagy zavarban lépget utána — háta mögül a szemét meresztgeti Baraczkýra.*)

Oszkár (belépve): Ah — kedves papa...

maga itt van?... (hozzámegy, kezét nyújtja)

Baraczký (zavartan): Igen... Itt vagyok... (kezet fog vele)

Oszkár (Pál felé): Hát miért nem mondtad ott kinn, hogy a papa itt van?

Baraczký (zavartan): A... a... lányomra várok...

Pál (zavartan): A nagyságos asszonyra vár...

Oszkár: Kis türelmet papa... (hátrafordul Pál felé, s karját nyújtja) Miért nem húzod le a kabátomat?

Pál (ijedten néz Baraczký felé, aztán gyorsan odaugrik, lehúzza róla a kabátot).

Oszkár: Elza mingyárt itt lesz... papa...

Pál (zavartan, kezében a kabáttal): Igen... Mingyárt...

Baraczký (szintén): Tudom... tudom...

Oszkár: Délben mondta, hogy az Eszti nénihez megy vizitbe (óráját nézi). De ilyenkor már itthon szokott lenni... Kis türelmet papuska...

(*Pál felé):* Mit állsz itt azzal a kabáttal? Miért nem viszed az elő-

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLÓ

- szobába azt a kabátot? Megbolondultál, Pál?
- Pál** (ijedten): Viszem már, nagyságos úr... (gyorsan el az előszobába, az ajtó nyitva marad utána.)
- Oszkár**: Hát hogy van, kedves papa, hogy van?
- Baraczký** (a homlokát törli, nagyokat fúj): Nagyon jól, fiam! Nagyszerűen...
- Oszkár**: No ennek igazán örülök! (Pál bejön, két esomagot ad neki, meg egy esomó kéziratpapírt.) Ezeket meg vidd a szobámba.
- Pál** (zavartan átveszi, a balját felé mutat): Ide?...
- Oszkár** (rábámul): Ha azt mondom: vidd a szobámba, akkor miért kérded, hogy...
- Pál**: Viszem már, nagyságos úr (gyorsan fel).
- Oszkár** (utánanéz, fűtlyent): Az öreg Pál megörült, papuska...
- Baraczký**: Igen megörült. Vagy olyasféle...
- Oszkár**: Egészen meg van zavarodva...
- Baraczký**: Meg van zavarodva... Vagy olyasféle... De különben normális.
- Pál** (bejön).
- Oszkár**: Nincs neked semmi bajod, Pál?
- Pál** (megáll): Nekem? (a fejét rázza) Már hogy nekem? (fejét rázza) Semmi kérem...
- Oszkár** (hosszan rápéz): Hát akkor nem értem. — Megkínáltad már a papát kenyakkal?...
- Pál**: Nem...
- Oszkár**: Miért nem?
- Pál** (zavartan): Mert... mert...
- Baraczký** (közbevág): Köszönöm, nem kérek...
- Pál** (gyorsan): Mert — tetszik hallani — nem kér...
- Oszkár**: Sohase vártuk, míg kér. Nagyszerű...
- Baraczký**: De most az egyszer, fiam...
- Oszkár**: Semmi most az egyszer, papuska. Úgy, mint máskor. (Pálhoz): Siess! Siess...!
- Pál** (a konyakos-szervízhez fut): Igenis, Úgy, mint máskor... (az asztalra állítja.)
- Oszkár** (tölt egy pohárba, átadja): Egészségére!
- Baraczký**: Köszönöm...
- Oszkár**: Na és most adj a papának valami ujságot, hadd olvasson... mert én.., én.. Nekem dolgoznom kell... Egy egész fejezetet kell még ma írnom, különben nem készül el idejében a regényem... Úgy-e nem haragszik, papa, hogy egyedül hagyom?...
- Baraczký**: Dehogy haragszom. Csak menj, menj...
- Oszkár**: Tehát a viszontlátásra (indul, megáll). Papuska, maga haragszik...
- Baraczký**: Dehogy haragszom. Csak menj már... menj már...
- Oszkár**: Nézze: sietnem kell, nem tehetek róla... Aztán az Elzus is mingyárt itthon lesz. Ő nem szeret, ha vacsorautánra hagyom a munkát... (el balra).
- Baraczký**: Na?...
- Pál**: Na, méltóságos úr?
- Baraczký**: Mit szólsz ehhez, Pál?
- Pál**: Mit? Azt, hogy mi ketten rosszat álmodtunk. Nem igaz, hogy elváltak. Egy szó sem igaz belőle. (boldogan) Hála Istennek; csak egy rossz álom volt... Hála Istennek, még együtt vannak. Boldogan együtt vannak.
- Baraczký**: Bolond...
- Pál**: Már mint én?
- Baraczký**: ...és már mint ő. De ő kezdte.
- Pál**: Bolond? (halkan) Tyű haj...
- Baraczký**: Vagy olyasféle. Baj van szegénynél az agyvonalak körül... Elfelejtette, hogy elvált a feleségétől... Nem érted?
- Pál**: Jól teszi, kérem. Akinek olyan szép felesége volt és úgy szerette...
- Baraczký**: Miket beszélsz itt! — Ostoba. — Hiszen már új ura van a lányomnak...
- Pál** (kifakad, mint mindig ilyenkor): Ez az, ami nincs jól! Én mindig mondtam...
- Baraczký**: Késő már!... Ne sopánkodj...
- Pál**: Tessék! — Most már két ura van a nagyságának... Ezt jól megcsináltuk. Ezt igen.

Baraczký: Majd teszek róla, hogy csak egy maradjon. Bíz rád.

Pál (pislant): Kidobjuk az újat — úgy-e?

Baraczký: Ördögöket. Amikor az Oszkár kilép ezen az ajtón, — a fiatalokat hamar össze-szókolóztatom... Jó erősen össze-visszaszókolóztatom a szemé előtt és...

Pál: Akkor pofonúti az új gazdát! Biztos! — Én ismerem a régi gazdát.

Baraczký: Hát pofonúti. Annyit megér neki. Éppen ez kell.

Pál: Ja?

Baraczký: Minél nagyobb skandalum. Aztán elválás. Ez kell...

Pál: Ja?

Baraczký: Csinálok neki új agyvonalaikat a régiek helyett. Egészen újakat.

Pál: Ja? — Hát ezt hívják agyvo... agyvonálnak?... (szomorúan bólogat) Még most sem értem.

Baraczký: Az nem baj, Pál... Ne törődj vele... A fő, hogy rendbe hozok mindent. Csak jönnének már. Olyan soká maradnak. Pedig mielőbb át szeretnék esni ezen a csúnya, keserű komédián.

Pál (a nyitott fenékaajtón át az előszobába néz): Jönnek, méltóságos úr... A Mari szalad már ajtót nyitni (gyorsan el a fenékaajtón).

Baraczký: No hála Istennek!...

(Elza és Sándor jönnek. Kisvártatva Pál is, aki bőrdöngőket és sok-sok kalapskatulyát cipelget be az előszobából, több részletben, a színen keresztül a jobboldali szobába. Közben nem szól egy szót se, csak a fiatalok felé, hol meg a balajtó felé néz.)

(Elza szép fiatalasszony, kedves, de raffináltan egyszerű finom útiruhában. Sándor szintén elegáns fiatalember,

Baraczký (boldogan, az ajtóban, karját kitérve): Gyerekek!

Elza (a nyakába borul): Apuskám...

Baraczký (balkezevel Sándor vállát ütögeti): Szervusz Sanyikám... (az ölelés után) Hogy vagy Elzus?... Kicsi lányom...

Elza (elnéz, nagyon szárazon, kellelenül): Köszönöm, vagyok...

Baraczký (Sándorra néz): És te, Sanyi?

Sándor (elnéz): Köszönöm, vagyok.

Baraczký: Hát... hát jól mulattatok?

Elza (elnéz): Igen, Elég jól.

Sándor (gyorsan): Igen, Elég jól.

Elza: Jaj — esupa korom vagyok... Megyek átöltözködni... (jobb felé lép.)

Sándor: Én is (balfelé lép).

Baraczký: Ne menjetek még... Valami nagyon fontosat akarok veletek beszélni.

Elza: Majd azután, apuskám... Csak úgy ragad a ruhám... Különbem... Valószínűleg a Sándor úr is akar valami fontosat apuskával közölni... (Sándorra néz.) Vagy tévedek? — Mondhatom: nagyon jól viselte magát... (el jobbra)

Sándor (amint Elza betette az ajtót, gyorsan): Megyek átöltözködni...

Baraczký (vállon ragadja): Itt maradsz! Összevesztetek?

Sándor: Odáig nem is jutottunk.

Baraczký: Hát miért haragszik rád?

Sándor: Mert én egy európejer vagyok.

Baraczký: Mi vagy?

Sándor: Európejer...

Baraczký: Beszélj bővebben. Mi volt köztetek?

Sándor: Köztünk? (gyors, függőleges mozdulatot tesz a kezével) Egy fal.

Baraczký: Micsoda?

Sándor: Fal.

Baraczký: Milyen fal?

Sándor (a falra mutat): Ilyen fal. Az egész idő alatt... két szobát laktunk állandóan. Ő akarta...

**„Ne koplalj,
de légy karcsú!”**

A helyes táplálkozás szabályai.
Teljes étlap kalória-táblázattal,
tal, gyönyörű illusztrációkkal

Kapható kiadóhivatalunkban (VII,
Dohány ucca 12). Ára 1 pengő
80 fill. Póstán bérmentve 1 pengő
90 fillér. Az összeg bélyegekben is
beküldhető, utánvétellel nem küldjük

Baraczký: És te... és te...

Sándor: Miért és én? — És ő! Becsukta mindig az ajtót. Még pedig kulecsal. És most haragszik. Bizonyára, hogy nem törtem rá az ajtót. Én européjer vagyok! — Én nem vagyok lakatos... Én européjer vagyok. És most még ő haragszik.

Baraczký: Az Isten szerelméért... hát csak nem akarod ezzel azt mondani, hogy...

Sándor: Én nem akarok semmit se mondani...

Baraczký: ...hogy ...hogy nászútra vitted, mint — asszonyt és most hazahoztad — mint lányt?...

Sándor: Én nem akarok semmit se mondani. Én egy européjer vagyok.

Baraczký: Hiszen oly boldogan, szerelmesen indultatok az útra...

Sándor: Igen, — mikor a kocsiiban voltunk, hogy a vonathoz hajtassunk... De mire megérkeztünk a pályaudvarra, már sírt... És attól kezdve folyton zokogott...

Baraczký: És te?

Sándor: Én is vele zokogtam. Hiszen oly búbánatos volt szegény. Fájt a szívem. Én érző lelkű européjer vagyok...

Baraczký: Eszerint nem is csókolóztatok?...

Sándor (csöndesen a fejét rázza): Egyszer se. Nem volt alkalom. Mindig sírt. Én nem erőszakoskodom. Ez nálam elv.

Baraczký: Pedig máma csókolózni fogtok! A mindenségét!

Sándor: Én nem erőszakoskodom...

Baraczký: Csókolózni fogtok, no! — Ha én mondom!... Ma kell!...!

Sándor: Ha nem sír!... Csak tőle függ. Én — szívesen.

Baraczký: Majd beszélek azzal a kis kemény fejével... Ma kell!... De mennyire kell!... Hát miért zokogott folyton?... mi? Hiszen jókedvű volt az egész mátkaság ideje alatt...

(Elza kidugja a fejét a jobbajtón és a következő jelenetben csak a fejét látjuk, mint aki öltözködik és nem akar bejönni.)

Elza: Apuskám...

Baraczký: No? *(odamegy)*

Elza (halkan): Meghalt az Oszkár?

Baraczký: Dehogy halt meg. Él. De mennyire él...

Elza: Hála Istennek...

Baraczký: De hát honnan tudod te, hogy öngyilkosságot követett el?

Elza: Hála annak a jó Istennek... *(a feje eltűnik, az ajtó becsukódik.)*

Sándor: Nos, papus... — hallotta? — Hát azért sírt...

Baraczký: Kitől tudta meg?... Én titokban tartottam előtte, mikor elutazott.

Sándor: De én nem. Még a kocsin megmondtam neki. Mire a vonathoz értünk már zokogott... És végigsírtuk az egész nászutat, papus...

Baraczký: De hát miért mondtad meg neki? Hiszen a lelkedre kötöttem, hogy el ne árulj...

Sándor: Ez volt a baj, papus... Túlságosan a lelkemre kötötte. Nekem érző lelkem van. Nem szabad semmit a lelkemre kötni... Fellázad minden kötés ellen... Én nem titkolóztam, őszintén, becsületesen megmondtam az igazságot...

Baraczký (dühösen): Smokk vagy!

Sándor: Européjer.

Baraczký: Nem igaz. Smokk!

Sándor: Smokk européjer... Legyen önnek igaza, papus... Ez is valami! Sohasem ismertem az elődömet. De sajnáltam. A gyilkosának éreztem magam. És együtt zokogtunk Elzussal az egész nászúton...

Baraczký: De hiszen él... él!

Sándor: És ez az, ami nem szép tőle... mi már meggyászoltuk. Ez nem szép tőle. Biztosítom önt, papus, ha egyszer énrólam azt hallja, hogy meghaltam, akkor rá fog jönni, hogy én tényleg meg is haltam. Én igen...

Baraczký: De hát most mit csináljak?... Tönkretettétek, összezavartátok az egész... Hogy fogtok ti most csókolózni?

Sándor: Csókolózni! — Én nem értem, papus, miért sürgeti olyan izgatottan azt a csókolózást?

Baraczký (dühösen): Hát csak illik — oktondi!

Sándor (rezignáltan): Illik-illik. De kieroszakolni nem illik. (nagyon mély érzéssel) Hiszen egyetlen vágyam — Elzussal csókolózni. Én mindig (sóhaj) nagyon szívesen, nagyon boldogan... De nem tőlem függ. Én nem erőszakoskodom.

(A jobbjátó nyílik. Elza, mint előbb, kidugja fejét az ajtón.)

Elza (meleg hangon): Kedves Sándorom...

Baraczký (felvidulva): Hallod?

Sándor (az ajtó felé lép): Parancsoljon, drágám...

Elza: Bocsásson meg nekem...

Sándor: Én? Azt hittem maga is haragszik...

Elza: Elrontottam a nászútját... De sajnálom!... Ígérem: ezentúl jókedvű leszek... Nézze: — ez olyan különös dolog... Azt hittem, meghalt az az ember miattam... és... és azért voltam olyan szomorú. Elvégre: ha gyűlöltem is, amióta megcsalt — de valamikor nagyon szerettem... Nem szabad haragudnia, Sándor... Mikor magának ígértem a kezem, ő meghalt a számomra... És mikor azt hallottam, hogy meghalt — egyszerre csak újra élni kezdett... De mióta tudom, hogy semmi baja — azóta újra csak a magám vagyok... Ígérem, jó leszek, jókedvű... Béküljünk ki, Sándor... (meztelen karját kinyújtja az ajtó részén).

Sándor (meghatva, megfogja a kezét): Köszönöm, Elzus. (megcsókolja a kezét).

Sándor (amint az ajtó becsukódik, búsan): Most kellett volna megcsókolnom...

Baraczký: Dehogyan! Még nem... még nem! Korán lett volna...

Sándor (dühösen): Korán? — Hetek óta várok erre a csókra! — Ez lett volna a legjobb alkalom...

Baraczký: Még nem, Sanyikám...

Sándor: Nem értem magát, papus...

Baraczký (a baljátó felé int): Majd akkor, ha kilép az az úr... A szeme előtt fogod összecsokolni...

Sándor (a baljátó felé fordul): Micsoda úr?...

Baraczký (a homlokára üt): Hja — te nem tudsz semmit....

Baraczký: Az elődöd...

Sándor: Micsoda?... Hát nem elég, hogy... hogy életben maradt... éppen az én lakásomban maradt életben? Mit keres itt?

Baraczký: Elvesztette az emlékezőtehetségét. — Én megtaláltam és te átnyújtod neki...

Sándor: Milyen furcsákat beszél maga, papus... Egyáltalán, olyan furcsa lett egyszerre minden... Furcsa volt a nászutam, a feleségem, furcsa az apósom, furcsa az elődöm és a legfurcsább — én, aki még ezek után is higgadt maradok... holott mindenki más az én helyemben...

Baraczký: Légy nyugodt. Rendbe jön minden.

Sándor: De hát mit akar az az úr?

Baraczký: A feleségét akarja...

Sándor: Mit?... No — hát ha nem lennék európejer, most berontanék hozzá és rögtön megölném... Elzát akarja — akit úgy szerettek!... (hirtelen). Megölöm (indul).

Baraczký (megkapja): Ne bántsd. Szerencsétlen ember... A golyó összevisszazilálta az agyvonalaikat. Nem emlékszik, mi történt, nem is tudja, hogy elvált a feleségétől...

Sándor: Ja?... Tehát jóhízeműen akarja... Azt képzelem: joga van hozzá. — Nem ölöm meg. Ez nem volna európejer dolog...

PÁRATLANUL ÉRTÉKES KEDVEZMÉNY

Tolnai Világlapja háborús számainak fél évfolyamát, vagyis 26 egymás után következő számát bérmentve kaphatja 2 pengő 90 fillérért. Ha utánvétellel kívánja a küldeményt, akkor 50 fillérrel drágább. Az összeget beküldheti akár postautalványon, akár levélbélyegeken ajánlott levélben a kiadóhivatal címére (Budapest, VII, Dohány ucca 12)

- Baraczký:** Fogalma sincs, hogy Elza újra férjhez ment. Néhány hónap egészen kitörölt az életéből...
- Sándor:** Szóval: örült...
- Baraczký:** Vagy olyasféle...
- Sándor (gondolkodik):** Ez nem rossz... És együtt fog lakni velünk...
- Baraczký:** Na — ott még nem tartunk...
- Sándor:** Ez nem rossz! — Alighogy hazajövünk a boldog nászútról, már szobaurat találunk a lakásunkban. Egy örült szobaurat. Aki igényt tart a feleségemre... nem rossz...
- Baraczký:** Ne búsulj! Rendbe jön minden...
- Sándor:** Látja, papus — ez az én szerencsém! Hyen elődöm van nekem. Először nősülök életemben és akkor is ilyen furesán nősülök. Ez nem rossz. Hát mit fogunk csinálni ezzel a szobaúrral?...
- Baraczký:** Hogy mit? A jelenlétében össze-visszaöleled és csókolod Elzát... Erre ő majd azt kiáltja: Csábító... csábító...
- Sándor:** Az Istenért!... Nekem jön!
- Baraczký:** Az nem baj! Te elviseled! — Te européjer vagy...
- Sándor:** Igen. Én higgadtan, a leghidegebb nyugalommal fogom túrni, mikor rám rohan és...
- Baraczký:** És ő még egyszer azt kiáltja: csábító. Talán meg is üt téged...
- Sándor:** Csak ne az arcomon — a többi tűröm. Az arcomra kényes vagyok, papus...
- Baraczký:** Az most egyre megy. A boldogságról van szó...
- Sándor:** Persze. Ilyenkor nincs válogatás... — Na és a folytatás?...
- Baraczký:** A folytatás az, hogy Elza felé meg azt ordítja majd: „Válunk! Válunk!” és ezzel dühösen kirohan a lakásból. Pont. Vége. El van intézve a dolog...
- Sándor:** Né — milyen zseniális ember maga, papus. Most értem csak, miért sürgeti olyan nagyon a csókot... Nagyszerű!... Egyszerre más képe van mindennek, az apósomnak, a házasságomnak, az életemnek! Köszönöm...
- Baraczký:** Szóval megegyeztünk. Megcsókolod...
- Sándor:** Meg. Most már lehet. Elzus jókedvű.
- Baraczký:** Az ő jelenlétében... Akkor, amikor én mondom. Majd kiválasztom a legjobb pillanatot.
- Sándor:** Értem, papus...
- Baraczký:** Na, hát akkor megyek és előkészítem Elzust... (indul jobbra).
- Sándor:** Én meg átöltözködöm.
- Baraczký:** Még csak egyet — Sany!
- Sándor:** Tessék...
- Baraczký:** Vigyázz, hogy össze ne akadj vele addig, amíg Elzus ki nem jön...
- Sándor:** Az örülltel! — Isten ments...
- Baraczký:** A legjobb volna, ha az ebédlőbe mennél, míg én nem szólok...
- Sándor:** Ez lesz a legjobb...
- Baraczký:** És ha véletlenül mégis rátalálna, ne monddám, hogy az Elza férje vagy, mert azzal elrontasz mindent... Azt úgysem hiszi el...
- Sándor:** Értem. Én mint csábító szerepelek itt.
- Baraczký:** De csak a kellő időpontban, amikor hívlak...
- Sándor:** Igen, papus... Megyek ügyis átöltözni...
- Baraczký:** Én meg Elzához!... Milyen meglepetés lesz ez az Elzának, Milyen meglepetés... (el jobbra).
- Sándor (csenget).**
- Pál (bejön. Oszkár kilép a balajtón).**
- Oszkár (jövet):** Papuskám — még most sem jött meg az Elza? (nagy ijedség).
- Sándor (a fenékajtó felé akar lépni, de már késő, a földhöz gyökerezik a lába — félve néz Oszkára).**
- Pál (a fenékajtó mellett áll, mint a cövek — az arca komor, ijedt).**
- Oszkár (kis szünet után Sándor felé lép):** Ejnye... kihez van szerencsém? (csönd).
- Sándor (nagyon gondolkodik).**
- Oszkár:** Nem érti kérem?... (még közelebb lép) Kicsoda ön, uram?
- Sándor:** Én?... Én?
- Oszkár:** Magamtól nem kérdeném... sem a szolgálmtól. Valószínűleg ön-ről van szó...

Sándor: Én kérem... én nem vagyok most... — én most más...

Oszkár: Ejnye, de furesán hebeg!! Mit akar itt?...

Sándor (nevet kényszeredetten): Tévedés, kérem — tévedés...

Oszkár: Milyen tévedés?

Sándor: Tudniillik: én azt hittem, hogy én lakom itt... De az nem igaz! Dehogy!... Ön lakik itt. Éppen most világosítottak fel, hogy ön lakik itt... A szolgálomondta... ó — én máshol lakom... Egészen máshol... (kényszeredetten nevet, fölfelé mutat) Oh fenn... Egy emelettel tévedtem. Ez gyakran előfordul... Tévedtem kérem...

Oszkár: Ja?

Sándor: És most már megyek is. Alászolgája, Fölmegyek (fölfelé mutat). Oda fel... (nagyon gyorsan indul kifelé).

Pál (aki szoborszerű mozdulatlansággal áll az ajtófélfája mellett, mikor elsurran mellette Sándor, halkán fülébe dörmögi): Első ajtó balra Sándor (gyorsan el).

Pál (beteszi utána az ajtót).

(Kis csönd.)

Oszkár (kiveszi a cigarettatárcáját, kivesz belőle egy cigarettát és mintha keménynek találná, visszadugja a tárcájába, másikat vesz ki helyette, a szájába dugja és a gyufatartó felé nyúl).

Pál (némán odaugrik, meggyújt egy gyufát, feléje nyújtja).

Oszkár (meggyújtja a cigarettát a gyufán): Köszönöm (nagyon mélyet szíjjant a tüdejére, azután), hát mondd, öreg Pál, hogy tetszik tenéked az új gazdád?

Pál (leesik az álla): Az új gaz... (rábámul).

Pál: A nagyságos úr tudja, hogy...

Oszkár: Mindent... (nevet).

Pál: Hát... hát nem tetszik bolondnak lenni?...

Oszkár: Majd bolond leszek bolondnak lenni...

Pál: És egészen egészséges?...

Oszkár: De mennyire, öregem... mennyire... (kacag).

Pál (elkezdi nevetni): Jaj, he nagyszerű... Jaj, be jó... és itt mindenki azt hiszi... Csak mi ketten tudjuk... (reng a kacagástól).

Oszkár: De köztünk marad, remélem...

Pál: Jaj, de jó... (kacag, aztán vállát simogatja megatottan). Édes nagyságos úr... Kedves jó gazdám...

Oszkár: Na, elég lesz... Ne kiabálj... Mert még meghallják...

Pál: Hát miért tetszett ezt így csinálni, ilyen bolondosan?

Oszkár: Miért? Különbözik nem juthatnék az asszony elé!... Akkor is az volt a baj, hogy nem eresztett magához. Emlékszel? — amikor kisült az a kis komizság...

Pál: Komizság... — Miért? Az ember néha megkívánja a kalarábét.

Oszkár: Öreg Pál — hát te még mindig a kalarábénál tartasz?

Pál: Ott, nagyságos úr... ott... De hát hogy jutott eszébe ez a komédia?...

Oszkár: Hogy? Nincs más út hozzá,

Négy és fél kiló olvasnivalót 2 pengő 90 fillérért küldünk

Négy millió példányt osztanak ki Angliában az egyes testületek és társulatok nyaraló tagjai között képesujságokból és egyéb regényekből. Hírlapraktárunk túltömöttsége miatt ajánljuk ezt a páratlan kedvezményt. A négy és fél kiló olvasnivaló a következőkből áll:

1. Tíz pompás regény puha kötésben.
2. Huszonkét vegyesszámú Tolnai Világlapja.
3. Tíz példány vegyesszámú Párisi Divat,

vagy ha nem kívánja, ehelyett nyolc példány Délibáb színházi hetilapot adunk különböző régi számokból.

Megrendelés esetén kérjük levélbélyegben a 2 pengő 90 fillért és 60 fillért póstadíjra beküldeni. Amennyiben utánvétellel kívánja, úgy a 60 fillér póstadíjra kívül még 40 fillért számít fel a posta.

Tekintettel arra, hogy a készlet feltűnően fogy, kérjük, hogy mielőbb küldje be megrendelését e lap kiadóhivatalához. Budapest, VII, Dohány uca 12

csak ez... Már akkor elhatároztam, mikor visszatértem a túlsó partról...

Pál: Vissza a halálból — értem...

Oszkár: Hogyha török-szakad, elébe jutok és... és... A többit vigyázd meg...

Pál: Jókora jött, nagyságos úr... Nincsenek ám valami nagyon baráti lábbon... Nagyon tessék-lássék módon diskurálnak. Nem csoda... Akinek ilyen ura volt már egyszer... aztán ilyet kap... Na!

Oszkár: Ó tudja, hogy mit csináltam? mondjad.

Pál: Azt hiszem, mert nagyon szomorú a drága... (*jobbfelé figyel*). Jaj, jönnek és ha most kettőnket itt...

Oszkár: Te maradj (*gyorsan el a balajtón*).

(*Baraczký: jön jobbról és Elza.*)

Baraczký (Elzához, aki kilépett utána): Így fogjuk csinálni... Te csak maradj addig a budoárban, míg én szólok...

Elza (szomorúan néz maga elé).

Baraczký (a balajtó felé int): Mondd, ő benn van még?

Pál: Igen (*írómozdulatot tesz a kezével*): ír... (*el gyorsan a fenékajtón*).

Elza (folyton a balajtó felé néz).

Baraczký: Mit nézel? — Mondtam, maradj a budoárban, míg nem hívlak. Menj vissza kérlek...

Elza: Rögton, apám... (*végigsimítja a homlokát*). Olyan különös ez a dolog... Csaknem hihetetlen...

Baraczký: Pedig így van, ahogy mondtam. Mindenről megfeledezett, arról is, hogy megcsalt, hogy elváltatok, hogy újra férjhez mentél, mindenről...

Elza (halkan): Hogy megcsalt...

Baraczký: Kitérődött az életéből. Ki van rádiózva. Igen. Mintha csak ki volna rádiózva...

Elza (folyton a balajtó felé néz): De apám... Ha kitérődött az életéből, hogy megcsalt — ha eltűnt egészen a lényéből — akkor meg se csalt... — És akkor... akkor... miért váltam én el tőle!...

Baraczký (rábámul): Hogy-hogy miért?

Elza: Hát értse meg, apám... attól a golyótól most olyan tisztza, büntelen — mint valaha... Akkor miért kellett nekünk elválnunk?

Baraczký: Majd mingyárt megmagyarázom, hogy miért? Az a rádiózás csak később jött — te csacs! Ha nincs válás — nincs rádiózás. Pont. Ha nem csalt volna meg, nem váltál volna el. De mert megcsalt, elváltál. És mert elváltál, főbelötte magát. És mert főbelötte magát, jött a rádiózás. Ez egy lánc. Nem érted? Egy lánc...

Elza: Értem, értem... Ne tartson olyan ostobának. Ön az, aki nem ért engem, apám...

Baraczký: Hát mit akarsz?

Elza: Nagyon szerettem — tudja, — míg az meg nem történt. Akkor meggyűlöltem... Okom volt reá... az az ok most egyszerre megszűnt...

Baraczký: Hogy szűnt volna meg? — (*homlokát törli*). Az ok meg van. Határozottan megvan! Megcsalt, vagy nem csalt meg — ez a kérdés.

Elza: Ha kitérődött belőle, akkor nem csalt meg. Egyetlenegy darabja volt a lelkének, ami nem volt az enyém. Az az egy darab kiszakadt. És most már csak tiszta folytonosságból áll a lelke és az a folytonosság — az enyém, csak az enyém! (*fejét rázza*). Én nem érzem magam már megcsaltnak.

Baraczký (rekedten): Elza! — Én nem tudom, hova akarsz kilyukadni ezzel a holdkóros számársággal. És én egyáltalán nem tudom, mit akarsz csinálni... Én csak egyet tudok, neked már más urad van! Érted? Érted?

Elza: Ebben igazad van. Más (*sóhajl*). Egészen más...

Baraczký: Ejnye no! Hát minek hamarkodtad el ezt a dolgot!... Most, most... késő van, Elza, késő... Tőle elváltál — mással megesküdtél... Hát mit akarsz? Mit akarsz, beszélj!...

Elza: Egyszer már elváltam... A legnehezebb dolgokban is csak a kezdet nehéz... Kétszer elválni együtt-

véve is sokkal könnyebb, mint egyszerűen...

Baraczký: No hát ez már több a soknál!... Újra hozzá kívánsz menni? Azt akarod, hogy téged is örülltnek tartsalak?

Elza: Örült? Apám!...

Baraczký: Persze, hogy örült! — Hát azt gondolod, hogy normális az az ember? Azt hiszed, egészséges, akinek egy darab élet hiányzik az életéből? — Hogy normális, aki üres hónapokat cipel magával? Hónapokat, melyekben semmi sem történt... Hát lehet az normális? Ostoba gyerekek, te!... Örült! Érted? Örült! Olyan emberhez akarod a sorsod kötni, aki egy hosszú, nagy lyukat visel a lelkén? — A lélek könnyű és törekeny valami, mint a csipke. A lyuk meg azért lyuk, hogy tovább szakadjon. A csipke végighasad — aztán ottmarad elrongyolódva a nyakadon. Te nem ismered az agyvonalakat. Ha azok egyszer megzavarodnak, hamar össze-visszabalyodnak. A Sanyi nem valami nagy lángész ugyan — de annak legalább rendben vannak az agyvonalai! Mégis csak az a fő. No nem?

Elza: Hát maga, apám — komolyan azt hiszi: beteg?

Baraczký: Hogy azt hiszem-e? Bizonyos. Különben magad is meggyőződhetesz róla... Még nem örült. Csak féörült. De fejlődni fog, az bizonyos...

Elza (szomorúan): Hát akkor játszuk végig a komédiát...

Baraczký: Na! — Ezt már szeretem. Csak semmi kishitűség. Tehát úgy, amint megbeszéltük. Bezárkózol a budoárba, s én rögtön behozom Sanyit...

Elza: Arra várhat. Az egy óra hosszat öltözködik. Nagyon vigyáz magára... Európéjer!...

Baraczký: Majd siettetem. Különben is van időnk. Egy egész fejezetet akar ma megírni... Aztán bezárkóztok a szobába és mindaddig türelmesen várakoztok, amíg Oszkár el nem készül a fejezettel. Akkor majd el-

kezd keresni és rátok nyitja az ajtót. Ölelés, csók. Pont.

Elza: Igen...

Baraczký: Hát menj be a budoárba (homlokod csókolja).

Elza (megy a budoár felé).

Baraczký: Pá.

Elza: Pá (el jobbra).

Baraczký (megvárja, míg bezárul a jobboldali ajtó. Akkor a baloldali ajtó felé fordul, a kezével a dolgozószoba felé int): Pál... (és gyorsan el a fenékaajtón. Kis szünet).

(A jobbajtó lassan kinyílik, Elza kijön. Lábujjhegyen lassan a balajtóhoz lép, megáll és egész halkán sirva nekítámaszkodik az ajtófélfának. Kis szünet. Fojtottan, majdnem hangtalanul sír. Aztán letörli könnyeit, felemeli a kulcslyuk fedőjét és hosszan kukucskál. Az ajtó lassan kinyílik — lassan, nagyon lassan kijön Oszkár és a jobbkeze, mely az ajtót kifelé nyomja, találkozik Elza kezével, amelyik a kilincset fogja. Fogja a kezét és csak ránéz. Egymást nézik hosszasan. Aztán minden szó nélkül, egész némán egymásra omolnak. Csak mikor már soká ölelkeznek, akkor búg fel Elza panaszos sirása, addig mély esőnd van.)

Oszkár (ölelve): Hát te kukucskálsz?... (a haját simogatja). Kukucskálsz?... (mintha egy könnyet nyelne le, kissé rekedten). Ejnye, mi az ördög!... Miért sírsz?...

Elza (kibontakozik a karjai közül): Csak... Az embernek néha jól esik sírni... (letörli a könnyét és szomorúan, ijedten néz rá).

Oszkár: De soká maradtál!... Már alig vártalak... Isten bizony, alig vártalak... Hol voltál?

Bélrenyheség, gyomor- és bélhurut, a vastagbélfal kezdődő megbetegedése, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sokévi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a **Ferenc József-víz** használata a bélműködést kitűnően szabályozza. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

- Elza (*elhúzódik tőle — leül a pámlagra*): Messze... (*int a kezével*). Nagyon messze... messze...
- Oszkár: No — az Eszti néni nem lakik olyan messze. Azt mondtad délben: odamégy... Vagy nem ott voltál?
- Elza (*kissé összerázkódik, halkan, tompán*): De ott... ott.
- Oszkár (*melléje ül*): Az nincsen olyan messze...
- Elza (*meghatottan nézi, halkan*): Ami nincs melletted, Oszkár, az bizony messze van...
- Oszkár: És jól mulattál?
- Elza (*búsán*): Nem. Én csak veled tudok mulatni, Oszkár... Én más-sal senkivel sem tudok mulatni, Oszkár...
- Oszkár: Ejnye, de bús vagy, kiesikém... Nono! Nem szabad! Nem szabad!... (*kis csönd*).
- Elza: Hát te mit csináltál, míg nem voltam nálad?
- Oszkár: Egyedül voltam.
- Elza: De mit csináltál?
- Oszkár: Azt. Egyedül voltam. (*Kis szünet*).
- Elza: És azon kívül?
- Oszkár: Rád gondoltam.
- Elza: De irtál, mikor a kuleslyukon benéztem.
- Oszkár: Irtam...
- Elza: Mit irtál?
- Oszkár: Szavakat... Két szót. Két szóval tíz tele oldalt. Csak azt: „Drágám! Aranyom!“. „Drágám! Aranyom!“ Tíz oldalon: „Drágám! Aranyom! Én nem tudom... soha sem szerettelek úgy, mint most... És sohasem vártalak úgy, mint most... Mintha újra születtem volna és megszűrődött volna bennem a régi életem és kikristályosodott volna belőle az, ami megérte, hogy kikristályosodjék... Ilyen ostoba érzéseim voltak... Mit szólsz hozzá? Örült gondolatok, úgy-e?
- Elza (*ijedten*): Nem... nem... egy esőppet se... sőt, okosak... Te újjászüléttel csakugyan, hát egész józanok...
- Oszkár: De nem születtem újjá, csak esika... Hogy születtem volna újjá?... Ez csak egy furcsa gondolat... És ilyerzek, de furábbnál furábbak nyargaltak össze-vissza a fejemben, míg te távol voltál. Szinte megjedtem az egyedülléttől, a hosszú egyedül valóságtól és... és már... (*elhallgat*).
- Elza: Már? (*feszülten függeszti rá a szemét*).
- Oszkár: Már telefonálni akartam az Eszti néniék, hogy küldjön haza...
- Elza (*ijedten rámered — azután nagyon szomorúan lecsüggeszti a fejét*).
- (Nagy csönd.)
- Elza (*lassan elhúzódik tőle és gubbasztva ül a pámlag sarkában*).
- Oszkár: És szenvedtem, míg távol voltál... Vagy az is csak ilyen örült gondolat volt?... Nem! — Ezt éreztem!... Nagyon szenvedtem valamiért... Megszenvedtem valamiért... Csak nem tudom, hogy miért?... Mintha vérrel váltottam volna meg valamit... De mit?... Ez az — látod! Nem tudom, hogy mi?... És fáj a fejem... Nagyon fáj...
- (Csönd.)
- Elza (*elfojtott sírással — megérintve a vállát*): Hát hajtsd az ölembe a fejed, ha fáj... Úgy, mint azelőtt, ha fáj (lassan az ölébe vonja a fejét).
- Oszkár: Ez jó lesz... Mindig megnyugtatólt...
- Elza (*simogatja a fejét*): Így... Hiszen ez volt a te pihenésed... A megnyugodásod... a felfrissülésed... És... és — a gyógyulásod... Így... Így... Én meg majd cirógatom, legyezgetem ezt a szép konok fejet... Ezt a csúnya, rossz fejet... (*megáll a keze a simogatásban*). Miesoda forradás ez itt, Oszkár?...
- Oszkár: Semmi. Gyerekkoromban rossz fát tettem a tűzre... Gazoskodtam... Már nem is tudom, hogy volt?... Átmásztam másnak a kertjébe... Azt hiszem... Gazoskodtam... Más gyümölcsét téptem... De fizettem is érte... Szépen lepottyantam és egy kőbe vágtam a fejemet. Úgy kellett. Fizettem... Hát érezni még? — Azt hittem, beforradt...
- Elza: Fáj?

Oszkár: Már nem.

Elza: És akkor nagyon fáj, úgye?

Oszkár: Nem emlékszem... De ha fáj, úgy kellett... Gazskodtam...

Elza: Szegény kis fejem... *(csókolgatja a fejét — azután az arcát, majd az ajkát, forrón, hosszasan).*

Oszkár *(hirtelen előnti a vér. Felpat-tan):* Elza...

Elza *(rémülten felugrik):* Mi az?

Oszkár: Azt is így csókolod? ... Ilyen forrón? ... őt is?

Elza: Őt? — Soha! — Esküszöm, egy-szer se!

Oszkár: Drága aranyom, te! *(magához öleli forró öleléssel, csókolja).*

Elza *(a csókok közt):* Soha! ... soha!... *(egyszerre kibontakozik az öleléséből).* Várj csak... *(a homlokát fogja).* Azt kérdezted: Azt is?... Kit? ...

Oszkár: Hát kit? *(kacag).* Akit te gondolsz... Azt... azt...

Elza: Eszerint te...

Oszkár: Csak tréfáltam, csacsika! Semmi bajom!...

Elza: Semmi?... De semmi?... Hála Istennek! *(magához szorítja, öleli, csókolja).* Jaj, te gazember!... Te gazember... Te gazember... Te gazember...

Oszkár: Csak voltam... De megszenvedtem érte...

Elza *(elereszti. A fejéhez kap):* Jaj, de mit fogunk csinálni?...

Oszkár: Mit? Hát újra összeházasodunk...

Elza: Az biztos. De mit fogunk csinálni?...

(Baraczký Sándorral jön.)

Baraczký *(Sándorhoz gyorsan):* Hopp. Elkéztünk. Már kijött...

Elza: Apám, mit fogunk csinálni... *(mosolyogva mutat Oszkár felé).* Ő... *(egyre közelebb húzódik Oszkár-hoz).*

Baraczký *(zavartan):* Az nem baj! *(gyorsan Sándorhoz).* Eredj! Csókolod meg...

Sándor *(egy-két lépést tesz Elza felé — de látja, hogy Elza, ha lassan is, de Oszkár felé húzódik, — megáll és lehajtja a fejét).*

Baraczký *(súgva):* Nem hallod?

Sándor: Én nem erőszakoskodom...

(Pál jön balról.)

Pál *(megáll az ajtóban):* Méltóztassanak vacsorázni jönni...

Elza: Apám... *(Oszkár-ra néz.)* Ő viszsza követel engem... Mindenáron... Ő... követel engem...

Baraczký: Micsoda?

Oszkár *(elője lép):* Legyen nyugodt; — egészen egészséges...

Sándor: Pardon. — Azt már tudom, hogy ő követeli magát, de maga, Elza?

Elza: Ne haragudjék, kedves Sándor... *(mintha mindenért, amit tett, bocsánatot kérne).* Pardon! Pardon! Én meg őt...

Sándor *(az ajkát rágja, nagyon fájdalmas vonás fut végig az arcán, kis vívdadás után egész halkán — miközben egy lépéssel hátralép.)* Akkor Pardon... Kérem...

Elza: De igazán... ne haragudjék, kedves, jó Sándor *(a kezét nyújtja).*

Sándor *(lassan felemeli a kezét, megcsókolja):* Kérem... Kérem...

Oszkár: Uram, ön egy igazi európejer! *(megrázza erősen a kezét).*

Sándor: Úgye? — Mindig? *(Elza felé.)* Holnap, ha megengedi: beadom a válókeresetet.

Oszkár *(egyre lelkesebben):* Ön egy európejer!

Sándor: Úgy-e? — Mindig! *(Elza felé):* kárpótlásul: tanu akarok lenni új esküvőjükön.

Elza *(megrázza a kezét):* Ön egy európejer!

Sándor: Mindig. Amikor meghalok, akkor is!...

Baraczký *(megöleli Elzát):* Hát így is jó, gyerekek. Így is jó...!

Pál: Méltóztassanak vacsorázni jönni...

Baraczký *(Sándorhoz, a balajtó felé mutatva):* Tessék, Sanyikám... *(zavartan krákolg).* Pardon!... Parancsoljon, Sándor barátom.

Elza *(aki már Oszkár karján a balajtóban áll):* Jöjjön, édes Sándor... Az ön jószágát fogjuk ünnepelni...

Sándor *(meghajtja fejét):* Kérem... *(a balajtó felé mutat, maga előtt invitáló mozdulattal)*

(Elsa és Oszkár el balra.)
Baraczký (az ajtó előtt, invitáló mozdulattal).

Sándor: Csak ön után, uram...

Baraczký (el).

Sándor (hamar, de nyugodtan és csöndesen behúzza Baraczký után az ajtót).

Sándor: Legyen szíves — a kabátomat...

Pál: Azonnal... (nagyon gyorsan kifut az előszobába).

Sándor (előhúzza a pénztárcáját, egy ötpengőst vesz ki belőle).

Pál (futva jön a kabáttal): Tessék, nagyságos úr. (Ráadja a kabátot.)

Sándor (közben): Köszönöm. Tiszteletteljes kézesókomat a nagyságos aszszonynak... Mondja meg neki: azt hiszem, csak zavartam volna őket. És ezt nem szeretném. (Feléje nyújtja a pénzzel a kezét). Isten áldja meg, barátom.

Pál (azt hiszi: kezet akar fogni vele, nagyon mélyen meghajol, megrázza a kezét): Mondhatom, a nagyságos úr egy igazi úr!

Sándor (emelt fővel el).

Pál (a tenyerébe néz, feldobja magásra a pénzt, nagyon ügyesen elkapja): Pardon!... — Igazi úr!

(Függöny.)

Nyarálás

— Nos, hogy mulattál a nyáron?
— Kérde Hégedűs Gyula egyik színész-kollégájától, aki anyósánál töltötte el a nyarat.

— Köszönöm, Gyula bátyám, hál' Istennek elég jól kibírtam a túrát.

— Milyen túrát?

— A szekaturát.

Félreértés

Jár a művészkávéház színésztörzsszertalához egy fiatal orvos is, aki arról nevezetes, hogy bár órákhosszat ül a kávéházban, sohasem fogyaszt semmit.

— Mikor rendelsz te tulajdonképpen? — kérdezte tőle a minap Sarkadi Aladár, aki már nagyon restelte sohasem fogyasztó barátjukat a pincér előtt.

— Négytől hatig — felelte készséggel a doktor.

Tarka epizódok

Élelmes színészek

Bajmokon 1880 március havában egy Keleti nevű színész negyedmagával tartott előadásokat: Keleti, neje és két kislánya.

(Szabadkai Közlöny, 1880 III. 14.)

Irodalmi szenzáció

„Kisfaludy Sándornak egy 18 éves korában sajátkezűleg írt drámáját földőzték föl, melyet „Szeneka tragédiája” cím alatt édesatyjának ajánlott.”

(Hölgylutár, 1863 október 8.)

Büntet az Operaház

Káldy Gyula főrendezőt a m. kir. Operaház fegyelmi bírósága minden kárpótlás nélkül elmozdította hivatalából, miután „elősegítette az Operaház tagjainak külföldi intézetekhez való átpártolását.”

(Budapesti Hirlap, 1888 július 7.)

Amikor a sztár „csak művész” volt

1891 március 15-én a Nemzeti Káoszínóban Jászai Marit az „Elektrá”-ban elért sikeréért aranykoszorúval tisztelték meg.

(Pesti Hirlap, 1891 III. 16.)

Egy másik „sztár” is csak — művész volt

1912 január 18-án Sándor Erzsit, a M. Kir. Operaház büszkeségét melegen ünnepelték abból az alkalomból, hogy „Lakmé”-t 25-ödször énekelt. Ekkor tisztelői: „A magyarság büszkeségének” felíratú ezüstkoszorúba foglalt autogrammos plakettel lepték meg.

(Hirekből.)

Még egy „sztár”-ról

Ditrői Mórné Kolozsvárott 1888 április havában jutalomjátéka alkalmával 21 nagy koszorút és virágbokré-tát, 60 közép nagyságú csokrot és 400 darab kisebb ibolyabokré-tát kapott.

(Pesti Hirlap, 1888 április 19.)

vában
ragával
neje és

I. 14.)

8 éves
ját fő-
ragoe-
aján-

ber 8.)

n. kir.
minden
ivata-
Opera-
ekhez

us 7.)

" volt

i Ka-
ktrá"-
orítval

. 16.)

észnő

sít, a
legen
hogy
Ekkor
ségé-
oglalt

ből.)

1888
lkal-
okré-
400
tt.
19.)

S. Ora

Hona Karolewna berlini táncosnő (Foto D'Ora-Benda)

A HUMOR FEJEDELMEI BEVONULTAK * PÁRISBA *

A Fratellini-fivérek huszonöt éves jubileuma

A nagy őszi szezon előhírnökeként augusztus végén kinyitott a Cirque d'Hiver, még hozzá elsőrangú téli műsorral, a párizsi nép dédelgetett kedvenceivel, a *Fratellini*-fiverekkel, akik egy évi európai turnéjuk után most először léptek föl a Cirque d'Hiverben, régi dicsőségük színhelyén. Ez a föllépésük egyúttal összeesik negyedszázados működési jubileumukkal is. Hogy megérthessük, mit jelent Párizsban egy negyedszázad három bohóc életében, ahhoz ismerni kell a párizsi nép lelkivilágát. A mély művészi érzékű, könnyen lelkesülő párizsi közönség szórakozásaiban a komoly művészi elemek mellett elmaradhatatlan alak a clown, akinek a játékán szívesen elszórakoznak órákhosszat is. Már évszázadok óta a cirkuszok műsorának *öven százalékát bohócok produkciói töltik ki*. Egy-egy ügyesebb clown nagyobb népszerűségnek örvend, mint Mistinguette, vagy maga a nagy Sarah Bernhard. Talán mert jobban a nép szívéhez szólnak és népies előadómódjukkal jobban megtalálják az utat

a közönség lelkéhez. Mulatságos figuráikkal a miniatűr emberi botlásokat figurázzák ki. Hiszen, ha komolyan megfigyeljük, minden híresebb bohóc egy népszerű filozófus.

Népszerűség terén, azt hiszem a kontinensen az olasz származású Fratellini-fivérek állnak a legelső helyen. Az idén ünneplik működésük negyedszázados jubileumát. Huszonöt éve nevettek az embereket. Ők a bohócok, az élő görbetükrök, akikért huszonnégy évig rajongott egész Franciaország. Nekik ez is kevés volt. A múlt évben bejárták egész Európát és hírnevüket megsokszorozták. Legnagyobb büszkeségük, hogy csaknem az összes európai uralkodók előtt játszottak. Jöttüket már hetekkel előbb hatalmas plakátok jelezték. A plakátokon utazóruhában, csomagokkal felszerelve állnak és úgy üdvözlik a közönséget. Az első előadáson, amelyen felléptek, egy csapat rendőrt kellett kivezényelni a cirkusz elé, oly hatalmas tömeg gyűlt össze. A négyezer nézőt befogadó hatalmas nézőtér a római arénákra emlékeztet. A kitudó és a maga nemében páratlan cirkuszi műsort alig figyelik, mindenki a Fratellini-fivéreket várta.

Mi újat hoztak, mivel lepik meg a közönséget?

Előzetes engedéllyel lementem az öltözőbe, amely három hatalmas szobából és több kisebb mellékhelyiségből állt. Most láttam először bohócöltözőt. Az első benyomása az embernek, ha belép a Fratellini-k öltözőjébe, hogy egy panoptikumban van. Hatalmas viaszfejek, maszk-modellek, emberfej-nagyságú légy, egy félméteres zápfog, hatalmas zsebóra, óriási fülek,

A Fratellini-testvérek

azután cipők elképzeltetlen formákban, parókák különböző színekben, öltözékek, kalapok, sapkák és még száz és száz különféle tárgy szépen muzeális rendbe rakva.

Az egyik Fratellini vezet körbe, ő az adminisztratív vezető, a legrégebben bohóc, Paolónak hívják. Elmondja, hogy huszonöt év óta gondosan megőríznek minden eszközt, a legutolsó gombig, amit játék közben használnak. Eddig hatszáz és egynéhány tárgy van már együtt. Idővel egy kis múzeumot fognak berendezni belőlük. Kívülünk még egy fehérre festett arcú clown tartózkodik az öltözőben, bemutatja: Francois, a legfiatalabb Fratellini. (Már ő is apa, mert mind a háromnak sokgyerekes családja van.) Kérdezem, hogy hol a harmadik, az Albert, akinek a maszkjára vagyok a legjobban kíváncsi. Az elvből nem mutatkozik — mondják. Titokban tartja a maszkját, amely a saját találmánya s amelyet közelről nem mutat meg senkinek sem. Legalább is reflektor nélkül. Ott ül tőlünk néhány lépésnyire a feleségével, egy elfüggönyözött sarokban és bocsánatot kér, hogy nem mutatkozik.

Kinnről az ajtónyíláskor erős taps hallatszik be. Pereg a kitűnő műsor, futballozó kutyák, boxoló lovak, kínaiak, japánok, arabok, amerikaiak és bohócok vége láthatatlan sorban. Benn az öltözőben a Fratellinik készen várják a jelenésüket, közben mesélnék. Paoló már gyermekkorában érzett magába tehetséget és tizenöt éves korában egy öttagú társulattal útnak indult faluról falura. A legfiatalabbik Francois zenész volt egy harmadrangú moziban, Albert pedig mint festő próbálkozott érvényesülni. Érdekes pályájuk izgalmas részleteit már megírták az emlékirataikban, amelyek ma a legolvasottabb könyvek a francia könyvpiacra. Hosszú küzdelem után összekerültek egy társulathoz, de még

mindegyik a maga mesterségében. Egy alkalommal, mikor már minden jegyet eladtak, a társulat sztrájkba lépett. Ők vállalkoztak, hogy hárman, mint zenebohócok megmentik az előadást. Oly nagy sikerük volt, hogy az amúgy is rossz anyagiak között levő igazgató örömmel vette be őket *társnak a cirkusba. Így lettek egyik napról a másikra igazgatók és főattrakciók egyszerműben.* 1903-ban léptek föl először mint zenebohócok. Albert pedig később, mint festő, egy szenzációs maszkot tervezett magának. Ez a karrierjük története, amely tőlük a főszereplőktől elmesélve olyan, mint egy érdekes regény vagy egy izgalmas és mulatságos filmdarab. Beszélgetésünk alatt lassan megteelik az öltöző. Megérkezett a családjuk is, feleségeik a gyerekekkel és csakhamar olyan zűrzavar keletkezik, hogy a saját szavunkat sem értjük meg. Leghagkosabb az egyik tizennégy hónapos Fratellini, aki nyilván megjéjdt az apjától, mert éktelen visításba kezdett. Az öltözőben közben már mozogni sem lehet. A szolga turnusokban engedi be a látogatókat. Mindenki hoz valamit, ha mást nem, akkor egy szál virágot. A nagy lármának éles csöngetés vet véget. Mindenki gyorsan elfoglalja a helyét, hirtelen minden szem a bejárat felé fordul, a zene a közismert Fratellini-nyitányt játssza és a szolgák sorfala között fiákeren, fölvirágozva bevonulnak a Fratellini-fivérek.

A Fratellini-estvterek fogadtatása a párizsi pályaudvaron

A KIS ZOLI * NAGY * JUBILEUMA *

Igy ismerik. Senki sem tudja az igazi nevét, talán még ő maga sem. De nem is fontos már ma a vezeték- és keresztnév nála. Zoli: ez ma olyan név, olyan márka, olyan népszerűségi fokmérő, hogy bizony sok sztár cserélhetne vele. Most jubilál. Illetve ő azt mondja, hogy nem, a közönség meg az illetékesek azt mondják, hogy igen.

A cirkuszi öltözében látogattuk meg a „nagy napon”. Valami csodálatosan megható és különös van abban, hogy ül Zoli egy kofferen és festi magát. Nem izgatott, de bizonyos idegesség vesz erőt rajta, ahogy beszél.

— Nem jubileum — mondja, — csak jutalomjátékom, a rendes s a megszokott, minden évben.

— No de mégis...

— Hát igen, most húsz éve vagyok artista. Éppen most. De hiszen csak a 25-öt és az 50-et szokták jubilálni.

Zoli

— Téved. Éppen most ünnepelte egy nagynevű színészünk színészkedésének 30 éves jubileumát.

— Hát akkor legyen tényleg egy kis jubileum. Húsz éve „dolgozom”. És tizennégy éve már a Beketowban. Itt már valósággal házibútornak számítok. Nagyon szeretem ezt a helyet és azt hiszem, engem is szeretnek itt.

— Igen, legjobban talán a gyerekek, de igaz, hogy én is legjobban az én gyerekközönségemet szeretem. Senki sem tud olyan tisztán, szívből szeretni, mint ők. Igen, én csak a gyerekeknek élek.

— Mit csinált a Beketowbeli szerződése előtt?

— Bejártam az egész világot. De varietékben működtem mint excen-trikus. Amit most csinálók itt a cirkuszban, erre csak itt jöttem rá. Ezt ösztönszerűen csinálom. Nem is lehet másképpen. Itt rögtönözni kell, mindig a helyzethez illően, nem lehet előre készülni. Én nem mint törpe aratok sikert, hanem a mókáimmal és erre büszke vagyok, mert a törpeségem legfeljebb csak hozzájárul a siker megcsinálásához.

— Mit csinál télen?

— Utazgatok, illetve vendégszerepelek a nagyvilágban. Megjegyzem, imc, itt a szerződésem, levelezésem, engem nyáron is hívnak mindenüvé, de én nem megyek, mert, hiába, legjobban érzem magam itthon.

— Mondjon valamit polgári életéről.

— ? ? ?

— Na igen, például milyen szerepet játszottak életében a — nők?

Zoli elkomorodik.

— Mit tagadjam, a nők nagy szerepet játszottak az életemben.

— Persze, a kicsik.

— Nem, a magas nőket szeretem.

— Házasság?

— Csak akkor, ha nyugalomba vonulnék.

— És mi az életének a legfőbb vágya?

— Egy autót szeretnék venni magamnak. De hát azt *hozzám kellene konstruálni*, már tárgyaltam is különböző cégekkel, de nagyon drága így az autó, egyelőre tehát várok ezzel.

Zoli készen volt. Kimegy a porondra. Dörgő taps fogadja.

*

nepelte
ínéske-
leg egy
gozom".
towban.
ak szá-
helyet
mek itt.
ekék, de
gyerek-
em tud
mint ók.
k élek.
li szer-

ot. De
excen-
a cir-
rá. Ezt
s lehet
indíga
re ké-
sikert,
zke va-
b csak
sához.

gszere-
gyzem,
zésem,
enüvé,
a, leg-

etéről.

szere-
k ?

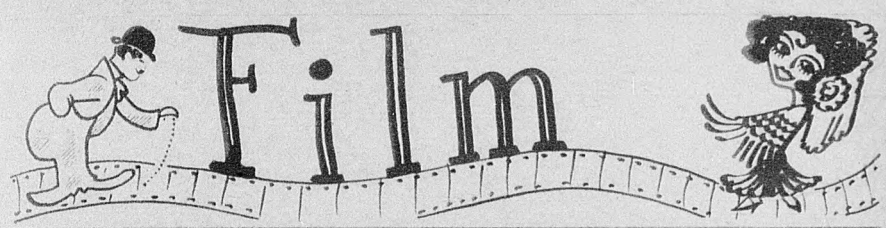
szere-

etem.

ba vo-

gfőbb

i ma-
cellene
külön-
a így
ezzel.
ndra.

Sally Phipps amerikai filmszínésznő (Foto Fox)

ROD * LA ROCQUE * * KÉT HÉTIG * * INGYEN * * DOLGOZOTT * * EGY FILM * * GYÁRNÁL * * * * *

Hollywood. Szeptember havában.

— Az élettörténetemet akarja tudni ?

— Kérdi tőlem Rod la Roque. — Tessék.

— Csikágóban születtem. Huszonnyolc éves vagyok és heti 4000 dollárt keresek. Ennyi az egész.

Igyekszem meggyőzni Rod la Roquet,

hogy ez az intervjú kissé kevés a budapesti publikum számára, aki bővebben szeretné ismerni Bányk Vilma férjének élettörténetét.

— A gyermekkoromat Csikágóban töltöttem el — adja meg magát végre Rod la Roque, — ahol egy este nagybátyám, Billie Roque elvitt egy színelőadásra. A külvárosban játszott egy vándortársulat, gyenge kiállítású darabokat, még gyengébb művészi készséggel. Az én igényemet azonban teljeseen kielégítette annyira, hogy

kijelentettem, hogy vagy színész leszek, vagy leugrok az emeletről.

Addig könyörögtem szüleimnek, míg végre is elvittek a vándortársulat igazgatójához, aki felírta a címemet és megígérte, ha gyermekszereplőre lesz szükség, rám fog gondolni.

Néhány hét múlva üzent értem a direktor. Szerepem akadt „Egy fiú regénye” című színdarabban. A bemutatkozásom a legnagyobb siker jegyében folyt le.

Ennek ellenére két hét múlva már megint szerződés nélkül maradtam.

A gyerekdarabot levették a műsorról és a direktor azzal az ígérettel

Rod la Roque

vált el tőlem, hogy rövidesen megint szerepeltetni fog. Néhány nap múlva azonban táviratot kaptam a direktortól, aki azonnal Philadelphiába hívott. *Megérkezésem után kiderült, hogy nincs számomra szerep, de a lársulat tagjai annyira megszerettek, hogy egyenesen megkövelelték a direktortól, hogy én mindenüvé kísérem el őket.*

Egy év múlva James Carrol varieté-jéhez szerződtem,

ahol több mint két évig artistamutatókban szerepeltem.

Azután megint szerződés nélkül maradtam és hazautaztam édesanyámhoz Chicagóba. *Tízéves voltam ekkor és anyám elhatározta, hogy rendesebb foglalkozás után kell néznie. Hosszabb családi tanácskozás után abban állapodtunk meg, hogy filmszínész leszek.*

Felkerestem tehát az akkoriban elég szép sikerrel működő Essonay-filmgyár igazgatóját és felajánlottam nekik szolgálataimat. Visszautasítottak.

Könyörögni kezdtem a direktornak és kijelentettem, hogy két hónapig hajlandó vagyok ingyen dolgozni.

Ez az ajánlatom már jobban tetszett és szerződtek *fizetés nélkül.* Két hónap múlva napi három dollárt kaptam a filmszereplésemért, ami bizony édes-keves volt, de én mégis boldog voltam. Négy évig ment így, azután megint állás után kellett néznie, mert a filmgyár megbukott.

New-Yorkba mentem, ahol megint színházhoz szerződtem. Első föllépésem Karl *Schönherr* „Asszony a nevem” című darabjában volt, amelyben partnerem Aice *Brady* volt, aki később szintén áttért a filmre. Háromnegyed év múlva a Famous Players Korporation szerződtetett le három film-eljátszására. Azután a Metro-Goldwyn-gyárnál játszottam el hat szerepet.

Sikerem volt, de ennek ellenére megint szerződés nélkül maradtam.

Visszatértem tehát újból a színpadhoz, ahonnan *Mae Murray* hívott vissza, akivel együtt játszottam el néhány szerepet. A többi már ment magától. Sztár lettem. Mikor felvettem magamban a kérdést, hogy boldog és megelégedett voltam-e, nemmel kellett felelnem. Boldogtalan voltam, még pedig azért, mert közben egy fiatal

leány érkezett Hollywoodba, akit körülrajongott az udvarlók tömege és akibe én halálisan beleszerettem. Bányk Vilma volt ez a lány, akivel Cecil B. de *Mille* házában ismerkedtem össze egy nagyszabású estélyen. Néhány szót tudtam csak vele váltani, mert a hódolók raja valóságos falankszót vont köréje.

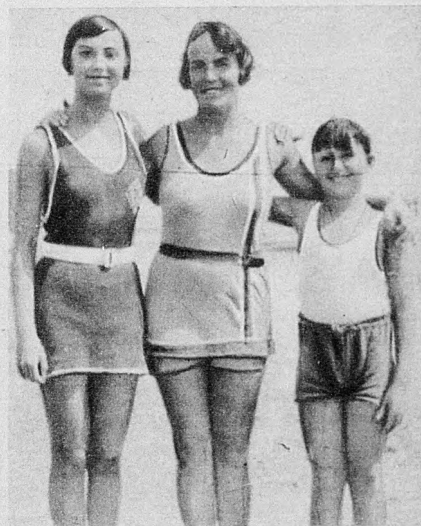
Éjszaka, amikor hazamentem, felébresztettem édesanyámat és bejelenttem neki, hogy Bányk Vilma-t feleségül veszem.

Anyám úgy nevetett rajtam, hogy valósággal potyogtak a könnyei, amin nem is lehet csodálkozni, mert hiszen Bányk Vilmával alig beszéltem néhány szót az életben. A dolog mégsem ment olyan könnyen, mint ahogyan én azt az első pillanatban gondoltam.

Ugy kellett küzdenem a szerelmemért, mintha csak egy fimlben játszottam volna.

Nem egykönnyen mondok le arról, amit célul magam elé tűzök ki és így másfél évi küzdelem után végre mégis csak feleségül vehettem Vilmát.

És ekkor újra felvetette magamban a kérdést, hogy boldog vagyok-e? Olyan boldog vagyok, mint amilyen boldog ember csak lehet a földön.

Cserna Andorné és gyermekei
Balatonalmádiban

* AMIN * HOLLYWOOD * NEVET... *

Wallace Beery hangja

Wallace Beeryről, a népszerű film-színésről mindenki tudja, hogy rendkívül mély hangja van.

Egy napon a filmgyár igazgatója rosszkedvűen ült irodájában és a kedvetlen időjárási viszonyok felett kesergett. Egyszerre mély dörmtöngést hallott a háta mögött. Az igazgató fel sem nézett írásai közül, hanem dühösen válaszolt:

— Jó, jó, mr. Beery, hogy ön megint előleget akar. Mennyit is kért?

Kérdően pillantott hátra és meglepetve látta, hogy az ajtónál nem Wallace áll, hanem a filmgyár öreg medvéje, amely kiszabadulva ketrecéből, egyenesen a mindenható igazgató irodájába ment és az ajtónál jókedvűen dörmtöngött.

Wallace Beery

Barrymore nagy problémán töri a fejét

John Barrymore, a kiváló filmszínész egy forró augusztusi délután bágyadtan ült a kávéház egyik asztala mellett és maga elé meredt. Ábrándozásából egy riporter hangja riasztotta fel.

— Ne haragudjon, kedves mes-ter, hogy zavarom, — mondta a riporter, — de nagyon lekötelezne, ha egyetlen kérdésre válaszolna. Önt mély gondolkodású embernek ismerik... Talán

John Barrymore

most is valami nagy problémán törte a fejét. Nem lenne szíves megmondani, hogy min gondolkozott az előbb?

— Hogy én min gondolkoztam az előbb? ... — felelte csendesen Barrymore. — Azon gondolkoztam, hogy mit csinálnak az amerikai leányok a rágógumival, ha csokolóznak...

Norma Shaerer anyósvicee...

Új Norma Shaerer-film készült az egyik filmstúdióban. Egyszer a rendező tíz perc szünetet engedélyezett.

Norma Shaerer ekkor a következő történetet mesélte el:

— Egyszer egy kétségbeesett ember szaladgált fel és alá a folyóparton.

— Segítség! — kiáltott rémülten a férfi. — A feleségem a vízbe esett! Tíz dollárt fizetek annak, aki kimentti!

Egy fiatalember, aki meghallotta a kétségbeesett szavakat, ledobta magáról kabátját, a vízbe ugrott és az utolsó pillanatban kimentette a nőt.

Az életmentő egykedvűen nyúlt a kabátja után s ezt mondta a férjnek:

— Gyerünk a tíz dollárral!

A férj a zsebébe nyúlt, de ebben a pillanatban a kimentett nőre pillantott s elszörnyűködve mondotta:

— Uristen, csak most látom, hogy nem is a feleségem, hanem az anyósom esett a vízbe!

Az életmentő fiatalember savanyú arccal mondta:

— Ilyen pechem van nekem. Egyszer kerestem volna tíz dollárt! ... És most mondja meg, kedves uram, hogy mennyivel tartozom önnek...

Norma Shaerer

Iris Arlan német filmszínésznő (Foto D'Ora-Benda)

NEVESSÜNK!

IRTA
BEN
LYON

Ben Lyon, a legmosolygósabb amerikai filmszínész ill. következő sorokban bebizonyítja azt, hogy a filmszínészeknek nincs is olyan jó dolguk, mint ahogyan azt a mozi-publikum elképzei. Egyébként minden baj ellen nevetést rendel. Szerinte a nevetés megkönnyíti az életet.

Remélem, nem veszik rossznéven, hogy egy tanácsot adok önöknek. Ez: nevéssenek minél többet, mert a nevetés rózsaszínűvé varázsolja a legnagyobb bajokkal küzdő ember életét is. A nevető ember mindig szebb is azoknál az embertársainál, akik örökké tragikus oldaláról nézik az életet, mert a nevetés — szépít . . .

Ben Lyon

Nagyon jól tudom, hogy olvasóim mit fognak válaszolni nekem, amikor ezeket a sorokat elolvassák, sőt ezt a választ talán szó szerint idézni is tudom. Ime: „Könnyű önnek, Lyon úr, ilyen tanácsot adni! Nem csoda, hogy önnek mindig jó kedve van, hiszen rengeteg sokat keres, fiatal, szép fogai vannak, százzszámra kapja a nőktől az áradzó leveleket, palotában lakik, kertjében csodálatos pálmák zöldelnek, cselédeinek se szeri, se száma, autója pompás és több a ruhája, mint a walesi hercegnek . . . Az ön helyében mi nemcsak mosolyognánk, hanem egyszerűen hahotáznánk. Nekünk nincs sok okunk a nevetésre . . .”

Ugye, így képzelik el önök az én életemet? Nos hát — nincs igazuk, mert a filmstárok élete a valóságban egészen másképpen néz ki.

Réggel hat órakor kelek, gyorsan kiugrom az ágyból, magamra kapom a ruhámat, a garázból kitolom az autót és rohanok a filmgyárba, ahol már türelmetlenül vár rám a

rendezőm. A lámpák és a hatalmas reflektorok természetellenes fénnel világítanak a szép reggelen, egész nap bántják a szememet, úgyhogy gyakran csak azért kell szünetet tartanom, hogy gyulladt szememet borogassam . . . Ilyenkor égő fájdalom kínoz, de máris hív a parancs és ismét bele kell ugranom a gyilkos fényözönbe . . .

Ebéd? . . . Nagyon ritkán szoktam ebédelni, mert nem nevezhetem ebédnek azt, amit délben a gyár kávéházában fogyasztok el. Félíg hideg és összeégett ételt kapok be az asztal mellett és még arra sincs időm, hogy leüljek.

Még beteg sem lehetek, mert a beteg filmszínész miatt nem állhat meg a munka, nem tarthat szünetet az egész társaság, mert egy-két napos szünet sokezer dollárjába kerülne a filmvállalatoknak. Még ha félholt vagyok is, be kell mennem a műterembe, ahol annyian várnak

Este nyolc órakor végre holtfáradtan hazamegyek. Szórakozásra nem jut idő, mert a film megköveteli az embertől, hogy örökké friss és rugalmas legyen. Ezt pedig elsősorban azzal éri el az ember, ha eleget alszik.

Egyetlen cselédem, egy öreg inas csoszogva jön a szobába, feltalálja a vacsorát, amit a fáradtság miatt alig tudok megenni . . . Az ágyban a napi póstát olvasom el. A legtöbb levélíró pénzt kér tőlem, sokan arra kérnek, hogy értékesítem találmányukat és bizony, ha nem lennék örökké jókedvű, akkor a hajamat tépném dühömben, amikor ezeket a leveleket olvasom . . .

Mindig mindenhez jó képet vágok és bármilyen baj is ér, arra gondolok, hogy hány ember van, akinek rosszabb dolguk van, mint nekem. Ez az, ami az embert meg szokta vigasztalni és a nevetés az, ami elviselhetővé teszi az életet, a munkát és az örök hajszát.

Ezért tanácsolom én mindenkinek, hogy nevéssenek és azt hiszem, hogy az az ember, aki sokat nevet, az sokáig is él.

Természetes, hogy annak, akinek csúnya fogai vannak és azok miatt nem mer nevetni, nem szól ez a tanácsom, mert ezen én — sajnos — nem tudok segíteni . . .

De
színe
ben
gyer
beira
azon
ládja
Kons

érkez
beajá
szerep
„Dec
jelent
„Fek
nő”-h
későb
„Suw
nő”-E
kame
kájá”
rázsk
szerep
Férjh
azonb
mulva
me :
desh
se 4.
Dix,
Rieser
ameri

Filmcsillagok
 ANYAKÖNYVVEZETŐ
 HAVÁS ZSIGMOND
 Anyakönyve

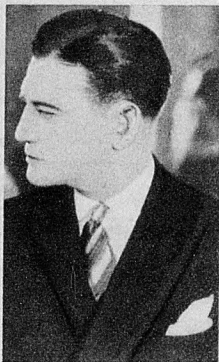
Desni, Xénia, orosz származású filmszínésznő, 1900 január 19-én, Kiewben született, mint jómódú úri család gyermeke. A gimnázium elvégzése után beiratkozott egy festőiskolába, amikor azonban kitört a forradalom és családjával együtt menekülnie kellett, Konstantinápolyba utazott, ahol varietékben lépett fel, mint táncosnő. Amikor anyagi pénzt keresett, amely elég volt arra, hogy Berlinbe utazzon, otthagyta a török fővárost. Csak Bécsig jutott el, mert az úton súlyosan megbetegedett. Bécsben minden pénzét felemésztette az orvosi költség, úgyhogy amikor végre felépült és elutazhatott, teljesen szegényen

Xénia Desni

érkezett meg Berlinbe. Egyik ismerőse ajánlotta Erich Pommerhez, aki kisebb szerepek eljátszására leszerződöttette a „Decla” nevű filmtársasághoz. Első jelentős sikerét a „Fekete párdúc”-ben aratta, később pedig a „Suvarin hercegnő”-ben, a „De- kameron éjszakájá”-ban a „Varázskeringő”-ben szerepelt sikerrel. Férjhez is ment, azonban rövid idő múlva elvált. Címe: Berlin Rüdeshimerstrasse 4.

Dix, Richard (e.: Ricserd Diksz) amerikai filmszínész.

Richard Dix

nész. Polgári nevén: Ernest Carlton Brimmer. St. Paulban (Minnben) 1894 július 18-án született, 181 cm. magas és 77 kg. súlyú. Nőtlen. Szeme, haja barna. Egyike a legkitűnőbb filmszínészeknek, minden szerepkörben elsőrangú alakítást nyújt. Az amerikai nők kedvence és naponta megszámlálhatatlan mennyiségű szerelmeslevelet kap. Ennek dacára nem nősült meg és nincs is leköve, bár a hollywoodiak minden nap más-más filmszínésznővel kapcsolatban emlegetik. Előbb kalandor filmekben szerepelt, az utóbbi időben azonban mint jellemszínész arat sikereket. Címe: Paramount Famous Players-Lasky-Studios, 5451 Marathon Str. Hollywood, Calif.

Del Rio, Dolores, spanyol származású filmszínésznő. Családi neve: Dolores Ansunolo. 1905 augusztus 3-án, Mexikóban született. Apja egyike volt a leggazdagabb mexikói embereknek, akinek nagyszülei Spanyolországból vándoroltak ki Mexikóba. Dolores a legelőkelőbb európai intézetekben végezte el tanulmányait és tizenhét éves korában ment férjhez Jaime Martínez del Río-hoz, egy igen gazdag mexikói földbirtokoshoz. Egy ízben vendéget láttak ebédre Mexikó City-i palotájukban, amikor a vendég arra kérte a szép háziasszonyt, hogy táncolja el a legújabb spanyol tangót ő szívesen teljesítette a kérést, mert kitűnően táncolt. A vendég, aki Edwin Carawe filmrendező volt, annyira el volt ragadtatva a szép asszony tancától, hogy tréfából azt mondta neki, hogy legyen filmszínésznő. Dolores akkor

Dolores Del Rio

nevetett ezen a kérésen, de egy év múlva amikor férjével valami csekélység miatt összetűzött, elment a filmvárosba és jelentkezett Edwin Carewenél, aki szívesen készített róla próba-felvételt. Az eredmény még a rendezőt is meglepte, mert Dolores kitűnő filmszínésznőnek bizonyult. Azonnal rábízta a „Nagy szüret” című háborús témájú film főszerepének eljátszását és utána a „Feltámadás” című filmben világhírré tett szert. A „Carmen”, a „Hold leánya”-t és még sok más nagy filmet vírt sikerre. Férjétől néhány hónappal ezelőtt elvált és jelenleg Edwin Carewe menyasszonya, akivel európai körúton van. Új filmje a „98-iki roham”, amely az alaszakai aranyásók életéről szól.

Dorain, Lucy (e.: Lüszi Doren), magyar filmszínésznő. Polgári neve Kovács Ilonka, 1898 május 22-én, Berlinben született. Elvált, férje az ismert magyar filmrendező, Kertész Mihály volt. Haja vörösbarna, szeme fekete. Már tizenhét éves korában szép sikerrel debütált a színpadon és a Sascha-filmgyár akkori főrendezője, későbbi férje, Kertész Mihály fedezte fel a film számára. Ő is vitte Bécsbe, ahol több filmszerepet játszott és rövidesen a legkedveltebb sztárok sorába emelkedett. Mint Alphons Fryland partnernője aratta a legnagyobb sikert a „Keresd az asszonyt” című filmben. Bécsből Münchenbe szerződött az Ostermaier Filmgesellschafthoz, amelynek évekig sztárja volt. Münchenből Berlinbe szerződött és a siker itt sem hagyta cserben. Évekkel ezelőtt Amerika is figyelmessé lett művészetére és több ízben próbálták megnyerni, hogy utazzon a filmvárosba. És bár többször hangoztatta,

Lucy Dorain

ha valamelyik szerep nem leszett neki, hogy kimegy Amerikába, hosszú ideig mégsem tudott elszakadni szülővárosától és tisztelőinek nagy tömegétől. Most végre mégis elszereződött Hollywoodba és úgy emlegetik, mint Pola Negri jogos utódát. Ma a magyar filmszínésznők legjava él Hollywoodban és mind-egyik a legna-

gyobb művésznők közé tartozik. Nemsokára Lucy Dorain, Kovács Lonci nevét is hirdetni fogják a Broadwayn azok az óriási transparensok, amelyek néhány évvel ezelőtt Bánky Vilma, később pedig Korda Mária nevét hirdették.

Olga Csehova legújabb fényképe

Féltreértés

— Bár két olyan színészem volna, mint maga — mondja sóhajtván Sebestyén Géza egyik fiatal tagjának.

— Igazán? — kiált fel örömmel a megszólított. — Komolyan mondja ezt, direktor úr?

— Igen... de sajnos magán kívül még kilenc van.

Nem-
Lonci
adwayn
umelyek
na, ké-
rdették.

Dita Parlo új berlini filmsztár (Foto Rasmussen)

olna,
ebes-
nel a
a ezt.
kívül

HOGYAN ÖLTÖZKÖDJÜNK?

IRTA
ADOLPHE

MENJOU

Adolphe Menjou, az ismert amerikai filmszínész, akit a legelőgásabb hollywoodi férfinak neveztek, írta lapunk számára az itt következő dívallevelet:

1. Az archeológia vagy más komoly tudományok böles professzorai bizonyára megvetően nézik le azokat az embereket, akik súlyt helyeznek a korrekt öltözködésre. Ezek a professzorok — különösen,

Adolphe Menjou

csak feketé esokrot lehet használni.

3. Nyesmít könnyű megjegyezni, de az öltözködésben vannak olyan szokások is, amelyek nem lörvények és ezeket mindenki a saját ízlése szerint tartja be. Ezekből az apróságokból azonban mindig meg lehet állapítani, hogy az illető tud-e öltözködni vagy sem.

4. Sokan nagyon elegánsnak tartják, ha a zsebkendő a szivarzsebből meglehetősen kicsüng, holott a zsebkendő diszkrétlen kiegészítő, a ruházatot s ezért sohasem lehet feltűnő sem nagyság, sem szín tekintetében. Világos öltönyöknél a slips és a tarka zsebkendő színének egyezését ajánlom, de ha az illető nem biztos efelől,

akkor maradjon nyugodtan a fehér zsebkendőnél.

5. A szürke cilindert elegánsnak tartja? Mégse hordja az uccán, hanem csak a löversenyen. Így jobb önnök is, meg a cilindernek is.

6. A térdnadrág sportlérre való. Ha ismerősei közül valaki az uccán is térdnadrágot szeretne hordani és abban is meglehetősen hosszú, úgy, kérem, beszélje le erről!

Hasonlóképpen sportcipőt se viseljen a köznapai életben.

7. A cipő különben igen nagy jelentőséggel bír az elegancia szempontjából. Egy színben és formában extravagáns cipő felülül dicsíti a szép női lábat, de ugyanolyan cipő a férfiaknál túlzás és csúnya.

8. Amennyiben nem volna ideje a divattal foglalkozni vagy nem ismerné a korrekl öltözködés lörvényeit — ne essen kétségbe — hanem forduljon a feleségéhez vagy a szívéhez legközelebb álló hölgyhöz és kérdezze meg tőle, hogy mit legyen? A jólöközt férfiak öven százaléka rendszerint a hölgyek útbaigazításait követve, öltözködik, mert a nők jobban értenek a férfidivathoz, mint — a férfiak ...

Féltékenység ...

Adolphe Menjou Santa Catalinán nyaralt az idén. Az egyik klubházban több fiatalember Lew Codyről, a kiváló intrikus filmszínészről beszélgetett. Mindenki dicsérte Codyt, míg végül az egyik fiatalember a következőt kérdezte Menjoutól, aki éppen arra sétált:

— Mr. Menjou, ön személyesen ismeri Lew Codyt?

— Igen — felelte Menjou, — személyesen ismerem őt, de névről nem ...

Lew Cody

A * BRAVUR *

Igazán kevés családnak adatott meg az a szerencse, hogy koronként még a legbelsőbb és igazán nem a nyilvánosságra tartozó ügyeiket is a — legnagyobb nyilvánosság előtt intézhessék el. A *Ly and Jolly* ebben kivétel. Ők valóban élnek és visszaélnek azzal, hogy naponként tizenöt percig a nyilvánosság előtt szerepelnek, nem elégszenek meg csak a sikerrel, a tapssal s amit talán elsősorban is kellett volna megemlítenünk a súlyos dollárokkal, amit produkciójukért kapnak, nem, ők ennél is többet akarnak...

Hogy mit, az majd kiderül.

A *Ly and Jolly* különleges táncattrakciójukkal bejárták csaknem az egész világot. Voltak már Afrikában és Dél-Amerikában, megfordultak az európai nagy metropolisokban s min-

denütt ragyogó sikerük volt. A sikerre méltán rá is szolgálnak, mert hiszen táncattrakciójuk betanulása igen nagy türelmet, gyakorlatot s kivételes talentumot igényelnek. Maga a táncuk lebonyolítása a szó szoros értelmében életveszélyes. Ha nem is éppen a halállal (bár az sincs egy balesetnél kizárva), de kétségtelenül testi épségük kockáztatásával járják el a maguk mindennapi táncait.

Produkciójuk a következő: A férfi apacslegény, a nő apacsleány. De a legdurvább értelemben. Az apacs-táncokat úgy ismertük, hogy a férfi a nőt tánc közben ide-oda alaposan megforgatja, ellöki magától, széles és erős gesztusokkal dobálja kártávolságra magától. Ezt a már sablonos táncot a *Ly and Jolly* vak-

A különös házaspár működés közben (Foto L'Art)

merő és hihetetlennek tetsző brutálitásokkal komplikálják.

A férfi a levegőbe hajítja a lányt, majd úgy tesz, mintha elkapná, de az utolsó pillanatban elsiklik mellette a nő — egész hosszában lezuhan a padlóra. Az összes forgatások, ugratások, ellendítések, amik pedig szédületes iramban szinte félpercenként változnak, mind azzal végződnek, hogy a nő erősen megüti magát, mert sohasem a férfi fogja meg, hanem a hatás kedvéért — engedi, hogy lezuhanjon a padlóra. Az apactánc vége, hogy a férfi a nőt *hajánál fogva jorgatja meg maga körül*. Ezt, azt hisszük, igazán

Ly és Jolly egyik jelenete (Foto L'Art)

kevés nő csinálná utána. Viszont van olyan jelenetük, amikor az asszony van fölényben. A férfi részegen jön haza, veszekszik, az asszony pedig alaposan elveri. Persze, mindez ritmusra történik, tánc közben, az asszony súlyos tárgyakat dobál a férfihez — a jelenet egy konyhában történik — kést, villát, tányért, székelt, kanalat, fazekat, asztalt és mindig — persze a hatás kedvéért — erősebben és erősebben, mindez persze ezer trükkel fűszerezve, a közönségnek persze tetszik a dolog, holott ezalatt a férfi alapos fájdalokat szenved. De érthető, hogy a tömeg mindig szóra-

kozik azon, ami nyers, brutális, vas-kos humorral teli, a siker tehát elmaradhatatlan, ha *Ly and Jolly* táncol.

Csak hogy azt aztán igazán kevesen tudják, hogy ez a házaspár sokszor nemcsak a tánc kedvéért, de bizony, hanem értik meg egymást valamilyen ügyből kifolyólag — isten igazában elpáholják egymást. Lehetőség van rá, mert hiszen az attrakció direkt kívánja ezt.

Igen gyakran megtörtént, hogy a napközben visszafojtott indulatot itt csapolták le alaposan elpáholva egymást.

Ebben az ingerlékeny, ideges atmoszférában hamar megtörténik, hogy nézeteltérések támadnak egymással, ilyenkor aztán a sértett fél alig várja a jelenetet, hogy megbosszulhassa magát.

Igy élnek és táncolják el ők az életüket igazi bohém módra s mivel természetesen nagyon szeretik egymást, este valósággal remegnek egymásért.

SPORT

ROVATVEZETŐ
MAROS IMRE

90 percért 1 milliárd

Fölkerestük a Magyar Labdarúgó Szövetsége kiváló pénzügyminiszterét, Kiss Tivadart ügyvezető-alelnököt, hogy mondja el egy válogatott mérkőzésnek a tervezetét, történetét — számokban.

— Ha egy nagy válogatott mérkőzést rendez a szövetség, bizony 72—75.000 pengőt is meghaladja a bevétel, ami mindössze néhány millióval kevesebb, mint egymilliárd korona.

Ez a bevétel, a másfél órai játékot alapul véve, nagyon soknak tűnik fel, azonban ha alaposan megvizsgáljuk a „Kiadás” oldalát a 75.000 pengős bevétellel szemben, bizony az egyetemes magyar sport föllendítésére gyűjtő alapra nagyon kevés jut.

Nézzük csak először a legnagyobb összegű kiadást, amelyért tulajdonképpen semminemű ellenszolgáltatást nem kapunk. Az Országos Testnevelési Tanács, a vígalmi és a forgalmi adó összege egy válogatott mérkőzésnek százalékos megállapítás szerint nem kevesebb, mint 20.000 pengő. Ezután elsősorban jön a FIFA (világszövetség) díja és a pályabér, ami további 12.000 pengő. Most a vendégül látott ország futballcsapatának utazási költsége, ami 10—12.000 pengő között váltakozik, a szerint, hogy mely országból jön a vendégcsapat.

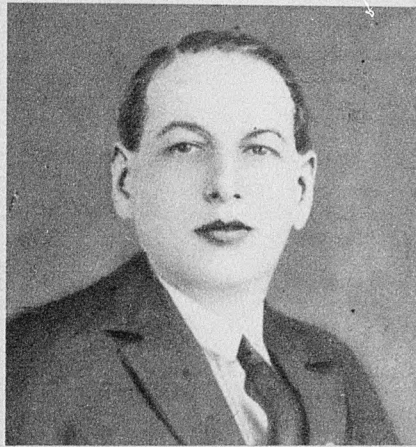
A magyar játékosok prémiuma a válogatott mérkőzésen való részvételért és a külföldről hozott bíró teljes költsége (esetleg Angliából hozatjuk a bírót) ötezer pengő körül van. A plakátok, a jegyek, a labda, az elővételi jegyek jutaléka és pályaszemélyzet stb. is meghaladja a nyolcezer pengőt. Ezen

kívül eső ellen is biztostljuk a mérkőzést, aminek a díja húszmillió korona. Ha azután esik az eső a mérkőzés kezdete előtti és meghatározott milliméter

mennyiségnél nagyobb a csapadék, akkor megfelelő kártérítést kapunk. A kiadás azonban megvan. További más költségek és az előmérkőzés díja is meghaladja az ötezer pengőt. Ugy-hogy tiszta nyereség gyanánt mindössze 12.000 pengő marad, aminek egy részét a Magyar Labdarúgó Szövetség, másik részét a

Professzionista Labdarúgó Szövetség kapja, amelyeknek tudvalevőleg a számos vagyontalan csapatokat kell se

gélyeznie. Ha a legsúlyosabb teherterelt, a 20.000 pengő összegű adókat jelentékenyen enyhítenék, akkor különböző sporttevélet tudnánk teremteni.

Kiss Tivadar

Hungária út MTK Sporttelepe

1928 szeptember 23,
délután 1/2 3 órakor

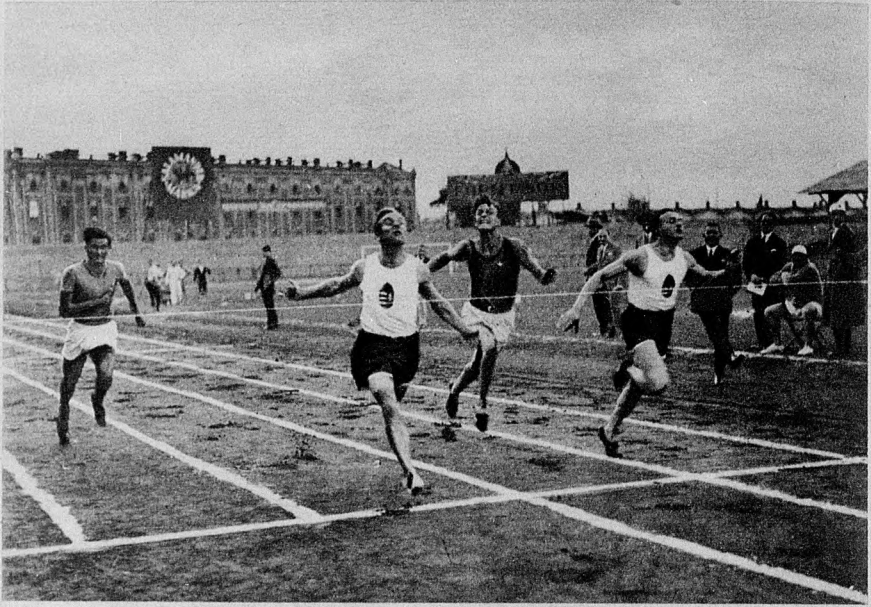
BERLIN — BUDAPEST

városközi
válogatott labdarúgó mérkőzés

Előzőleg d. u. 1/2 1 órakor

OLASZ — MAGYAR

vasúti
válogatott csapatok mérkőzése

A magyar-olasz atlétikai mérkőzés 100 m, síkfutása. 1. Gerő és Raggambi holtversenyben, 3. Foetti (olasz), 4. Castelli (olasz) (*Shäffer felvétele*)

Az olasz válogatott atlétagárda a Hungária úti pályán

Ferencváros—Admira-mérkőzésen Takács II. és Franzl kapus párharc a labdáért
(Pobuda felvétele)

Ferencváros—Admira 1:0 (1:0) Szcdlacsék fejel (Pobuda felvétele)

Ernst Tátray, a világhírű berlini magyar filmrendező „A bánat asszonya” című új filmjéhez keres sztárt Budapesten. A próbajelvételeken nem talál alkalmas nőt, ezért Kalotayt, az ősz színészt, akinek színészkolája van, kéri meg, hogy ajánljon neki filmsztárt. Kalotay emlékszik egy Dénes Vera nevű csodálatosan szép lányra, aki egy régebbi magyar film-ben lépett fel. Felkutatják a lányt, Dénespusztán találják meg. Dénes Vera arvalány és nevelőanyja, Vajkayné ellenzi, hogy filmszínésznő legyen. Kalotay és Tátray együtt próbálják rábeszélni Vajkayné, hogy engedjen és ne gördítsen akadályokat az elé, hogy Dénes Vera filmszínésznő legyen.

— Különb, döntsön a művésznő maga — fordult a szobába hirtelen betoppanó Vera elé, — Tátray vagyok, a Phöbus-filmgyár főrendezője, el vagyok ragadtatva a művésznő tehetségétől, szerződést hoztam és szeretném, nagyon megtisztelne, ha a legközelebbi nagy filmem női főszerepét elvállalná.

Vera a meglepetéstől alig tudott szólni. Zavarában izgatottan nem a Tátray, hanem Kalotay kezét ragadta meg.

— Drága, jó mester, köszönöm magának, tudtam, hogy maga nem hagy el engem, ha tudná, mennyi álmatlan éjszakán vártam erre a pillanatra!

— Mi yen bolond gondolataim voltak, már nekiindultam volna én egyedül is, segítség nélkül is ennek az útnak, hogyne ragadnám meg hát azt a

kezet, amelyik ezt a lehetőséget hozza nekem — és most már sok bensőséggel szorította meg Tátray kezét. — Köszönöm magának a válaszlását, a hozzá-m való bizalmát! Én megyek! Ha akarja, most rögtön...

A szerződést aláírták. Így lett Dénes Verából „A bánat asszonya”, és így lett belőle most már örökre Vera Denise.

Mialatt az apróbb részleteket, az elutazás napját, a toaletteket és sok mindenféle egyebet alaposan megbeszélték, Tátray szüntelenül és kényszeredetten pislogott Kalotay felé, mintha azt mondta volna a tekintete: jöttünk, látunk, de bennünket győzött le a sárkány. Mert Tilda néni e perctől fogva úgy tárgyalt a dologról, mintha Tátray nem Verát, hanem őt szerződtette volna. Ezer kívánsága volt, kifogása még annál is több és mindenben engedni kellett neki, mintha szinte varázstsítésre a legbőszebb „színházi mama” lett volna belőle.

A szerződést igazi, magyaros vacsorával pecsételték meg. Tilda néni magára hagyta hármukat, a vacsora gondjai a konyhába szólították, s nem-sokára sok sürgős-forgás és esőrómpölés között terítettek a pirosmuskállib teraszon. Ezalatt Tátray felolvasta Verának „A bánat asszonya” szcenáriumát. El volt ragadtatva, hogy Vera első hallásra mennyire tökéletesen tisztában volt a szerepével, milyen friss és nagyszerű meglátásai vannak, s hogy mennyire él már benne „A

bánat
biztos
a no,
minth
dolat
vetett
kereke
A
asztal
utána
sereg
déli
fiatal
bemu
sem
valam
ták,
nal v

A l
és Ka
Már
jobbr
alvó
kozot
másra
volt
van a
Min
megál
művé
és ör
embe
séggel
meg
még
völl
ügyes
nie, c
titkár

bánat asszonya". Tátray a vi'agsikert biztosra vette és érezte, valóban ez az a nő, akit keresett, és szíve mélyén mintha még eddig sohasem érzett gondolatok zsongtak volna fel. Ő ügyet se vetett erre. Most az egyszer még felülkerekedett a férfin a rendező.

A vacsoránál Tilda néni mellett az asztalfőn Kalotay, jobbján Tátray, utána Vera ültek s azután a vendégsereg, meghatott és udvariaskodó vidéki urak és asszonyok, leányok és fiatal emberek vegyesen — Tátray a bemutatkozáskor még csak a nevüket sem jegyezte meg magának, — akik valamennyien olyan áhítattal bámulták, mintha legalább is — a főispánnal vacsoráztak volna együtt.

*

A hazafelé rohanó autóban Tátray és Kalotay mély álomban bóbiskoltak. Már hajnalodott. Nehéz fejük hol jobbra, hol balra bicsaklott és a két alvó ember feje amint így összetalálkozott, mege'egedetten mosolygott egymásra. Jól végezték a dolgukat, jó volt a vacsora és az ital is, és megvan a nagy sztár!

Mire az autó a Dunapalota előtt megállott, már megint a két nagyhírű művész szállott ki a kocsiból, büszke és öntudatos tartással, gögös művészem emberek, akik leereszkedő szívéllyel és méltósággal fogadták a tömeg hódolatát. Reggel hét óra volt még csak, de a hotel hallja már te'e volt a Tátrayra várakozókkal, ezer ügyes-bajos dolgot kellett még elintéznie, de ő senkive' se törődve, csak a titkárjának adott utasításokat:

— Sürgönyözze meg az irodának, megvan a nagy sztár, Vera Denise, „A bánat asszonya“ hősnője, biztos világsiker, legyőzve a konkurencia, holnap délután autó várjon a tempelhofi repülőtéren, a művész nő csak a hét végére érkezik...

A délben megjelenő ujságok hasábos cikkeken hirdették Vera Denise dicsőségét! Ismét elindult egy magyar tehetség! Boldog és büszkék lehetünk, hogy a választás megint miránk esett!

Ezalatt Dénes Vera otthon, amint magára húzta a könnyű, habos ágylakaróját, évődve cibálgatta a lábánál heverő skót terrier fü'let...

— Na Fifi, te is primadonna leszel, utazunk Berlinbe, ott már te is csak „Filmy“ 'ehetsz — én adom neked ezt a művészi nevet!

Sokáig meredt maga elé. Gondolatai az előtte feltároló új világ útjait járták, s mire nagysokára elnyomta az álom — odakinn már delet harangoztak.

II. FEJEZET

Vera Berlinben

Hosszú volt az út. A robogó vonat falvak és földek távolbatúnó, egyhangú képét hagyta maga mögött, a mozdony lassított, Berlin elővárosai tűntek fel. Vera a vonat ablakából nézte az előtte elterülő gígantikus város képét. A vonat az anhalti pályaudvaron érkezett meg. Tikkasztó volt a hőség, az utasok fáradtak és elkínzottak voltak s alig várták, hogy szabaduljanak a kupé kormos és füstös levegőjéből. Hordá-

Honthy Hanna

„A RÉGI NYÁR“

Minden este 1/2 8 órakor

Városi Színház

rok izzadva nehéz poggyászokat emeltek a válukra, mindenki sietve menekült a nagy üvegesarnok gyótró melegéből, ki a szabad ucca felé.

Vera lesegítette Tilda nénit a hálókocsi lépcsőjéről, hordárra bízta a csomagjait és körülnézett a Perréron. Szeme Tátrayt kereste.

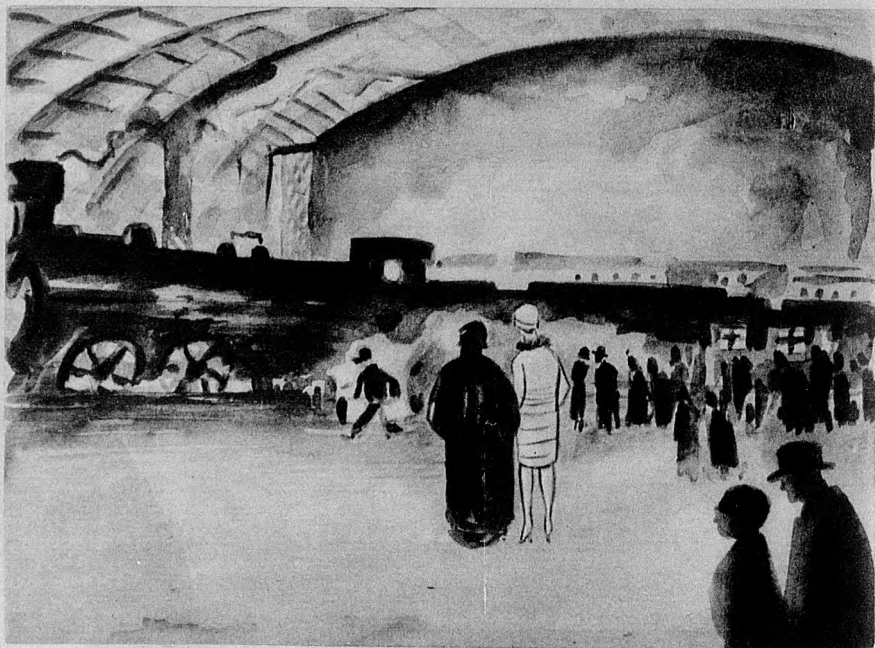
— Csodálkozom, hogy nem jött senki énk, pedig sürgönyöztünk, de nem baj, mindenesetre fő, hogy itt vagyunk, és hogy jó hotelt keressünk.

Megindultak a tömeg sodródó árjában. Kinn az uccán autóba ültek.

— Hajtson a Bristolba — mondta a sofőrnek Tilda néni, — az édesapád sokat lakott benne valamikor — fordult Verához.

Amint felértek a szobájukba, Vera azonnal a telefonhoz rohant, hogy Tátrayt felhívja. A telefonkönyvben a sok filmgyár rengetegében alig tudta a Phoebus telefonszámát megtalálni.

— Tátray főrendező úr elutazott Berlinből — volt a válasz — ki keresi, kérem, és milyen ügyben?

Szeme Tátrayt kereste . . .

Vera nem váaszolt ezekre a faggató kérdésekre, szótlánul tette le a kagylót.

— Persze — mondta Tilda néni, — mert mi előbb jöttünk, mint vártak, de te már nem bírtál a nyugtalansággoddal, pedig még mennyi elintéznivalónk lett volna otthon.

— Igen, pillanatnyi türelmem sem volt már — kíváncsian lépett a szoba ablakához, — nézd, milyen csodálatosan szép itt minden.

Vera lenézett az előtte e' területre Unter den Linden nyílegyenes sugárúljára, melyen sűrű sorokban robotak az autók százai . . .

— Gyönyörű — ismételte, — az alatt a pár nap alatt, amíg Tátray megérkezik, meg akarok veled ismerkedni Berlin! Te második hazám. Itt a szobában gyorsan megebédelünk, drága Tilda néni, te lefekszel, én meg estig köszálni fogok, cél nélkül, ebben a gyönyörű városban . . .

Alig evett valamit, gyorsan átöltözött és máris rohant le a piros szőnye-

ges lépcsőn, kíváncsian, a lüktető város féé, hogy közelről láthasson mindent. Tájékozatlanul állt meg a hotel előtt, de csak egy pillanatra, azután boldogan és könnyű szívvel frissen lépkedett minden határozott cél és irány nélkül hosszú uccák során. Délután hat körül járt az idő... A cukrászdák, kávéházak teraszán színes ruhákban ültek az emberek, némelyikből már kihalatszott a jazz muzsikája... Vera elfáradt, beült egy autóbó.

— Menjen ki a Phoebus-filmgyárhoz — mondta a sofőrnek. Jó félóraig tartott a hosszú út, de egyszerre csak feltűnt a hatalmas üvegpalota.

Vera kiszállt az autóból. A filmstudiót hatalmas kerítés zárta el a külvilágtól, az ajtókon öles táblák hirdették: *„Idegeneknek tilos a bemenet... Szerződötési ügyekben nem adunk felvilágosítást.“*

Az atelier körül hatalmas épületek terültek el. Egész falvak, római arénák, török mecsetek, hindu pagodák ezer furesa összevisszasága, aztán hatalmas technikai felszerelések... egy óriási sárkány, magas lépcsős trónszék, a Niagara-vízesés, tavak, hóval borított magas hegyek, egy düledező várrom és még sok egyéb mindenféle csoda. Vera kitágult szemmel nézte őket s beleképzelte magát mindazokba a szerepekbe, amelyeknél ezek mind majd az ő ke'lekei lesznek, az ő hatalmas játékszerei ezek, mind néki építették... Ezek között elbolyongott volna késő estig is, de egy öblös, durva hang eltessékélte:

— Itt filis a mászkálás, kisasszonyka! Menjen csak szépen a dolga után, nincs magának itt semmi keresnivalója!... — és Vera megvetéssel nézte végig a portást.

— Fogsz te még más hangon is beszélni ve'em! — gondolta magában...

Mire újra a városba ért, már esteledett. Elküldte a taxit és gyalogosan róttá tovább az uccát. Olyan otthonosan, annyi ösztönös biztonsággal, mintha már valaha régen ismerte volna ez a hatalmas várost és sok évet élt volna a falai között. Mindenünnen életet vagy szórakozást kínáló nagy pla-

kátok öllöttek a szemébe, sorra nézegette, olvasta valamennyit. Mennyi név versengett itt a népszerűségért, ennek az itt hömpölygő emberáradatnak a kegyéért... Az úttest fölött, a járdák szé'én büszkén és magasan hatalmas transzparensok ragyogtak fel nappali világossággal, elárastották a várost és fényük még az eget is bevilágosította. És ez a fényorgia egyre hullámzott, az egyik kép c'sötétült, feltűnt helyette a másik, egy szót, egy mondatot harsogva bele az éjszakába, ritmikusan, egymásután és a lángoló betűfáklyák úgy dübörögtek, mint a reklám hatalmas orkesztére... És élet e rohanásában, amely avatatlanul' és galádul még a sötétség csendes békességét is meg akarja rabolni, ez a lángoszlop egyre nőtt és dagadt, mint valami hatalmas folyam árja. Vera észre se vette, őt is e ragadta és vitte magával, elbódulva, megszedülve, mint egy akaratlan hábot, mint akit hatalmába kerített a nagyvilági városnak ez a vásári zsvaja... Óriási téren teite partra, ahol a világosság és a tűz orgiáját ülte. „Phoebus filmszínház“, ragyogott az egyik márványp'ola homlokzatán és Verának megdobbant a szíve, mint akit a sors az igéret földjére vezetett el... Villámgyorsan váltakoztak mindenféle nevek és címek, sztárok és filmdarabok dicsőségét hirdelve... Vera mozdulatlanul, irigykedve nézte őket... — Istenem! ha már én is köztük lehetnék — gondolta magában. — és egyszerre, mintha álmodott volna, feltűnt előtte izzó fehérén, a lelkébe markolóan:

„Legközelebbi ujdonságunk: „A bánat asszonya“, a címszerepben Vera Denise, a világhírű filmsztár“...

Ösztönösen, hitetlenül' dörzsölte meg a szemét, nem hitt ennek a káprázatnak, de amikor a tolongó és lökdöső embertömeg egyre csak ezt a nevet ismételte és fülében szüntelenül visszhangzott a „Vera Denise, Vera Denise“ — a nagy boldogságtól gyökeret vert a lába.

Öntudatlanul' ment ezután tovább, egyre csak előre, előre! és ebből az

alomjárásából csak a Bristol portásának hangos köszöntése rázta fel... Újra otthon volt!

Két napig egyebet se csinált, csak kábultan járt össze-vissza Berlinben. A harmadik nap reggelén újra felhívta Tátrayt, s meghagyta, hogy jelentsék a főrendezőnek megérkezését és a címét. Aznap nem mozdult ki a szobájából, várta a felhívást. Délután végre éles berregéssel megszólalt a telefon. Vera izgatottan kapta fel a kagylót, tudta, csak Tátray lehet. Női hang jelentkezett:

— Tessék várni, kapcsolom Tátray főrendező urat!

Vera izgatott örömmel ismerte meg Tátray meleg, mélyregésű hangját:

— Köszöntöm, Vera, lám-ám, szeretem az ilyen pontosságot, előbb itt van, mint vártam, holnapután már sor kerül magára, megkezdjük a munkát. Addig is átköltöztetem magukat a hotelből, egy villát béreltünk a maga számára, azt akarom, hogy otthonosan érezze magát, különben egy fé'óra múlva ott vagyok magáért.

Vera válaszolni akart, de hallotta, amint letették a telefonkagylót, megszűnt az összeköttetés. Szekrényéhez lépett, sokáig válogatott ruhái között, végre megál'apodott. Alig készült el, újra megszólalt a telefon, — a művésznőt várják a hallban — jelentette a portás. Vera még egy kevés ruzszt tett az ajkára, kiment a szobából, megelégedett volt, örült mindennek és szimpátiкусnak találta Tátrayt. Meleg kézszorítással üdvözölték egymást.

— Most megnézzük a villát — mondotta Tátray s az autó megindult az árnyékos villanegyedek felé a Tiergartenhez vezető úton.

Virággal felfuttatott, fehér, kétemeles villa előtt állott meg az autó. Tátray kiségtette Verát.

— Tetszik? — kérdezte, — remélem, meg lesz elégedve az ízléssel, egész véletlenül tudtam meg, hogy ez a kis palota bérbeadó. Eddig egyik orosz férfisziárunk lakott benne, aki elutazott Ber'ínből.

Megnézték a szobákat. Kényelmes, gazdag pompával volt berendezve va-

lamennyi, mindenütt sok-sok szőnyeg, selyemernyős lámpa, széles párnákkal dúsan megrakott kerevetek. A levegőben, a falak között, még mindig erős, nehéz parfüm il'ata.

— Tetszik? — kérdezte Tátray még egyszer.

— Nagyon — fe'elte Vera, — de a berendezésen sokat fogok változtatni. Nem szeretem az ennyire túlhalmozott, feminin kis fészkeket. Különös férfi lehetett, aki itt élt ebben a környezetben, sehol egy határozott vonal, íróasztal vagy könyvszekrény. Látszik, itt nem sokat gondolkodtak, itt csak öltek és szerettek, én nem így képzelem el a megnyugtató otthont.

— Ivan Weresky nem volt olyan erősen kiforrott egyéniség, mint maga, Vera — mondta Tátray. — És látja, félek, hogy magának is sok csalódása, lelki válsága lesz még itt, ebben a furcsa világban. Igen sok rossz emberrel, intrikáva' kell majd megküzdenie, és maga a munka, az örökös en garde, felőrli az idegeket. Itt, ha egy napig megáll, elveszti lába alól a talajt, és hogy ezt valaki kibírhatta, ezt a gondolatok és érzések örökös fe'zaklatásában való életet, különös szenvedélyek és ösztönök lesznek urrá rajta. A legtöbbjén elhata'masodik idővel valami különcködés. A beérkezettek között alig akad megelegetett ember.

Vera hihetetlenül csóválta a fejét:

— Én azt hiszem, itt se fogom elveszíteni magamat és nagyon boldog leszek.

Tátray hosszan nézett Vera tekintetébe.

— Úgy látom, akkor fel van készülve erre az útra. Én rögtön érzem magában ezt és kérem, ha bármilyen méltatlanság vagy kellemetlenség érné, nálam keressen védelmet, én meg fogom tudni oltat'mazni ebben a dzsungelben, velem már nem mernek kikezdeni, vagy ha igen, nem tűszúrásokkal, hanem ökölcspásokkal, komoly, igazi harcokkal. Ebbe a fil-münkbe, Vera, minden tudásomat és ambiciómat beleviszem s magában a legmé'több segítőtársat látom. Azért foglalkozom annyi gonddal magával

és nem szeretném, ha félreértené az én érdeklődésemet, mely tisztán a tehetség iránti rajongás.

Zsebéből rajzokat vett elő.

— Látja, ezeket a ruhákat rajzoltattam magának Horst iparművésszel. Holnap már el kell mennie a Rauchszalónba próbára. Holnap különben sok dolga lesz még, Vera. Tizenegy órára már bejelenttem a fotoatelierbe, hol a reklámhoz szükséges fényképfelvételei készülnek, tíz napon belül a levelezőlapok is forgalomba kerülnek, eláraszolva az összes üzleteket. Ezeket az apróságokat én már mind elvégeztem, már egy csomó intervjút is irattam magáról.

— Nélkülem? — kérdezte mosolyogva Vera.

— Persze! Én jobban tudom, hogy magának mit kell nyilatkoznia, s mi érdekli a közönséget. Nyugodt lehet, tartózkodtam a túlságos banalitásoktól, bár beleszóttam a multjába egy kis romantikát is.

Vera felnevetett.

— A multamba? Pedig abban bizony vajmi kevés az esemény és a regényesség, egész hétköznapian egyszerű, még csak a szokásos házmesterek akárból való elindulást is nélkülözi. Remélem, ez nem lesz akadálya a felindülésnek.

Ránézett kis platinaórájára.

— Szent Isten, milyen soká elbeszélgettünk, szegény Tilda néni várhat rám a Kranzler teraszán, megígértem neki, hogy odajövök.

— Tilda néninek meg kell szoknia az egyedüllétet — mondta Tátray. — Magának nagy társadalmi életet kell élnie, Vera, ez hozzátartozik a reprezentáláshoz. Majd bevezetem a legelső színházi és filmklubba, sorra meg kell ismernie mindenkit, s mindenütt maga körül kell hogy forogjon az élet. Nagy estélyeket, garden-partykat, vacsorákat kell majd rendeznie, ezért nem engedhettem meg, hogy hotelben lakjék. A ruházkodása és az élete is el kell hogy térjen a főbb emberektől. Magát, bárhová fog menni, mindenkinek csodálnia kell, természetesen, laxin se járhat, már beszéltem is egyik

autóképviselettel, ez a legszebb kocsiját fogja rendelkezésére bocsátani. És ezekért a dolgokért mindenütt majd csak egy mosolyával, de ha nagyon bőkezű akar lenni, egy-egy dedikált fényképpel fog fizetni és azzal a gyönyörűséggel, ha majd a művészetét szórja közejük. De most menjünk, ma még Tilda nénival együtt, hárman inkognitóban, siessenek átöltözködni. Megmutatom maguknak az éjszakai Berlint.

A vacsorát a divatos orosz vendéglőben fogyasztották el.

— Berlin ma csak az exotikumokért rajong — mondta Tátray, — a más, az idegen világ kell neki, fészubbonyos zenészek balalajakákszerű, mély melankóliájú dala, erős, égető italok, az idegen ízeknek és ételeknek új aromája.

Vera élvezte a szokatlan hangulatot, Tilda néni pedig el volt ragadtatva az orosz szakácsművészet remekeitől. Ketten még szívesen maradtak volna, de Tátray sürgette őket:

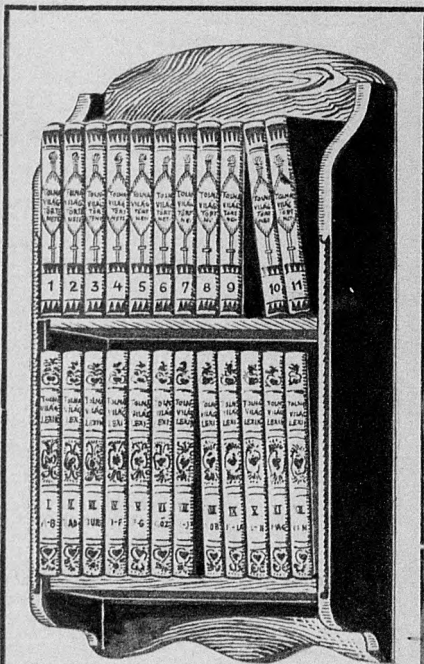
A vacsorát a divatos orosz vendéglőben fogyasztották el

— Mi egy éjszaka ahhoz, hogy Berlint megismerje az ember?

Autóba ültek.

— Végigmegyünk az egész Kurfürstendamm — mondta Tátray a sofőrnek.

Az aszfalt visszaragyogta a lámpákat, s mintha csiszolt üveglap volna, az autók nesztelenül suhantak rajta tova. Gondtalan volt az élet, szerelem és jókedv szállt a nyári éjszakában, ölelkező párok karonfogva és kacagva, könnyű ruhában, szorosan össze-símu'va mentek egymás mellett. Kivilágított, fényes bárók szegélyezték hosszú csíkjában az utca képét, zsúfolva

Könyvespolc

a Tolnai Világléxikona és Világtörténelme részére. Egy izléses szobadisz az itt rajzban bemutatott könyvvállvány, amely 60 cm. magas és 33 cm. széles.

A könyvvállványon 12 Lexikont és 12 Világtörténelmet lehet elhelyezni. Igen izléses és finom kivitelben készült diófaszínben. Az ára 6 pengő 90 fillér, postadíj 60 fillér. Utánvétellel 40 fillérrel drágább.

Megrendelhető a „Délibáb” kiadóhivatalánál, VII, Dohány utca 12.

táncoló párokkal. Veráék betértek egy-egy táncpalotába, de mindenütt csak rövid ideig maradtak. Egyik mulató szebb volt, mint a másik, aranyciradás farka kis paloták, kék és piros fényben úszó üvegparkettek és mindenütt pezsgő, zene, nők és férfiak, ékszerek és virágok. Mindenütt lüktető, gondtalan élet. Vera bámu'va nézte mindent. Fehér csipkeruha volt rajta, szép és legutolsó divatú. Dehát, hogy képzei Tátray, hogy ő feltűnhet majd ebben a minden iránt eltompult város forgatagában. Az egyik asztalnál nagy, feketekeletes pápaszeműveges, sárgaaréú japánok ültek, amott félmeztelen négerleány táncolt, őszhajú, monoklis amerikai lady réveteg nézéssel zöld whisky ivott, egyiket a másik után. Itt feltűnni s el nem veszni a tömegben, már az is különös sikert jelent.

— Most megyünk innen — indítványozta Tátray, — három óra van, kezdődik az igazi berlini éjszaka.

Gyárog mentek, jólesett a séta a lokálok füstös levegője után. Tátray gyöngéden megfogta Vera karját.

— Könnyen ki van téve különben becsípett emberek inzultusának — mondta. Vera hagyta vezetni magát, Tilda néni kopogó léptekkel tipegett mellettük.

Vera gyöngéden Tátrayba karolt, sajnálkozásából szinte fe'villanyozta ez az izmos, erős férfikar s az utca lassanként elcsöndesülő egészséges életében messziről felhangzott az első vilamoskocsi ujjongó csilingése.

A hétköznapi elindult szorgalmas, munkás, becsületes útján.

III. FEJEZET

A kohó

Végig a berlini Friedrichstrassén, a bérházak majdnem uniformizált hosszú sorában, jobbról és balról, sűrűn, szembeötlően, egymásután következnek a fi'ngyári irodák, kisebbek és nagyobbak egyaránt, mintha kergetnék egymást abban a nagy versenyben, vajjon melyik ér előbb célhoz, melyiknek a szerencséje, rátermettsége, erős aka-

rata, vagy — a pénze hozza meg a nagy slágert és véle a siker! Szélesen terpeszkedik az egyik, a nagy bérház néhány emeletét foglalva el és óriási kirakataiban képek és plakátok, az üvegablakokra festett hangzatos címek hirdetik a nagyságát. Olyan is van, amelyik a nagy bérház hátsó udvarában húzódik meg, szerényen és csöndesen, mint a kivénült, fogatlan fenegyere, mely azonban éber szemmel zsákmanýra les. Hol van az a tele erszény, az a naív, hírnévrevágó együgyű lókés, akit megszáditott a film, s akire avatatlan pillanatban kell lecsapni, nehogy a másik ragadozó prédája legyen... és ha sikerül, másnap már uccai fronton díszel a „Weltfilm A. G.“, a „Sonnenfilm A. G.“ büszke név s a kis hátsólépcsőkön szinte felsurranó félénk filmesbó' így válik holnapra Mercedesen guruló büszke vezérigazgató...

Ahogy a német filmvilágnak ez a földalatti élete a hosszú Friedrichstrassén végigbotorkál, ott, ahol ez a

Vera gyöngéden belekaroll Tátrayba

vég nélküli szalag a Belle-Alliance téren mintha elterpeszkedve megpihenne, túl ezeken a küzdelmeken, büszkés és magasan ott trónol a Phoebus-filmgyár palotája. Négy ucca szegélyezi. Hatalmas ablakból van ez az épület öszszeszerőva, vasoszlop és kristályüvegtábla az egész s ahogy karsún és vakmerőn tör az ég felé, olyan, mint egy amerikai felhőkarcoló. Az óriási üvegtáblák mögött száz és száz fej ide-oda mozogva, tesz-vesz szüntelenül, olyan ez a kép, mint egy csodálatos akvárium, melyben ennek a fitkos világnak aranyhalacskaí és szörnyetegei egyaránt megférnek...

Ma már kora reggel óta mozgalmas az élet az óriási bejárat előtt. Hatalmas autótábor pihen az épület körül s az aransújtásos portás fáradtan támaszkodik a bejárat oszlopához, a liftek alig győzik felszállítani az érkezőket az emeletekre. Nagy nap van ma, a Phoebus Film A.-G. egész igazgatósága és egész vezérkara munkába állt.

Az első emelet a szentély. Itt vannak az igazgatóságnak és a vezérkarnak irodái, tanácskozótermei, itt döntenek utolsó fokon embersorsok és filmjelenetek föött megváltozhatatlanul és megfellebbezhetetlenül. Ez itt a kohó!

A folyosóról kis ajtó nyílik az óriási méretű szobába.

Max, a cerberus, filmszerű és tökéletes típusa a hivatalának, szigorú és kimért, keményvonású, hatalmas szálporosz, akinek Vilmós császár-bajusza szálanként és külön-külön követeli meg magának a feltétlenül engedelmességet, tiszteletet és a titokban, kezébe csúsztatott ezüstmárkát. Mert kevesebbtől nem enyhül meg ez az arc és nem oszl kegyelme! sohasem, de ha a finoman kifejtett tapintóérzéke megsürgönyözi az agynak, hogy az anyagi rész teljesen rendben van, úgy a vakmerő vesztegető észreveheti a csak másodperere felvillanó megelégedett mosolyt s megnyugodhat, hogy ügye elintézése a legjobb kezekbe került.

A vezérigazgató úr tavaly kimustrált íróasztalánál, annak elviselt karosszékeben úgy ül itt Max, mint a legbel-

sőbb ügyek minisztere és körülötte a fal egész hosszában elhúzódo padokon, kis asztalok körül sorakozó székeken, csoportokban, egyenként, állva és ülve annyi ember veszi körül, hogy nem esoda, ha Max Müller úrban a Fürtberstrasse népei az ötösszámú, négyemeletes ház gazdag háziurát tisztelhettek.

A sok várakozó közül de sokan vártak itt hiába; fényképekkel és ajánlólevelekkel a kezükben órákig ültek itt maguk elé meredve és lesve, hogy talán mégis csak bejuthatnak a művészeti igazgató kegyes színe elé. Föbnyire csalódottan, bebocsátás nélkül távoztak el.

— A direktor ma nem fogadhat — fontos ülése van — tessék egy hét múlva megpróbálni! — ez volt a kurta válasz.

És ők megindultak egy másik filmiroda felé, hogy ott újra és újra megisméltődjék ez a tortúra.

Alacsony, kövérre hizott, piros, egészséges arcú cvikkeres, hadaró beszédű férfi rohant keresztül az előszobában...

— Max! Köttesse össze szobámat az atelier-val! — rikácsolta, miközben szeme megvetéssel mustrálta a várakozó sokadamaát és szinte kiabálva folytatta:

— Miért nem küldi el ezt a sok embert? Miért várakoztatja őket hiába? Minek itt ez a nagy vásár? Tudja jól, hogy már minden szerep régen be van töltve és pláne máma senkit sem fogadunk, a legfontosabb ülésünk van. Ki ér rá máma ilyen semmisségekkel foglalkozni?

Tekintete megvetéssel nézett végig az ott'evőkön. Olyan hirtelen, ahogy jött, tűnt el a folyosók labirintusában.

— Hát most hallották — állt fel Max, — nekem nem akarták elhinni, hogy máma nehezen fog menni a dolog. Hát most itt van, a Rosenfeld igazgató úrnak most már elhiszt, úgy-e? De énefe'ölem csak várakozzanak tovább!

S mint aki a mai napra egész működését befejezte, megelégedetlen temetkezett ujságjai mögé. Öt már ezek közül senki sem érdekeltte.

A
mora
sutto
sok l
Ravas
laná,
—

egy ö
két h
már i
rende
—
dult f
simára
a hős
szen
tem s
eszten

—
szoms
operat
vacsor
nap e
köti H
filmb
ideérk
bevin

—
értem
nem f
öltözö
És
protek

▼▼▼▼

Vizszi
18. Ro
hol 25.
Ba 31.
As 41.
Niagar
Elan 5
65. Oe
Másikk
80. An
Hód (h
rok: 1.
mas 5.
bein H
Trá 13
lós 19.
Laura
44. Er
kozni 5
Masli 7
Alt 78.
Sáv 85

A nyugtalanság és elégedetlenség moraja zúgott végig a szobán; néha sutlogón, néha bizony hangosabban is sok kifakadás ütötte meg Max fülét. Ravaszul úgy tett, mintha nem is hallaná, pedig hallotta jól, de fő az üzlet.

— Ilyen kimélettenség — dohogta egy öreg, ráncosarcú ősz ember, — két hét óta bolondítanak. De én most már innen el nem megyek, amíg a főrendező úr elé nem kerültem...

— Nabát arra ugyan várhat — fordult feje a választékosan öltözködő, simára fésült „szép fiú“, — biztosan a hősszerelmesek közül való, — hiszen Tátray elé még én sem kerülhettem soha, pedig már több mint két esztendeje állandóan játszom nála!

— Tudod — mondta egy lány a szomszédjának, — Walter, a segédoperatőr már háromszor volt nálunk vacsorán, fülig szerelmes belém és tegnap este azt mondta, hogy az állását köli hozzá, hogy én játsszam ebben a filmben. Csak azt várjuk meg, amíg ideérkezik. Ő fog engem Tátrayhoz bevinni, az én dolgom egészen biztos.

— Igazán szólhatnál neki, Gréti. értem is — mondta a másik, — csak nem fogsz nélkülem játszani, hiszen az öltözöben úgy összeszoktunk már.

És Gréti leereszkedően ígérte meg a protekciót.

(Folytatjuk)

A 36. számú keresztrejtvény
megfejtése.

Vízszintes sorok : 1. Hébel Christian 16. An 17. Ia 18. Rot 20. O O 21. Bíró 22. Ba 23. Az 24. Lohol 25. Hínár 27. Ék 28. Dlo (old) 21. Zsur 30. Ba 31. Egyik 33. Na 34. Dal 36. Szemével 40. As 41. Pacal 43. Sistereg 46. Oil 47. Husa 49. Niagara 50. S S 51. Méra 52. Shs 53. Astor 56. Elan 58. Alma 60. A 61. Lao 62. Mit 63. Pástor 65. Oen (neo) 66. Ke 67. Kmac 69. Forró 71. Másikkal 75. Ki 76. Crème 77. Ariosto 79. Ae 80. Amadé László 86. Nevetett 89. Náni 90. Hód (hdó) 91. Zsigmondy Vilmos. Függőleges sorok : 1. Haydn Josef Franz 2. Ena 3. Bizodalmas 5. Balzac Honoré 5. Eros 6. Lóhus 8. Holbein Hans 9. Rohamsisak 10. Ib 11. Sing 12. Trá 13. Ior (roi) 14. A béka 15. Nagyszentmiklós 19. Torz 26. Ie (ei) 28/a. Lapis 32. Il 35. Laura 37. Éta 38. Veg (vég) 39. Erato 43. Sas 44. Er 45. Garick 48. Salome 53. Alaki 54. Sakkozni 55. Oma 57. Laoce 59. Me 64. Róma 68. Masli 70. Rrav (varr) 72. Al 73. Irány 74. L. T. 77. Alt 78. Ordó 81. Meg 82. Deo 83. Etn(eton) 84. Sáv 85. Öhm 87. És 88. T. M.

Szerkesztői üzenetek

Triestino. Örülünk, hogy a „Filmcsillagok anyakönyve“ című rovatunk megnyerte tetszését és köszönet az elismerésért. A sztárok születési éve mellé nem írjuk a hónapot és a napot is, mert az életrajzokat ennyire nem részletezhetjük. Ha olvasóinknak külön kívánságuk van, itt szívesen szolgálunk felvilágosítással. Ime: Ronald Colmann 1897 március 26-án született.

Bagatell. 1. Kérjen prospektust. 2. Nem felelt meg.

Giláros. Vannak külön kották erre a célra is.

Mici 105. 1888-ban született. Ebből ő sokat letagad.

Keszthelyi előfizető. Nemcsak színházi vonatkozású, hanem bármilyen ügyben szívesen adunk tanácsot. Irjon bátran. A mi olvasóink nekünk barátaink és mindenben szívesen állunk rendelkezésükre.

Ciri. Versei kedvesek, de nekünk nem megfelelők.

Egy számonkénti vásárló. Forduljon kérésével az Uránia filmszínház igazgatóságához. Csak ők tudják.

Egy hű olvasó. Ha már a kellő iskolai végzettsége megvan, akkor forduljon valamelyik szín- vagy filmiskolához. Ha ott megfelel, akkor vágjon neki. De ajánljuk, hogy jól gondolja meg ezt a lépését, mert ha belekóstol, akkor már nincs visszatérés.

Ruhaszövetek Bársonyujdonságok Kabáthélések

Crepe de Chinek, georgettek
Nansoucbatisztok
Csipkekülönlegességek
Harisnyák, kesztyűk, szalagok
Pyjama flanelujdonságok

Pazar választékban, meglepő olesó árért

Klein Antal

divatnagyrúházában

Király ucca 53 szám
(Akáefa ucca sarok)

37. sz. keresztrejtvény. Készítette: Sz. R.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98
99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112

Függőleges sorok:

1. Francia regényír
2. „Király“ más nyelv
3. Latin idézet Ver-
4. Kábítószerek ha-
5. Híres orosz tábor-
6. Női név
7. Olasz zeneszerző
8. Határvonal más
9. Orosz folyó
10. Virág
11. Azonos napon szü-
12. Spanyol festő
13. Attila testőrtisztje
14. Flamand festő
23. Nagy szoba
26. Első betűjét a vé-
31. Időmérő
32. Szócska
35. Női név
37. Férfi név
39. „Dolog“ más nyelv
42. Japánból származó
43. Minden ember az
46. Amerikai költő
50. Sereg
51. Aki hirtelen el-
54. Határozatlan bir-
57. Háziallat
62. és 65. ugyanaz, mint a függő-
69. Kétezer, római
70. „Nap“ más nyelv
74. Fém
76. A pártvezetőségnek
77. A medve cseme-
80. Ut más nyelven
81. Ugyanaz, mint a
82. „Kölyök“ más
84. Mutató szó cigány
87. Kettő, római szám-
89. Idegen nyelvű szem-
- 90/a. Körjelzés rövidi-

Vízszintes sorok:

1. Angol forradalom
15. Rákfajta
16. Idegen pénzegység
17. Papagáj
18. Idegen számnév
19. Játék
20. Bibliai férfi név
21. Háziallat
22. Cégjelzésekben elő-
24. Görög néptörzs
25. Idegen női név
27. Foglalkozás szoká-
28. Földműves szerszám
29. Igekötő
30. „Gonosz“ más
31. Régi
32. Férfi név
33. Nem mindenkinek az,
34. Idegen számnév
36. Ereinkbe folyik
38. Mitológiai alak
40. Idegen pénzegység
41. Híres színdarab
43. Pázsit
44. Mutató szó
45. Egy bizonyos szo-
47. Az utolsó két betű
48. Idegen helyesítő szó
49. „Ime“ más nyelv
52. Szövetfajta
53. Üdvözlést kifejező
55. Folyó
56. Amire a ház épül
58. A fej része
59. Képző
60. Ugyanaz, mint víz-
61. Tagadó szó
63. Orosz folyó
64. Sportműző
66. Angol ital
67. Rokon
68. A hős katonának
70. A „Délbáb“-ban
71. Háziallat lakóhelye
72. Ékezetpótlással
73. Így jár a medve
75. Régi fákon van
77. Növény
78. Visszafelé olvasva
79. Ige
80. Ige
83. Azonos magán-
85. Háziallat hangja
86. Visszafelé olvasva
88. Idegen pénzegység
90. Sir
91. Ital raggal
92. Folyó Uruguayban

Előfizetési ár:

¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő.
Ausztriában példányonként 60 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉZA
Kiadótulajdonos: TOLNAINYOMDAIMŰ-
INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány uca 12 szám

Nina Vanna német filmszínésznő (Foto Rasmussen)

libab

sorok :
egényin
más nyelv

zet Ver-
agae-iból
rek ha-
z tábor-

sz szerző
l más

pon szü-
ermek
stó
rtisztje
estó
a
t a vé-
testrés

ás nyelv-

ármazó
ó diszfa
ber az
öltő

en el-
an bir-
ás

gyanaz,
függő-

római
el
s nyelv-

óságnek
van
cseme-

elven
mint a
9. más

cigány
n
i szám-

vú sze-
más
rövidi-

ngő.
hen

GÉZA
I MŰ-
RT

Kiadó-
in,
n

Délibáb

Lil Dagover (Foto Fox)

Il
Buc
Mag